SUHOKRANJSKE Poti

Glasilo Občine
Žužemberk

Št. 72
Leto XVIII.
Zima 2018

Žužemberk ponoči, foto: **Vlado Kostevc**

ZAHVALNA BESEDA ŽUPANA

Spoštovane občanke in spoštovani občani!

Najprej se prav vsem iskreno zahvaljujem za sodelovanje, za podporo, posredovane predloge in ves trud, ki ste ga vložili v dosedanji, izjemni razvoj občine Žužemberk.

Iskrena hvala vsem volivkam in volivcem, ki ste na teh letošnjih lokalnih volitvah glasovali in z visoko volilno udeležbo pokazali, da vas napredek območja naše občine zanima in ste se k temu pripravljeni tudi aktivno vključiti. Še posebno in iz srca pa se zahvaljujem volivkam in volivcem, ki ste glasovali zame.

Za manoj je 20 let županovanja, 20 let skrbi in srčne želje, da bi bilo nam vsem, v naši prelepi občini boljše! Delal sem z dobro vero in željo, da bomo skupaj ter v sodelovanju večine občank in občanov dohiteli naše sosede in omogočili boljše življenjske pogoje vsem. In če se ozrem nazaj, smo vsi skupaj naredili veliko delo. Modernizirali in tudi zgradili smo veliko lokalnih cest, več mostov, telovadnic, šol z vrtci in knjižnico, pred zaključkom gradnje je nov, sodoben in energetsko varčen vrtec. Zgrajenih je bilo nekaj novih vodovodov, največji in zgodovinski projekt Suhokranjski vodovod pa bo kmalu zaključen in dokončan. Zgrajena je bila čistilna naprava in kanalizacijsko omrežje v Žužemberku, na Dvoru je v izgradnji. Prenovljena je bila zdravstvena postaja, skorajda vsa pokopališča pa so dobila poslovilne vežice. Veliko vasi je dobilo javno razsvetljavo, zgrajen je bil zbirni reciklažni center, v vaseh postavljeno organizirano zbiranje odpadkov in vse manj jih končuje v naravi, kjer jim ni mesta. Sprejet je bil nov občinski prostorski načrt, ki je omogočil gradnjo marsikaterega novega doma, opremljanje poslovnih in gospodarskih con. Skrb je bila tudi na področju kulturne dediščine, Žužemberški grad je bil v teh letih toliko statično saniran in obnovljen, da je ob območju Auerspergove železolivarne na Dvoru ena izmed izjemnih turističnih zanimivosti. S podporo številnih donatorjev je bil postavljen Park znanih Suhokranjcev. Dejansko, ko se ozrem nazaj, je napredek velik. Tudi novemu županu Jožetu Papežu je za popotnico pripravljeno veliko projektov v teku, ki jih je potrebno le dokončati.

Na zaključku še enkrat vsem občankam in občanom hvala, in naj vam ob tej priložnosti iskreno voščim vesel božič in polno zdravja, miru, osebne sreče, veselja in vse dobro v novem letu 2019.

Žužemberk, 5. decembra 2018

Vaš **Franc Škufca**

BESEDA ŽUPANA

Spoštovani,

smo na pragu novega leta in hkrati na pragu pomembnih in ključnih odločitev, kako in s čim nadoknaditi razvojni zaostanek v naši občini. Kljub nekaterim statistično gledano izjemnim dosežkom, s katerimi se lahko ponašamo v naši sredini (črpanje EU sredstev, nizka brezposelnost), pa je treba dejansko življenje v Občini Žužemberk šele dvigniti na višjo raven bivalnih standardov, ki jo bomo čutili enako vsi prebivalci občine, pa tudi naši obiskovalci. Nedavne volitve so pokazale, da s stanjem, v katerem smo se znašli danes, nismo zadovoljni, še manj na prehojeno in doseženo ponosni. Pogrešamo kakovostne in dostopne upravne, bančne, poštne in trgovske storitve. Več primernih prostorov za druženje mladih, šport in rekreacijo. Naša Krka je izjemen naravni biser, ki mu ne posvečamo prave pozornosti, zlasti z vidika razvoja zelenega turizma in ekologije. Pogrešamo več povezovanja in sodelovanja, tako med kraji kot med generacijami, ki sobivamo v tej prelepi Suhi krajini.

Vesel in ponosen sem, da ste mi zaupali vodenje občine za naslednja štiri leta. V času volilne kampanje sem večkrat prehodil našo občino – od A do Ž, kot radi rečemo. Dobro vem, ne le kaj pogrešamo in kaj si želimo, temveč tudi to, kaj potrebujemo in kako bomo to dosegli. Verjamem, da je naša skupna vizija uresničljiva v prvi vrsti zaradi popotnice odličnega sodelovanja in povezovanja v občinskem svetu. Imeti večinsko podporo občinskega sveta je temeljni pogoj, da lahko župan in občinska uprava zastavljeno tudi udejanjita. Naj že ob tej priložnosti povabim izvoljene svetnice in svetnike, da se mi pridružijo na tej skupni poti.

Naša občina potrebuje strategijo razvoja, ki bo odporna na dnevne politične in gospodarske pretrese. Ki bo vse-vključujoča in konkretno uresničljiva. Tak strateško razvojni pristop pričakujem tudi od zaposlenih v občinski upravi, saj nas vse skupaj čakajo zahtevne in kompleksne naloge. Želim si odličnega sodelovanja z novo ekipo, predvsem pa se zavezujem, da bom pri delu zaposlene spodbujal k strokovni odličnosti in hkrati odprtosti do ljudi. Občina mora biti servis občanov. Kot župan si želim tudi več aktivnega sodelovanja in mrežo krajevnih skupnosti, ki bi kot konstruktiven partner županu pomagala pri načrtovanju in izvedbi ključnih novih projektov.

In ker je pred nami čas, ko se zasluženo, sproščeno in praznično oziramo na prehojeno pot iztekajočega leta ter spogledujemo z novimi načrti za leto, ki prihaja, je prav, da to priložnost izkoristim za božično novoletno voščilo Vam, dragi občanke in občani. Ostanite še naprej tako srčni, odprti in iskreni do sebe in drug do drugega. Podarite si čas za pogovor s sosedi, druženje v družinskem krogu in prijetno zabavo s prijatelji. Če se le da, pozabite v teh prazničnih dneh na dnevne obveznosti in tegobe. Naj bo leto 2019 v vseh pogledih uspešno in izpopolnjujoče leto.

Vem, da znamo in zmoremo bolje. Skupaj!

Jože Papež, Vaš župan

Volitve 2018

Novi župan Jože Papež

Na lokalnih volitvah 18.11. 2018 v Občini Žužemberk občini je bila po podatkih volilna udeležba kar 66,14 odst., ali skupaj 2555 volilcev, kar je dosti več od slovenskega povprečja. Po pošti sta glasovala dva volilca, eno glasovanje pa je bilo opravljeno na domu. Volivci so odločili, da sta se v drugem krogu za župana potegovala Jože Papež (NSI Krščanski demokrati), ki je prejel 1181 glasov ali 46,61 odstotkov, ter **Franc Škufca** (Razvojna lista Suhe krajine), ki je dosegel 1039 glasov ali 41 odstotkov. Darko Pucelj je prejel 314 glasov ali 12,39 odstotka.

In kakšna bo sestava **15-članskega občinskega sveta**? V njem bo skoraj polovica novih obrazov. Največ svetnikov, in sicer po štiri, bosta imela v novem občinskem svetu NSI – Nova Slovenija- Krščanski demokrati, ki je kar za tri svetnike izboljšala rezultat izpred štirih let, in Razvojna lista Suhe krajine, ki je v primerjavi z minulim obdobjem pridobila en mandat. Iz NSI prihajajo Jože Papež, Stanka Blatnik, Rafael Vidmar in Mateja Novak, iz Razvojne liste Suhe krajine pa Marko Zajec, Franc Škufca, Marija Ban in Vlado Kostevc. Zaradi nezdružljivosti opravljanja funkcije z delom v občinski upravi Vlada Kostevca bo najverjetneje svetniški stol na eni izmed sej Občinskega sveta sedel naslednji na listi- Ida Kastelic. Glede na to, da je bil v drugem krogu za župana izvoljen Jože Papež, pa ga bo nadomestil Franc Štravs. Z Liste mladih Suhe krajine, ki bo imela tri mandate, kar je tudi velik uspeh in obenem volilno presenečenje, bodo v občinskem svetu sedeli Rok Zupančič, Nika Papež in Blaž Hrovat. Dva mandata sta pripadla SDS- Slovenski demokratski stranki- Vincencu Longarju in Bojanu Vidmarju, ki je v primerjavi z prejšnjim mandatom izgubila kar dva mandata. Svetnika v novem mandatu pa bosta še dosedanja svetnika Darko Pucelj DD-Dobra država in Dušan Papež, Lista za razvoj Suhe krajine.

Sestava občinskega sveta

NSI – Nova Slovenija-Krščanski demokrati

Razvojna lista Suhe krajine

Lista mladih Suhe krajine

SDS – Slovenska demokratska stranka

DD – Dobra država

Lista za razvoj Suhe krajine

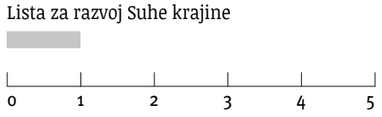

Glede na zadnji mandat 2014-2018 se s funkcije občinskega svetnika poslavljajo: Jože Šteingel-Lista Jože Šteingel, Marija Breceljnik -Lista za razvoj Suhe krajine, Jože Zupančič, Jože Pečjak - Šmihelska lista, Anton Koncilja, SLS- Slovenska ljudska stranka, Mateja Filipič, Mitja Mavsar in Ksenija Nahtigal Bambič, SDS.

NE SPREGLEJTE

Stran 5

Občina Žužemberk med najuspešnejšimi

Stran 10

Park znanih Suhokranjcev

Stran 31

Predsednik Škofijske Karitas Ciril Murn

Prispevke za 73. številko Suhokranjskih poti je potrebno oddati do 20. februarja 2019.

Volitve župana

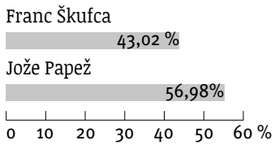

Volilna udeležba je bila v občini Žužemberk v drugem krogu znova zelo visoka: kar 68,89 odstotna (v prvem krogu 66,14), kar je veliko več od slovenskega povprečja - to pove, da so občani volitve vzeli zares in jim ni vseeno, kdo bo vodil njihovo lokalno skupnost. Tako imamo v občini Žužemberk po dvajsetih letih županovanja Franca Škufce novega župana Jožeta Papeža, ki so mu volilci namenili 1.510 glasov ali 56,98 odstotkov, medtem ko je aktualni župan Franc Škufca prejel 1.140 glasov ali 43,02 odstotkov.

Dosedanji župan Škufca je med prvimi čestital bodočemu županu in konkurentu Papežu.

Za primerjavo je na volitvah 6. decembra 1998 leta v drugem krogu Franc Škufca prejel 56,17 odstotkov, medtem ko je njegov protikandidat Jože Papež prejel 43, 83 odstotkov vseh glasov. Kot kaže, je po dvajsetih letih nastal preobrat; o uspehih in neuspehih pa bodo še nekaj časa razpravljali njihovi štabi. Jože Papež je ob močni in pomlajeni ekipi z močno podporo stranke NSI - Krščanski demokrati prinesel v župansko tekmo svežino in kar nekaj novosti, med drugim so njegovo kandidaturo krasili veliki panoji že v prvem krogu, z javnim zborovanjem in predstavitvijo kandidatov za občinski svet v središču Žužemberka ter aktivno delo vseh kandidatov na terenu.

Izid volitev članov sveta Krajevne skupnosti Hinje

V KS Hinje so bili izvoljeni: Dušan Papež, Franc Šporar, Štefka Fabjan, Anton Novak, Tomaž Papež, Franc Fabjan, Jožica Grden, Uroš Nose, Lovro Gregorš, Uroš Fabjan in Žiga Vidic.

■ Besedilo in foto: **Urednik**

Volilna kampanija Jožeta Papeža v Žužemberku z gosti in kulturnim programom

Veselje in prve čestitke zmagovalcu volitev

Zaključna prireditev Franca Škufce v Žužemberku z govorniki ter kulturnim programom

Spoštovane občanke in občani ter prijatelji Občine Žužemberk.

Z optimizmom, smelostjo, pogumom in z veliko pozitivne energije vstopimo v novo leto 2019, v katerem Vam skupaj s sodelavci občinske uprave in občinskega sveta želim obilo zdravja ter poslovne in osebne sreče.

župan Občine Žužemberk s sodelavci

Občina Žužemberk med najuspešnejšimi

Največji projekti, ki jih po slovenskih občinah sofinancira Evropska unija v obstoječi finančni perspektivi 2014–2020, so prenove in nadgradnje vodovodov in čistilnih naprav, energetske prenove stavb in ureditve gospodarsko-poslovnih con.

Slovenske občine so glede črpanje evropskih sredstev v obstoječi perspektivi, vsaj glede projektov, ki so jih prijavile, različno uspešne.

Največ na prebivalca počrpa Žužemberk

Katere občine so za zdaj, vsaj glede prijavljenih projektov za črpanje evropskega denarja v sedanji finančni perspektivi, najuspešnejše? Nominalno gledano je po podatkih urada za kohezijsko politiko, glede na višino upravičenih stroškov pridobljenih projektov najuspešnejša Ljubljana s skoraj 69 milijoni sredstev. Sledi ji Dravograd s 40,5 milijona evrov, Kamnik s skoraj 36 milijoni, Postojna 31,6 milijona in Žužemberk z 28,9 milijona evrov.

Prav majhna dolenjska občina z nekaj več kot 4600 prebivalci je tudi na prvem mestu po višini upravičenih stroškov projektov na prebivalca. Vsak občan Žužemberka bo iz evropskih sredstev »*prejel*« 6256 evrov.

Na drugem mestu je Dravograd s 4603 evri na občana, na tretjem pa Postojna s 1950 evri. Sledita jim Kočevje s 1650 evri in Kamnik s 1212 evri.

Projekti omenjenih občin, za katere so jim bila odobrena sredstva, so povezani z oskrbo s pitno vodo ali z odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda. Pri oskrbi s pitno vodo gre večinoma za izvedbo hidravličnih izboljšav obstoječega sistema ali priključitev prebivalcev na javne vodovode, pri odvajanju in čiščenju odpadnih vodah pa za gradnjo ustrezne infrastrukture.

http://www.rtvslo.si/slovenija/grem-volit-lokalne/katere-slovenske-obcine-so-najuspesnejse-pri-crpanju-eu-sredstev/471604

Dejavnosti na področju okolja in prostora v Občini Žužemberk

■ mag. **Samo Jakljič**, višji svetovalec za okolje, prostor in urbanistično načrtovanje ter premoženjsko pravne zadeve, občinska uprava Občine Žužemberk

Foto: V. Kostevc

V septembru in oktobru sva predstavnica podjetja TOPOS d.o.o., izvajalca Sprememb in dopolnitev Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Žužemberk (OPN Žužemberk) Uradni list RS (55/2014) mag. Mateja Kaudek in predstavnik Občine Žužemberk mag. Samo Jakljič opravila 124 terenskih ogledov za pobude za spremembo namenske rabe prostora, ki so jih podali občani Občine Žužemberk. Na terenu sva zajela dejstva o zemljiščih, za katera so bile dane pobude, s pomočjo katerih bodo obrazložene sprejemljive pobude, ki bodo predložene soglasodajalcem v pregled in potrditev. Za vsako posamezno pobudo bo opravljena analiza in opredelitev pobude po predpisih iz Priročnika za obravnavo pobud za spremembo namenske rabe zemljišč, ki ga je izdalo Ministrstvo za okolje in prostor v septembru 2017. Izvajalec bo do konca leta 2018 pripravil seznanitev Občine s stanjem vrednotenja pobud in obrazložitev sprejemljivih in nesprejemljivih pobud.

Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) Rekreativno turistični park Žužemberk (severni del) - Loka je v fazi priprave dopolnjenega osnutka. 24.10.2018 je bil na Direkciji RS za vode, Sektor območja spodnje Save, sestanek za koordinacijo za pripravo dopolnjenega osnutka OPPN Rekreativno turistični park Žužemberk. Na sestanku so bile predstavljene možne rešitve umeščanja počivališča za avtodome (PZA) na trenutno poplavno območje na osnovi novo predlaganih rešitev hidrološko hidravličnega (HH) elaborata. V maju 2018 je bil izdelan osnutek OPPN na osnovi programskih izhodišč investitorja ter pripomb ostale zainteresirane javnosti, pridobljene so bile smernice nosilcev urejanja prostora, ki so upoštevane pri izdelavi dopolnjenega osnutka, saj je z odločbo št. 35409-141/2017/7 z dne 21.9.2017 MOP odločil, da je za OPPN potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

Načrtovane rešitve postajališča za avtodome (PZA) so za Občino izrednega pomena, saj posežejo na poplavno območje oz. na razred visoke in srednje poplavne nevarnosti. S HH elaboratom so predlagane takšne rešitve, ki omogočajo umestitev PZA izven poplavnega območja, nad koto petstoletnih poplavnih voda (Q500). Z rešitvami na območju PZA smo seznanili Zavod RS za varstvo narave. Glede na obstoječe stanje terena so predlagali popravek v Uradnem listu, in sicer da bi se severni del OPPN izločil iz zavarovanega območja. Tako Zavod RS za varstvo narave ne bo nasprotoval predlaganim projektiranim rešitvam, ki izhajajo iz hidrološko hidravličnega poročila.

Občani Občine Žužemberk ste v postopku pridobivanja gradbenih dovoljenj uspešno osvojili postopek pridobivanja mnenj in oddaje vlog na novo predpisanih obrazcih, za kar se vam zahvaljujem. Skupaj smo prebrodili začetne težave, tako da bodo v prihodnje postopki tekli še naprej uspešno in v zadovoljstvo občanov.

Občina Žužemberk načrtuje in pripravlja projekte

- V pridobivanju je gradbeno dovoljenje za infrastrukturo Regijski gasilski center v nekdanjem kamnolomu Klek
- Rekonstrukcija ceste Smuka-Žvirče
- Avtobusna postaja Reber / Zalisec

Beno Červenka
Občinska uprava
Foto: S. Mirtič

Spomladi je predvidena 2. faza rekonstrukcije ceste skozi Dvor z infrastrukturo

Širitev pokopališča Gornji Kot

- Rekonstrukcija ceste Ambrus-Žvirče (že v fazi izvajanja, predviden konec rekonstrukcije spomladi 2019)
- Projektna dokumentacija za poslovilni objekt Vrhovo
- Avtobusno postajališče Lašče

Slovenski dan kulture zgodovinskih mest Slovenije v Bruslju

V evropskem letu kulturne dediščine je Evropska komisija pozvala vse evropske države, da obeležijo leto kulturne dediščine z različnimi dogodki in dogodki, katerih namen je povečati prispevek evropske kulturne dediščine gospodarstvu in družbi z neposrednim in posrednim gospodarskim potencialom.

Vlado Kostevc
Svetovalec za družbene dejavnosti
Foto: S. Mirtič

Povabilu k pripravi raznih dogodkov in aktivnosti ob evropskem letu kulturne dediščine se je pridružilo tudi združenje zgodovinskih mest Slovenije, v katerem so naslednja mesta: Celje, Idrija, Jesenice, Kamnik, Kostanjevica na Krki, Koper, Kranj, Metlika, Novo mesto, Piran, Ptuj, Radovljica, Slovenske Konjice, Šentjur, Škofja Loka, Tržič Žužemberk.

26. septembra smo skupaj s STO, veleposlaništvom RS v Bruslju, v središču Evrope, pripravili poseben dogodek, ki smo ga poimenovali »Slovenski dan kulture v Bruslju«.

Namen je bil predstaviti Slovenijo, prispevati k njeni turistični promociji, prikazati raznolikost in bogastvo njene naravne in kulturne dediščine ter predstaviti pestro kulturno življenje, ki se vsak dan in skozi vse leto odvija v naših zgodovinskih mestih.

Vrhunski program, ki ga je odlično povezovala Mojca Mavec, so v imenu združenja pripravile članice: Koper, Kostanjevica na Krki, Metlika, Novo mesto, Piran in Žužemberk.

V programu so sodelovali: Big band orkester Glasbene šole iz Novega mesta, Ana Čop kvartet, skupina Terzo Suono iz Pirana, predstavnice Galerije Božidarja Jakca z delavnico monotipije, skupina iz TD Suha krajina dvorno-viteškega reda Seisenbergensis Tumultus iz Žužemberškega gradu. Za pogostitev pa so poskrbeli: društvo kmečkih žena iz Metlike in predstavniki Konzorcija cviček z.o.o. iz Kostanjevice na Krki. Slovenskemu dnevu kulture so prisostvovali vsi slovenski poslanci Evropskega parlamenta, ekselenca veleposlanik dr. Rado Genorio, predstavniki STO, župana Mestne občine Novo mesto in Občine Slovenske Konjice, zaposleni v uradih evropskega parlamenta ter množica evropskih poslancev in obiskovalcev...

Mladi člani društva smo zgodovinska mesta Slovenije in Žužemberk v Bruslju predstavili v najlepši luči, posebno pa hvala sadjarski kmetiji Košiček za odlična jabolka.

VladiMir

Mladinski del viteškega reda pred Evropskim parlamentom v Bruslju

Nov vodohran v Borštu

V sredo, 14. novembra, je bil svečano predan svojemu namenu skupaj z infrastrukturo vodohran Boršt. Vsa ta infrastruktura je nujni pogoj večje zanesljivosti in varnosti javne oskrbe s pitno vodo ter učinkovitosti upravljanja z vodovodnimi sistemi. V primeru izrednih dogodkov na vodovarstvenem območju bo manj negativnih posledic.

Vodohran kapacitete 100 m³ je bil zgrajen v okviru projekta Suhokranjski vodovod. Začetek izgradnje vodohrana sega v april 2017, dela pa so bila zaključena v mesecu novembru, skladno s terminskim planom. Skupna vrednost gradbeno-obrtniških del, strojnih in elektro inštalacij ter odkup zemljišč, nadzor in projektna dokumentacija znaša 170.000 evrov brez ddv-ja. Poleg tega pa je bilo zgrajenih še več kot 12 kilometrov povezovalnih vodov in ostalih tehničnih objektov v vrednosti približno 2.300.000 evrov. Vodohran so ob priložnostnem kulturnem programu svečano odprli župan Franc Škufca, v.d. direktorica za vode in investicije Vesna Ugrinovski, izvajalca del Drago Muhič GPI Tehnika in domačin Longar, blagoslov pa je opravil župnik Janez Zaletel.

Urednik
Foto: Urednik

Blagoslov pomembne ceste

23. oktobra so ob krajši slovesnosti predali urejen in asfaltiran 800 m dolg odsek ceste Kleč-Polom-Žvirče, ki predstavlja pomembno prometnico za občane tega dela občine do naselij v občini Kočevje. Na slavnostni otvoritvi in blagoslovu dolgo željene cestne povezave je vse zbrane pozdravil župan Franc Škufca, ki je v nadaljevanju s predstavnikom izvajalca in predstavnico krajanov prenovljeno cesto tudi odprl. Občina Žužemberk je že pred štirimi leti pristopila k rekonstrukciji tega dela ceste in ga v letošnjem letu uspešno zaključila, žal pa je ostal nedokončan še kilometrski odsek v lasti Občine Kočevje. Vrednost celotnega projekta, s katerim so izboljšali prometno varnost, uredili bankine, razširili vozišče in s tem pomembno izboljšali cestno povezavo v jugovzhodnem delu občine, je stala žužemberško občino okoli 300.000 evrov. Polovico tega zneska je prispevala tudi država. Slovesnost je obogatil moški pevski zbor iz Ambrusa, blagoslov pa je opravil župnik župnije Hinje Ciril Murn.

Slavko Mirtič

Pomembna povezovalna cesta v Hinjah

Za krajane Hinj in okoliških vasi je bila sobota, 3. novembra, poseben dan. Veliko število krajanov in gostov je dokaz, da pridobitve v kraju ljudi povežejo in jim dajo nov elan in zagon za sodelovanje tudi v prihodnje. Vaščani so ob zvokih mladega harmonikaša pripravili slovesnost ob odprtju ceste, ki vodi od vasi Lazine do Hinj. Hkrati je bila v kraju urejena tudi dostopna cesta in ostala infrastruktura v obrtni coni Hinje. Prisotne je v imenu krajanov nagovoril Dušan Papež, ki je v pristnosti župana Franca Škufce in predstavnika podjetja CGP Rudija Mraza tudi slavnostno prerezal trak. Pridobitev pa je blagoslovil hinjski župnik Ciril Murn. Sicer je gradnja težko pričakovanih projektov stala več kot 256 tisoč evrov, ki sta financirana tako iz občinskega kot tudi državnega proračuna. Hinjski konec je v letošnjem letu bogatejši tudi za prenovljeni, nov vodovod med Žvirčami in Smuko v dolžini 10 km. Druženje se je nadaljevalo v gostišču Krnc.

Foto: S. Mirtič

Evropska sredstva za Auerspergovo železarno Dvor – interpretacijsko informacijski center Natura 2000

Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, organ upravljanja za evropske strukturne sklade in Kohezijski sklad, je izdala odločitev o finančni podpori za projekt »Interpretacijsko – informacijski center območja NATURA 2000 Auerspergova železarna Dvor«. Skupna višina sredstev, namenjenih za izvedbo projekta, znaša dobra 2 milijona evrov, od tega 1,6 milijona prispeva Evropski sklad za regionalni razvoj.

V okviru naložbe bodo obnovljeni objekti nekdanje Auerspergove železarne na Dvoru pri Žužemberku, enem najpomembnejših nekdanjih industrijskih obratov na Dolenjskem. Projekt, katerega cilj je revitalizacija območja in ga vodi Ministrstvo za kulturo, je komplementaren naravovarstvenemu projektu »Upravljanje vodotokov in poplavnih gozdov – Krakovski gozd«, katerega nosilec je Zavod za varstvo narave. Z uresničitvijo projekta, v okviru katerega bo vzpostavljena sodobna in inovativna interpretacija območja Natura 2000, se želi namreč obiskovalcem približati obravnavano območje z vidika širšega naravovarstvenega pomena reke Krke in vrst, vezanih na rečni in obrečni prostor.

Tako bosta zagotovljeni kakovostna interpretacija in sinergija med naravovarstvenimi učinki, ohranjanjem kulturne dediščine in javno dostopnostjo.

Vir: http://www.svrk.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/7186/

Nova poslovilna vežica v Lipju

Dolgoletna želja po izgradnji poslovilnega objekta na krajevnem pokopališču ob cerkvi sv. Martina v Velikem Lipju je živela dobro desetletje. Zato velja poudariti veselje krajanov ob zaključku in prevzemu dolgo želene in pričakovane poslovilne vežice. Po letu in pol po podpisu pogodbe so v nedeljo, 11. novembra, župan Občine Žužemberk Franc Škufca, direktor družbe TGH iz Črnomlja Stjepan Jarnević in predstavnik vaščanov Nace Papež slovesno predali svojemu namenu poslovilno vežico. »Sama gradnja je potekala po planu v dveh fazah, ki smo jo izvedli s pomočjo domačih podizvajalcev in jo v zastavljenem roku tudi izpolnili,« je povedal direktor Jarnević. Kot je ob slovesnem odprtju poudaril župan Škufca, je občina za celoten projekt namenila dobrih 160 tisoč evrov ter za nakup sosednjih zemljišč 15.000 evrov. Novi objekt, ki bo omogočal dostojno slovo od pokojnih iz vasi Malega in Velikega Lipja ter Gradenca, je blagoslovil hinjski župnik Ciril Murn. V kulturnem programu sta se predstavila harmonikaš Nik Muhič in pesnica Marija Vidmar, slovesnost pa je povezovala Bojana Vidmar. Vaščani so na Martinovo in žegnanjsko nedeljo vse goste, izvajalce del in obiskovalce slovesnosti tudi izdatno pogostili.

■ **S. Mirtič**

Foto: Slavko Mirtič

Slovesni prerez traku

Predsednik vlade Marjan Šarec na Cviblju

Na žalni slovesnosti, ki jo je 20. oktobra organizirala Občina Žužemberk v sodelovanju z ZZB za vrednote NOB Slovenije, Odborom VII. korpusa, Združenjem borcev za vrednote NOB Novo mesto in Krajevno organizacijo ZB Žužemberk, so se pred spomenikom na Cviblju, ki ima status kulturnega spomenika in spomenika tujih armad, zbrani poklonili padlim borcem in aktivistom 2. svetovne vojne.

Zbrane je nagovoril župan Franc Škufca, osrednjo besedo je imel predsednik Vlade Republike Slovenije Marjan Šarec. Vence v spomin padlim borcem so položili premier Marjan Šarec, žužemberški župan Franc Škufca, veleposlanik Ruske federacije Doku Gapurovič Zavgajev, konzulka na veleposlaništvu Republike Srbije Ivana Jakšić Matović, delegacija Zveze združenja borcev NOB Slovenije in VII. korpusa:

Tilka Bogovič, Jože Oberstar in general v pokoju Lado Kocijan, predstavniki številnih borčevskih organizacij in drugi. Kulturni del slovesnosti so obogatili častna enota Slovenske vojske, kvartet policijskega orkestra, recitatorji Vid Čopi, učenki OŠ Žužemberk Iza Bradač in Neža Pust pod mentoristvom Nataše Škrbe, KUD Žužemberški rogisti, moški pevski zbor Lopar s Primorske pod vodstvom zborovodje Vladislava Korošca, 1. spominski dolenjski bataljon, Marjetka Popovski in številni praporščaki. Žalno slovesnost je povezovala Petra Šinkovec.

■ **Urednik** FOTO:S.Mirtič

Park znanih Suhokranjcev bogatejši za nove reliefe

Ob tradicionalnem dnevu spomina na znane Suhokranjce so v petek, 9. novembra, v Osnovni šoli Žužemberk obe šoli – Žužemberk in Prevole z roko v roki pripravili bogat kulturni program z razstavo raziskovalnih nalog pomembnih Suhokranjcev. Posebno je bilo slovesno v Parku znanih Suhokranjcev, kjer je številne zbrane pozdravil župan Franc Škufca. Med gosti so bili tudi zgodovinar in znanstveni svetnik SAZU dr. Andrej Rahten, predstavnik

Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Zvone Žigon ter kiparka mag. Alenka Vidrgar. Park, simbol hvaležnosti pomembnim Suhokranjcev, je dobil tri nova obeležja, ki so zapisana v slovensko, celo evropsko in svetovno zgodovino. Bronaste upodobitve olimpionika Leona Štuklja, kontraadmirala in ministra Ivana Kerna ter gospodarstvenika in dobrotnika Jožeta Kastelica so skupaj z učencema osnovnih šol Prevole in Žužemberk odkrili avtorica ter pobudnica projekta mag. Jelka Mrvar, župan Franc Škufca in gosti prireditve. Nove upodobitve akademske kiparke mag. Alenke Vidrgar je blagoslovil žužemberški dekan in častni kanonik Franc Vidmar.

Poslanstvo odkrivanja in prenašanja spoznanj, kulture in vrednot je začela **l. 1994 OŠ Žužemberk** s podružnicami Ajdovec, Dvor Šmihel in z vrtcem. Tako so nastali: etnološki muzej, naravoslovne in botanične zbirke, zbirka starih tiskov ter najbolj poznan **Muzej znanih Suhokranjcev, kasneje pa se je pridružila tudi OŠ Prevole.** Projekt »Znani Suhokranjci« se je začel pred štiriindvajsetimi leti v OŠ Žužemberk, park pa kot projekt občine raste in se bogati od leta 2015,« je v nagovoru dejala gonilna sila projekta mag. Jelka

Mrvar in dodala, da so bila v tem času postavljena štiri obeležja, spominska plošča in 12 bronastih reliefov, katerim so se pridružili še zadnji trije. Mrvarjeva je še dodala, da bo v prihodnjem letu postavljena še plošča z imeni donatorjev, vsa suhokranjska gospodinjstva pa bodo prejela tudi plakat znanih Suhokranjcev ter se na koncu zahvalila vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni realizaciji projekta. Svoj nagovor je zaključila z mislijo, da nam je Suha krajina blizu, da pa jo poznajo tudi daleč. Tako mlada raziskovalka Maja Jeranko iz Ljubljane v Ekvadorju med Idijanci išče sledi za misijonarjem Janezom Mrvarjem, znanim Suhokranjcem iz Žužemberka.

Žužemberška občina je ena izmed redkih slovenskih občin, ki ima takšen projekt, kot je Park znanih Suhokranjcev, ki ga podpira občina, občinski svet in ves kraj.

■ **Slavko Mirtič**, Foto: Slavko Mirtič

Park znanih Suhokranjcev – projekt zgodovinskega spomina in suhokranjske identitete

Spoštovani bralci Suhokranjskih poti, dragi podporniki.

Projekt »Park znanih Suhokranjcev« se bliža koncu. Uresničili smo vse, kar je bilo napovedano v 71. številki Poti.

9. 11. 2018 smo praznovali **DAN SPOMINA NA ZNANE SUHOKRANJCE**. V prizidku telovadnice OŠ Žužemberk smo doživeli bogat in izbrušen program, ki so ga pripravili učenci pod vodstvom mentorjev **OŠ Prevole in Žužemberk**, za odlično izvedbo pa je bila odgovorna ga. Klara Legan. Prisluhnili smo ubranemu petju združenega pevskega zbora s 150 pevci, si ogledali film o znanih Suhokranjcih ter uživali ob ritmično-gimnastičnem nastopu. K doprsnemu kipu Leona Štuklja pred šolo in k spominski plošči v Zafari je bil, kot vsako leto, položen lovorov venček. Ta čast je pripadla najboljšim športnikom, mentorjem in dr. Žigonu. Pozorno smo prisluhnili tehtnim besedam **dr. Andreja Rahtena,** zgodovinarja in znanstvenega svetnika SAZU, ki je osvetlil veličino pogumnega in zavednega Slovenca **Ivana Kerna**; njegovi nečakinji **ge. Darji Okorn** ter Štukljevemu spremljevalcu in dolgoletnemu prijatelju naše šole **g. Tomažu Zajcu**. Sceno je bogatilo drevo znanih Suhokranjcev, ki ima letos že 40 listov z njihovimi imeni.

Marija Ahačič Polak skupaj z Jožetom Kastelicem in našim športnikom Leonom Štukljem!

V preddverju telovadnice je bila postavljena pregledna **razstava** o šestih znanih Suhokranjcih, ki so letos dobili bronaste reliefe v parku. Gostje in sorodniki so bili obdarjeni s filmom o ZS, ličnim podstavkom in orehi. Pohvaliti velja pozorno poslušanje učencev v sicer polni dvorani.

Drugi del prireditve je potekal v **Parku znanih Suhokranjcev** na trgu. Program je vodila predsednica KUD-a ga. Klavdija Kužnik. Nagovor župana in avtorice projekta sta dopolnili dve poskočni viži na harmoniko. Sledilo je odkritje zadnjih treh reliefov: **Leona Štuklja, Jožeta Kastelica in Ivana Kerna**, ki jih je, kot vseh 12 doslej,ustvarila **mag. Alenka Vidrgar**. Park s štirimi obeležji in 15 reliefi je blagoslovil g. Franc Vidmar, dekan in častni kanonik. Občina je poskrbela za skromno pogostitev.

Dan spomina na znane Suhokranjce je bil posebno doživetje tudi zaradi složnega sodelovanja OŠ, Žbk. s podružnicami in OŠ Prevole, Občine, KUD-a in občanov, ki so kar **201-krat** darovali za Park ZS.

Naj zapišemo še izrečene **zahvale** vsem, ki so sodelovali v projektu in prispevali k njegovi uresničitvi: **151 darovalcem, sorodnikom ZS, kiparki mag. A. Vidrgar, Livartisu d. o. o. – družini Kamšek, kamnoseku g. B. Ogrinu, Občini Žbk. z županom in občinsko upravo,** še zlasti ge. T. Hrovat, ge. J. Kocjančič, g. V. Kostevcu, g. R. Krenu in g. B.

Leon Štukelj in jože Kastelic

Zamanu; članom strokovne skupine za PZS, zlasti g. S. Glihi in g. D. Papežu; OŠ Žužemberk in OŠ Prevole, Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, ge. I. Piškur, ge M. Filipič, ge. K. Kužnik in Uredništvu **Suhokranjskih poti. Hvala vsem neimenovanim**, ki projekt srčno podpirajo.

Od objave v 71. številki so darovali: *Ivan Hočevar*, *Slavko Mirtič*, *Slavko Tekavčič*, Štraf *d.o.o.*

HVALA.

Načrti za zaključek projekta v letu 2019: Plakat ZS v vsako suhokranjsko družino, zgibanka PZS, plošča donatorjev, film o ZS in celovita ureditev PZS.

Zato še vedno prosimo za **finančno pomoč**. Hvaležni bomo za najmanjši dar. Svoj prispevek lahko nakažete **na TRR SI 56 0139 3010 0015 568; sklic SI: 00 730 100**, z namenom Za park ZS. Že izpolnjen plačilni nalog lahko dobite v sprejemni pisarni Občine Žbk. Imena vseh donatorjev bodo trajno obeležena v PZS. Zaprosili vas bomo za pisno soglasje.

Na koncu še sporočilo iz Argentine: »Hvala, dragi *Suhokranjci! Toplo nam je pri srcu daleč od doma, ker oživljate v spomin velike ljudi, ki so po krivici pregnani hrepeneli po domovini, pa so morali umreti na tujih tleh…«*

■ mag. **Jelka Mrvar**

POLICIJA SVETUJE POLICIJA SVETUJE POLICIJA SVETUJE POLICIJA SVETUJE

V času od **1. 9. 2018** do **20. 11. 2018** smo policisti s PP Dolenjske Toplice na **območju občine Žužemberk** obravnavali **13 kaznivih dejanj (letos skupno 52)**, in sicer:

- 6 tatvino,
- 4 velike tatvine (vlomi),
- 1 poškodovanje ali uničenje javnih naprav,
- 1 lahka telesna poškodba,
- 1 uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva.

Vlomi in tatvine so se zgodili v naseljih **Budganja vas, Brezova Reber, Prevole, Plešivica, Lazina, Dvor, Gornji Kot**, storilci pa so odnašali naslednje predmete: hlodovino, plinske jeklenke, zdravila, denar, alkoholne in brezalkoholne pijače, stroj za rezanje asfalta, avtomat za igrače, trezor z vsebino.

V zimskem času, ko se že popoldne stemni, se močno poveča tudi nevarnost vlomov v stanovanjske objekte, kar policisti zaznavamo vsako leto, še posebej v času božičnih in novoletnih praznikov. Na območju celotne države so tovrstna kazniva dejanja zopet v porastu. Najbolj kritične ure so **od mraka oziroma med 16.00 in 21.00 uro, ko so občani po praznični nakupih v trgovskih središčih.** Da se izognete neprijetnim presenečenjem ob prihodu domov, se dogovorite s sosedi, da v času vaše odsotnosti popazijo tudi na vašo hišo. Priporočljiva je tudi namestitev senzorskih reflektorjev, tudi na zadnji strani hiše, kjer storilci najpogosteje vlamljajo, še učinkovitejša pa je alarmna naprava, ki jih je danes na tržišču zelo veliko in po dostopnih cenah. Vsekakor pa doma ne hranite večjih vsot denarja ter nakita, saj ga bodo storilci skoraj zagotovo našli.

Alkohol ubija, največkrat nedolžne

V zadnjih letih se je delež prometnih nesreč, ki jih zakrivijo pijani vozniki, nekoliko zmanjšal, **zaskrbljujoče pa je, da več kot petina voznikov, ki povzročijo smrtno prometno nesrečo, vozi pod vplivom alkohola.**

Policisti smo v času od 5. do 11. novembra 2018 sodelovali v akciji Alkohol, droge in druge psihoaktivne snovi v prometu. Med akcijo smo policisti **odredili 11.100 alkotestov, od katerih je bilo 292 pozitivnih** (202 do 0,52 mg /l in 90 nad 0,52 mg/l). Začasno je bilo **odvzetih 250 vozniških dovoljenj, pridržanih** pa je bilo **8 voznikov.**

Nasveti voznikom

Vozite le trezni! Če boste uživali alkoholne pijače (ne glede na zaužito količino), se ne odločite za vožnjo v cestnem prometu.

Če ste uživali alkohol, **naj vozi kdo, ki alkoholnih pijač ni užival**, ali **uporabite javna prevozna sredstva**.

Dosledno upoštevajte tudi druga cestnoprometna pravila, še zlasti pravila o hitrosti, prednosti, prehitevanju, uporabi varnostnih pasov in mobilnih telefonov ter varnostni razdalji.

Nasveti lastnikom gostinskih lokalov

Vsem organizatorjem javnih prireditev in lastnikom gostinskih lokalov priporočamo **pazljivost pri točenju alkoholnih pijač** in spoštovanje določb **Zakona o omejevanju porabe alkohola**, saj so med gosti tudi vozniki, ki bodo po odhodu iz lokala udeleženi v cestnem prometu. **Ne dovolite**, da bo vaš gost ali kdo drug zaradi opitosti **namesto doma končal v krsti!!**

Ne točite alkoholnih pijač tistim, ki so že pod vplivom alkohola, mladoletnim, še posebej pa tistim, za katere veste, da bodo zatem sedli v vozila!

Alkohol v telesu

Po zaužitju alkoholne pijače se alkohol porazdeli ter razgradi v vseh telesnih tekočinah, manjši del pa se ga izloči skozi urin, znoj in izdihan zrak.

Kje so meje pitja?

Koliko gramov alkohola bo v naši krvi, je odvisno od telesne teže, spola, telesnih sposobnosti, navajenosti na alkohol, vrste alkoholne pijače; od tega, kaj smo jedli pred ali med pitjem, kako smo pili („eksanje“ nima enakih posledic kot počasno pitje itd.).

Od pitja k pijanosti

Hitrost prehajanja alkohola v kri je odvisna predvsem od vrste pijače in hrane, ki smo jo ob tem pojedli. V povprečju potrebuje telo dobre pol ure, da prideta v kri približno dve tretjini zaužitega alkohola, ostanek pa v nadaljnjih 60 do 70 minutah.

Koliko časa je alkohol v krvi?

V povprečju se 0,07 miligrama v litru izdihanega zraka (0,15 grama alkohola na kilogram krvi) razgrajuje eno uro. Če ste imeli opolnoči 0,95 miligrama v litru izdihanega zraka (2 grama alkohola na kilogram krvi), boste zjutraj ob 7. uri na poti v službo imeli še vedno 0,48 miligrama v litru izdihanega zraka (1 gram alkohola na kilogram krvi), dopoldne pa še vedno nad 0,24 miligrama v litru izdihanega zraka (0,5 grama) in boste še vedno „nevarnost“ v prometu.

Pirotehnika

Kljub vsem opozorilom in nasvetom se še vedno vsako leto med božično – novoletnimi prazniki zgodi, da kdo zaradi uporabe pirotehničnih sredstev ostane brez prstov ali kako drugače poškodovan ter tako za vse življenje invalid. Je to potrebno? **Je vredno zaradi ene petarde, enega poka, ki mine v delčku sekunde, življenje »postaviti na kocko«?**

Praznovanje je lahko lepo tudi brez pirotehnike, predvsem pa brez petard, ki so prepovedane. Če že, uporabljajte pirotehnične izdelke **v skladu z Zakonom o eksplozivih in pirotehničnih sredstvih ter po navodilih proizvajalca!**

Če opazite karkoli sumljivega, **kar bo zmotilo vaš mir in občutek varnosti, osebo ali vozilo, ki ne »paše« v vašo okolico, si zapomnite podrobnosti, zabeležite znamko in registrsko številko vozila ter nemudoma obvestite policiste na PP Dol. Toplice na tel. št. 07 3843890, po elektronskem naslovu pp_dolenjske_toplice.punm@policija.si ali na številko 113.**

Če pa želite, da se vodja policijskega okoliša zglasi pri vas doma, ker ste postali žrtev kaznivega dejanja, potrebujete pomoč ali nasvet policije, imate konkretne varnostne probleme na območju vaše lokalne skupnosti, želite predlagati ukrepe ali dejavnosti za izboljšanje varnosti v vašem okolju ali ker želite neformalni razgovor, pa lahko pišete na elektronski naslov **edvard.kramar@policija.si**.

KOLEKTIV POLICISTOV S PP DOLENJSKE TOPLICE VSEM OBČANOM OBČINE ŽUŽEMBERK IN VAŠIM NAJDRAŽJIM ŽELI VESELE, BREZSKRBNE, PREDVSEM PA VARNE BOŽIČNO-NOVOLETNE PRAZNIKE TER SREČNO IN VARNO V LETU 2019.

Edvard Kramar
VODJA POLICIJSKEGA OKOLIŠA

Poslovalnica NLB v Žužemberku se zapira

V oktobru smo preko medijev izvedeli, da Nova ljubljanska banka v Sloveniji zapira 15 poslovalnic, med katerimi je tudi poslovalnica NLB v Žužemberku. Ta ukrep je pri županih občin, kjer se zapirajo poslovalnice, povzročil protest in skupno protestno pismo banki in Vladi Republike Slovenije, ki je zahtevo po preklicu zaprtja posredovalo ministrstvu za finance.

Vodstvo NLB je kot razlog zaprtja petnajstih poslovalnic navedlo zahtevo evropske komisije, ki s tem utemeljuje nepravočasno prodajo banke. Po protestu županov in javnosti pa te zahteve več ne navajajo, ampak pišejo, da so te banke imele premalo komitentov in varčevanja. Na proteste županov in zbrane podpise, v Žužemberku so jih do sedaj zbrali okoli 550, v Črni na Koroškem pa preko 2.000, pa banka sploh več ne odgovarja. S 3. decembrom bodo te poslovalnice prenehale s svojim delovanjem. Z zaprtjem poslovalnice NLB celotna Suha krajina z zgornjo dolino reke Krke izgublja pravo bančno poslovalnico. Vsi računi njenih komitentov, ki svojih osebnih ali transakcijskih računov ne bodo prenesli na drugo banko, bodo preneseni na poslovalnico v Straži, s čimer se v Žužemberku nikakor ne strinjajo.

VladiMir

Molitve ob spomeniku

Ob spomeniku padlim domobrancem in žrtvam povojnih zločinov so se v spoštljivi tišini v nedeljo, 28. oktobra, po prvi jutranji maši v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata, zbrali verniki, pa tudi svojci padlih domobrancev, civilistov in žrtev povojnih pobojev, čigar imena so vklesana na spomeniku. Meglice z jutranjo meglo prepredeno pokrajino je razblinila pesem pevcev moškega pevskega zbora Cirila Zajca pod vodstvom zborovodkinje Nine Zajec, molitve pa je opravil žužemberški dekan Franc Vidmar z iskrenim upanjem, da se bratomorna vojna nikoli več ne bi ponovila.

Urednik

Zdravljenje notranjega otroka na Dvoru z Majo Papež Iskra

Večina med nami je prepričanih, da smo prerasli otroške tegobe in znamo trezno in preudarno skozi različne življenjske preizkušnje. Pa je temu res tako? Ali se ne zalotimo večkrat, da smo eksplozivni, da nas je česa strah, da imamo odpor do kakšne stvari ipd.? Ali niso to občutki, ki nas spremljajo že iz otroštva? Z vsemi temi občutki smo odrasli, se borili z njimi, se trudili, da ne bi ponavljali vzorcev iz svojega otroštva na naših otrocih. Pri tem smo bolj ali manj uspešni, bolj ali manj pa v vseh nas gori ali pa vsaj tli naš notranji otrok. Če ga ob vsakodnevnih rutiniranih procesih nekako umirimo, pa se ob spremenjenih okoliščinah skoraj vedno oglasi in vpliva na naše čustvene vzorce.

Maja Papež Iskra, uveljavljena in priznana psihoterapevtka, sicer pa domačinka, nam je na delavnici Zdravljenje notranjega otroka »odstrla zaveso«, da bi znali pogledati v dno naše duše in našega bitja ter znali prepoznati neugodne vzorce iz otroštva. Čeprav smo jih zakopali nekam globoko v svojo notranjost, zavedno ali nezavedno vplivajo na naše vzorce vedenja v odrasli dobi. Maja nam je predstavila načine, kako se našemu notranjemu otroku približamo in poskrbimo zanj na primeren način in kot pravi Maja: »Na ta način se učimo ljubečega odnosa do sebe in svojih potreb, se zdravimo in odpiramo vrata radostim, ki razveseljujejo našo dušo in vzpodbujajo celostno rast. Ko se otrok nahrani in pozdravi, zraste do naše starosti in se zlije z nami. S tem se proces zdravljenja zaključi.«

Navedenega seveda ni mogoče doseči na eni sami delavnici, smo pa na njej vsi udeleženci dobili veliko usmeritev za drugačen odnos do sebe in posledično do svoje okolice ter kako si lahko pomagamo v težkih trenutkih, tudi s simboli, ki jih je Maja iz kemije, ki je njena osnovna profesija, prenesla med terapevtske pripomočke. Večer smo zaključili z vodeno meditacijo, kjer se je vsak na svoj način poglobil vase, se odmaknil od standardnih vzorcev razmišljanja ali pa vsaj umiril, kar je ob vsakodnevnem hitenju prav gotovo blagodejno za dušo in telo.

Preživeli smo prijeten večer, spoznali nekaj novih, predvsem pa drugačnih pogledov na življenje, ki so tudi nako gostjo pripeljali iz otipljivih znanstvenih področij na pota duhovnosti, odnosov, čustev, skratka na področja, ki jih ni mogoče spraviti v kalupe in znanstveno povsem raziskati. V ozadju je namreč človek, ki je enkraten in neponovljiv, zato Maja večino terapij opravi individualno, dobrodošle pa so tudi delavnice, kot je bila tokratna na Dvoru, kjer si udeleženci podelijo svoje izkušnje.

Hvala Maji za topel večer v večnamenski dvorani na Dvoru. Veseli bomo, če boš še kdaj z nami.

Valerija Vidmar
Foto: Jadranka Meglen

Zahvala donatorjem obnovljene kapelice na Dvoru

Odbor se posebej zahvaljuje vsem, ki ste z materialom, hrano, delom in prostovoljnimi prispevki pomagali ohraniti našo dediščino- kužno znamenje na Dvoru. V mesecu oktobru in novembru smo zaključili z deli, postavili okrasno kovinsko ograjo in vgradili časovno kapsulo z imeni donatorjev ter potekom akcije. Akcijo so podprli: Občina Žužemberk, dekan Franc Vidmar; GPI Tehnika, Prostovoljno gasilsko društvo Dvor, Novinc Stanko- KGN, Karel Povše- GPI Tehnika; TD Suha krajina, Vlado Kostevc, Alojz Perko, s.p, vsi Žužemberk; Bine Jaklič, Vavta vas; Anton Koncilja, Trebča vas; družina Franc Gnidovec, Aleksander Jordan, Jože Fabjan, vsi Jama; Martin Blatnik, Podgozd; Gregor Vidmar, Sadinja vas; Grum Ivanka, Blatnikov hram, družina Škufca Franc, Legan Klavdija, Stanko Špec, Slavka Andrejčič, Marjan Andrejčič, Ljudmila Potočar, Majda Boldan, Jože Zupančič, Marija Zaman, Amalija Jenkole, Franc Grum, Tone Konte, Franc Jarc- Petrol, Mladen Hunjet, Toni Mačerol, družina Kranjc, Stane Maver, Jože Primc, Lili in Jože Hrovat, Mesarija Pikl, Duši-pek, Pekarna Evropa, družina Pečar, družina Novak Dušan, družina Novak Andrej, družina Nose, Gregor Grum, Banko Tončka, Katja Jenkole, Anica Jaklič - vsi Dvor in odbor v sestavi: Silvo Koželj, Ludvik Legan, Slavko Mirtič in Franc Jenkole. Hvala!

Foto: Slavko Mirtič

V Žužemberku že 5. ocenjevanje potic

Na ocenjevanje jih je prispelo 61. Prinesli so jih iz Šentjerneja, Škocjana, Novega mesta, Kočevja, Ivančne Gorice, Velikih Lašč, Škofljice, Velikega Gabra, Mirne Peči in Trebnjega. Veliko so jih prispevale tudi naše članice in gospodinje. Potice so vsako leto lepše in boljše, ker vaja dela mojstra in tako imamo že veliko »mojstric peke potic«. Dve tričlanski strokovni komisiji vsakokrat opozorita na napake, ki so se pojavile pri peki. Letos je bilo 24 potic ocenjenih z zlatim, 22 s srebrnim, 9 z bronastim priznanjem, 6 potic je prejelo zahvalo.

Na podelitvi, ki je bila letos v prostoru nekdanje tovarne Iskra, je bilo zelo živahno. Zabaven program z bogatim veznim besedilom je pripravila ga. Lili. Z go. Štefko sta odigrali skeč-srečanje na temo potic. Solistka ga. Tjaša Primc nas je obogatila s solo petjem, Vesna in Valentina z igranjem na harmoniko. Nagovorila nas je državna sekretarka na kmetijskem ministrstvu mag. Tanja Strniša, tudi Cvetka Lavrič in g. župan Franc Škufca. Ker je bilo ravno Martinovo, smo ga proslavili s potico, prigrizkom in kozarčkom vina ali soka.

Veseli smo, da se je podelitve udeležilo veliko domačih in tujih obiskovalcev in tistih, ki so prišli od drugod. Nam ste obogatili in polepšali dan, mi pa upamo, da smo pripravili vesel, družaben dogodek v Suhi krajini.

■ **Milena Iskra**, Foto: Urednik

Na Martinovo nedeljo dišalo po poticah

Suhokranjske članice Društva kmečkih žena Suha krajina-Žužemberk so v nedeljo, 11. 11. 2018, v sodelovanju z Zvezo kmetic Slovenije in Kmetijsko gozdarskim zavodom Novo mesto pripravile že peto društveno razstavo potic, ki se obenem šteje tudi za 4. državno ocenjevanje. Gospodinje iz številnih krajev Slovenije, med drugim je bil tudi moški ljubitelj teh slastnih dobrot, so na ogled in oceno prinesle 61 potic. Strokovni komisiji pod vodstvom Valerije Poreber in Betke Vrščaj sta imeli čast oceniti potice iz različnih vrst moke in z različnimi nadevi ter dodatki. Po besedah **Cvetke Lavrič**, svetovalke iz KGZ Novo mesto so bile potice lepih oblik, primerno zapečene in nadevane. Nekatere potice pa so dobile manj točk tudi zaradi razpokanosti, premalo ali preveč nadevov, različnih dodatkov, ki so prevzemali osnovni okus. Podeljenih je bilo kar 24 zlatih, 22 srebrnih in 9 bronastih priznanj ter šest pohval. Brez napake in vse osvojene točke za kokosovo potico je dosegla članica domačega društva **Iva Longar** iz Žužemberka. Slavnostna gostja mag. **Tanja Strniša**, državna sekretarka na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je bila navdušena nad samo organizacijo in izvedbo ocenjevanja, še bolj pa nad samimi izdelki gospodinj. Številne zbrane sta v prostorih občinske stavbe bivšega Iskrinega obrata pozdravila tudi predsednica Društva kmečkih žena Suha krajina- Žužemberk **Tadeja Lavrič** in župan **Franc Škufca**. Po kulturnem programu, ki ga je prijetno povezovala Lilijana Hrovat, za katerega so poskrbeli Tjaša Primc in Jernej Fabijan na klaviaturah, članici kmečkih žena s skečem in mladi harmonikarici, so podelili tudi priznanja in praktične nagrade vsem udeleženkam in udeležencu. Sledilo je prijetno druženje in prava Martinova pogostitev, ki so jo pripravile prizadevne članice domačega društva.

Foto: Slavko Mirtič

Konjerejci na martinovanju

Suhokranjski konjerejci so se že tradicionalno udeležili blagoslova na dan sv. Martina 11. 11.2018 na Biču. Nekateri so vpregli, nekateri zajahali in se v prelepi Martinovi nedelji odpravili na blagoslov. Maša pri cerkvi sv. Martina na Biču se je pričela ob 11. uri. Ljubitelji konj, konjerejska društva Radahova vas, Gombišče, Semič in Suha krajina so se zbrali na zbirnem mesti na Biču. Že pred prihodom na Bič smo bili gosti na kmetiji Martina in Špele Zorc, kjer so nas postregli s toplo malico in pijačo.

Zborno mesto za vse udeležence s konji je bilo na že znani kmetiji na Biču, od koder so konjeniki nato v povorki prispeli pred cerkvico sv. Martina, kjer jih je pričakala množica udeležencev sv. maše ter lokalni župnik, ki je nato opravil blagoslov. Kot je na blagoslovih navada, so okoliški krajani poskrbeli za topel sprejem, postrežbo s hrano, pijačo in sladicami. Ob dobri kapljici, kramljanju in ogledu prelepih konjskih vpreg ter konjev je čas hitro mineval, nedelja pa nam je bila tokrat naklonjena z vremenom. Po blagoslovu so člani konjerejskega društva Radohova vas za vse konjerejske udeležence pripravili malico-bograč ter pijačo na bližnjem ranču. Ob povratku proti domu je bilo še nekaj postankov: pri Zorčevih, pri konjerejskem društvo Gombišče, na kmetiji Vidmar, kjer ni manjkalo dobre volje ter gostoljubja. Sam sv. Martin pa je poskrbel, da v nedeljo nismo več pili mošta, temveč mlado vino.... Na zdravje!

■ **Jole Adrijanić**

Srečanje starejših občanov

V petek, 26. 10. 2018, je ob 16. uri potekalo tradicionalno srečanje starejših občanov v jedilnici šole Žužemberk. Dogodek vsako leto organizira KORK Žužemberk v sodelovanju z osnovno šolo Žužemberk. Dogodka se je udeležilo malo manj kot petdeset gostov. Učenci so za starostnike izdelali majhna darila ter zanje pripravili kratek kulturni program. Na prireditvi ni manjkalo petja in nasmejanih obrazov otrok, ki so marsikateremu občanu polepšali dan.

Goste so pozdravili predsednica Krajevne organizacije RK Žužemberk Alenka Sajovec, župan Franc Škufca ter predsednik Območnega združenja RK Novo mesto Marjan Grahut. Program so popestrile recitatorke Silva Mohorčič in Ivanka Škrbe, pesmi Magde Kastelic Hočevar pa je prebrala gospa Lilijana Hrovat.

Kuharice šole so za udeležence pripravile okusno in obilno večerjo, tako da nihče ni odšel domov lačen. Po večerji so ljudje med seboj poklepetali in se poveselili. Hvaležni so bili vsem, ki so se na ta dan potrudili zanje, da bi se ob tej priložnosti počutili karseda dobro in prijetno.

Tistim, ki smo se na ta dogodek pripravljali, je bila največja nagrado to, da smo videli zadovoljne obraze vseh povabljenih, ki jim takšna srečanja veliko pomenijo.

■ **Petra Avguštin**

Pevski vikend

Člani Kulturnega društva Dvor, sekcija Mešani pevski zbor Dvor ob Krki, smo se tudi letos udeležil intenzivnih pevskih vaj, in sicer v začetku novembra.

Tudi letos smo veliko vadili, posebno za bližajoči se božično - novoletni koncert. Letošnja novost je novi zborovodja, Jernej Fabijan, in okrepljena zasedba moških vokalov.

Začeli smo v petek v popoldanskih urah v Novem mestu, v konservatoriju Zavoda Friderik Irenej Baraga. Po uspešnih intenzivnih pevskih vajah smo se na poti domov ustavili še v Bronkini zidanici, kjer smo se na kratko v sproščenem vzdušju družili in pomalicali. Naslednji dan, v soboto, smo z intenzivnimi vajami nadaljevali že v dopoldanskih urah. Potem se je pelo do poznih večernih ur. Vmes pa smo si privoščili kosilo v gostišču Loka.

Če bi radi izvedeli, kaj smo se naučili, vas že danes vabimo zadnji vikend v decembru na božično – novoletni koncert. Veseli bomo vaše družbe in prav gotovo zapojemo tudi kaj skupaj!

■ **Saša Štravs**, Foto: Anita Primc

Konjerejska strokovna ekskurzija v Avstrijo 2018

Vsako leto konjerejsko društvo Suha krajina med svoje aktivnosti uvrsti tudi kako strokovno ekskurzijo, še posebej s področja konj, konjereje in vzgoje konj. Tako smo se v soboto, 20. 10. 2018, z avtobusom odpravili v Avstrijo, v šolski učni kmetijski in konjeniški center v kraj Stiegerhof Godersdorf pri Finkensteinu, blizu Beljaka. Center spominja na našo kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu, le da je večji in bolj prestižen.

Tu je bilo moč videti več konj različnih pasem, od hladnokrvnih, delavnih konj, pa tja do toplokrvnih športnih konj. Predstavitve so nam omogočile ogled jahalne šole, aromaterapije in njen vpliv na konja, dresure, šole enovpreg, dela s hladnokrvnimi konji-spretnosti pri delu s hlodi, vleka, nakladanje na voz itd. Na prireditvenem prostoru je bilo poskrbljeno tudi za malico in pijačo v lastni režiji.

Sam ogled se je zavlekel v popoldanske ure, vreme nam je bilo naklonjeno, naš čas pa se je počasi iztekel. Na poti proti domu smo se ustavili še v Naklem, kjer je konjeniška trgovina. Tu so naši člani z nakupom nadoknadili manjkajočo ali dotrajano konjeniško opremo.

Seveda je ob trgovini tudi manjši gostinski lokal, kjer smo poskrbeli za žejo.

V Kokri pri Kranju, v gostilni Brunarca, smo imeli organizirano večerjo, od tu pa z lepimi vtisi naravnost domov v Suho krajino.

■ **Jole Adrijanić**

Rdeči dežnik

V času smrkavih noskov so prvotno napovedane lutke zbolele. Zato so vskočile na oder zdrave gozdne živali, ki so v ponedeljek, 15. oktobra 2018, v večnamenski dvorani na Dvoru, razveselile najmlajše otroke in njihove spremljevalce.

Članice Kulturnega društva Dvor, sekcije dramske skupine Flopi, so uprizorile sodobno živalsko pravljico, ki jo je napisala ena izmed najpomembnejših slovenskih mladinskih književnic Svetlana Makarovič.

Živalska pravljica postavlja v ospredje vrline, kot so dobrota, velikodušnost in pomoč drugim; značajske lastnosti, ki jih v veliki meri premore dobrosrčni in prijazni medved. Ta v deževnem dnevu vzame pod svoj novi, rdeči dežnik najmanjše in najšibkejše gozdne živali: srnico, zajčka, miško in veverico ter si tako s svojo ljubeznivostjo pridobi njihove simpatije in prijateljstvo. Sebična lisica pa ima prostor pod dežnikom le zase in zavrne vse prošnje za pomoč gozdnim živalim. Kmalu preneha deževati in živali se odpravijo domov. Pride nedelja, z njo pa tudi čas obiskov in potepov. Medtem ko medved uživa v družbi svojih gozdnih prijateljev, pa mora lisica sama prenašati svojo dolgočasno družbo, saj se nihče ne zmeni zanjo...

Brez ustvarjalne delavnice tudi tokrat ni šlo! Otroci so izdelali medveda iz kartona, ki so ga za spomin lahko odnesli domov.

Hvala staršem Dvora in širše okolice, da pripeljejo svoje otroke na dogodke, ki jih organiziramo. Ni lepšega, kot da vidimo zadovoljne otroške obrazke, ki se z veseljem vračajo.

Foto: Jadranka Meglen

Pohod od A do Ž iz Ambrusa v Žužemberk

Turistično društvo Ambrus in Turistično društvo Suha krajina sta pripravila že tretji pohod od A do Ž. Vreme je bilo lepo in je privabilo veliko ljubiteljev pohodov in druženja, ne samo iz Ambrusa in Žužemberka, tudi od drugod. Za prihod na izhodišče nas je peljal avtobus, na koncu pa spet pohodnike, ki so želeli domov, iz Žužemberka do Ambrusa. Pot se je vila iz Ambrusa na Kamni Vrh, skozi Brezov Dol na Plešivico in mimo Budganje vasi v Žužemberk. V gozdovih so imeli strastni gobarji veliko dela, na odprtem, s košenic pa je bil lep razgled po suhokranjskih gričih in vrtačah. V Žužemberku je bila pogostitev ne preveč utrujenih pohodnikov, potem pa je sledila obljuba, da se drugo leto spet vidimo na pohodu v obratno smer – od Ž do A.

■ **Miran Jenko**

Kostanjev piknik v Križih

Vsako leto nas narava preseneti, lansko leto suša, pomanjkanje krme, letos je obilo sadja, grozdja, pa tudi ostalih sadežev narave, ki jih ljudje spridoma nabirajo za zimo ali sprotno uporabo.

Letos so člani DU Žužemberk z območja Križev in okolice pred gasilnim domom Križi z mentorjem Brankom Štefaničem pripravili kostanjev piknik. V prelepi sončni jesenski soboti, 13. oktobra, so člani DU Žužemberk, ki so se piknika udeležili, s seboj prinesli svež kostanj, nekaj klobas, čevapčičev, slaščic in mošta, ki se ob taki priložnosti prijetno prileže. Branko

je s svojo ekipo vse to pripravil. Še toplo je zelo teknilo, kot pa se za ta čas spodobi, smo vse skupaj poplaknili z moštom, ki je močno spominjal na preobrazbo, ki jo na njem opravi sv. Martin. Tudi petja in zvokov frajtonarice ni manjkalo.... Seveda je DU Žužemberk poskrbelo, da so bili zainteresirani člani z FS prevozom pripeljani in odpeljani s piknika.

Ker pa vedno nekdo ostane zadnji, in ta zadnji seveda poskrbi, da je prostor, kjer je vse potekalo tudi pospravi, smo se na koncu lepo poslovili, da drugo leto spet pridemo.

Jole Adrijanić

Upokojenci na prekmurskih ravnicah

Društvo upokojencev Dvor je organiziralo ekskurzijo v Slovenske gorice in Prekmurje. Avtobus se je kmalu po objavi napolnil do zadnjega sedeža. Zaradi dolge poti in časa potovanja smo se s prevozniškim podjetjem dogovorili za dva voznika.

Na pot smo se podali v soboto, 29. septembra, ob 7. uri zjutraj. Zaradi raztresenosti naselij, kjer so naši člani društva, smo se na upravnem odboru odločili, da avtobus odpelje s postajališča na Dvoru poleg osnovne šole. Cel teden smo gledali v nebo in poslušali vremensko napoved. Imeli smo srečo, saj je bilo vreme zelo ugodno, v avtobusu pa je delovala klima. Prvi postanek je bil na Trojanah, kjer smo se olajšali, si privoščili jutranjo kavico in nekateri pojedli tudi krof, ki je nekaj posebnega in zelo velik. Pot smo morali kmalu nadaljevati. Po uri in pol smo prispeli na Sveto Trojico, kjer nas je že čakal pater. Pojasnil nam je, kako se je zgradila cerkev, kaj je pomenila za kraj in pokazal orgle, ki so posebnost v Sloveniji ter pojasnil pomen slik in kipov v cerkvi. Po dobri polovici ure smo morali obisk končati, saj je zunaj že čakala druga skupina, ki je prišla iz Avstrije, da si ogleda cerkev s tremi zvoniki, ki je posebnost v Evropi. Pot smo nadaljevali preko Benedikta, Lenarta in Gornje Radgone do Mel, kjer smo si ogledali rastlinjak Kurbus, V njem gojijo in prodajajo najrazličnejše rastline. Poznani so v Sloveniji in tudi v sosednjih državah. Nekaj članov si je kupila tudi sadike. Pot smo nadaljevali do Tropskega vrta v Dobrovniku. Ogledali smo si prostor, kjer prodajajo rastline tropskega izvora, in se ustavili v restavraciji Trojica v centru Lendave. Po obedu sem bil dogovorjen za ogled vinske kleti in degustacijo v Hiši vin CUK, a so nas odslovili, ker smo zamujali pol ure in je za ogled že čakala druga skupina. Nadaljevali smo pot na grič nad Lendavo, kjer so pred dobrim letom postavili razgledni stop, ki je visok kar 53,5 metrov. Od tu je prekrasen razgled na ravnice in gričevje Slovenije, Madžarske, Hrvaške in Avstrije. Na najvišjo razgledno ploščad stolpa smo se tako povzpeli z dvigalom ali po stopnicah, ki jih je kar 240. Po skoraj uri ogleda smo se ponovno usedli v avtobus in se odpeljali do Maribora, kjer smo se okrepčali s hladno pijačo. Za tem smo pot nadaljevali mimo Celja, Trojan, Ljubljane, Grosuplja do gostišča Na vasi blizu Zagradca, kjer smo pojedli pico, ki je zelo teknila.

Z vožnjo smo zaključili na Dvoru. Voznikoma smo se zahvalili za prijetno vožnjo, članom zaželeli prijeten počitek in jih informirali o treningu za pikado, kostanjev piknik in rekreacijsko telovadbo. Z izletniško dejavnostjo smo za letos zaključili, potrebno pa bo razmišljati, kam bi se odpravili naslednje leto.

Dušan Mikec

Ekskurzija TD Suha krajina

Po tradiciji smo se člani TD Suha krajina tudi tokrat, drugo soboto v oktobru, podali na ekskurzijo aktivnih članov. Letos nas je pot preko hrvaškega Zagorja vodila na Štajersko.

Najprej smo si ogledali Kumrovec, čudovito urejeno etnološko vas in rojstno hišo Josipa Broza Tita, predsednika naše nekdanje skupne države. Neverjetno prisrčno in gostoljubno pa smo bili sprejeti v pobrateni Pregradi, kjer sta nas sprejela direktorica TZ Srce Zagorja Katarina Hostić in ravnatelj Mestnega muzeja Pregrada Davor Špoljar. Ravnatelj nas je popeljal in vodil po muzeju celo v slovenščini. Po zagorskih cestah smo mejo prestopili na novo odprtem odseku avtoceste Macelj-Gruškovje in mimo Ptuja prišli v Spuhljo.

Skupinski utrinek iz Spuhlje

Neverjeten sprejem naših prijateljev, članov društva Tlačani Spuhlje, nas ni pustil ravnodušne, saj takega sprejema nismo pričakovali. Srčna dobrodošlica 'tlačanov in tlačank' in ob tem še ogled 'korentije' pri princu Ptujskega karnevala Klincu Hauptmanu Spuhljanskemu so na nas naredili močan vtis. Tudi odlična domača pojedina v okrepčevalnici Majda nas je pošteno okrepčala in pot smo vsi zadovoljni nadaljevali proti gradu Muretinci.

Tam pa zopet presenečenje in prijazna dobrodošlica naših prijateljev ter še posebno prijateljic iz društva Baron in prijatelja mojstra Janeza. Srce ob vsem tem kar hitreje utripa in spoznanje, da nas imajo povsod po Sloveniji zelo radi, tako kot imamo mi njih, je čudovito. Ob tej priložnosti srčna zahvala vsem, saj se z besedami vsega da opisati.

Našo ekskurzijo smo zaključili na avstrijsko-slovenski meji na Ročici v Vinogradništvu Mulec, kjer so nam predstavili njihova odlična vina, tudi penino iz zweigelta, ter nas z odličnim obaro lepo ogreli. Predsednik društva se je na poseben način s srečelovom zahvalil vsem aktivnim članom, ki s svojim prostovoljnim delom in zavzetostjo presenečamo celo sami sebe. Žal se vsi aktivni člani niso mogli udeležiti ekskurzije, zato zahvala tudi njim.

Če še zaključimo, Žužemberk in Suha krajina je tudi zaradi našega prostovoljnega dela v turizmu vse bolj prepoznana v slovenskem merilu, pa tudi v tujini.

VladiMir

Med prireditvijo udarila strela

Občinsko gasilsko poveljstvo občine Žužemberk je v soboto, 27. oktobra popoldne, izvedla redno operativno-taktično vajo gasilskih društev s temo udar strele in požar. Po scenariju naj bi v stolp gradu udarila strela, ki je zanetila požar. Med prireditvijo je bilo v gradu poškodovanih in pogrešanih več oseb. Pri reševanju in gašenju požara pod operativnim vodjem intervencije poveljnika Borisa Sajevica so sodelovali gasilci iz Žužemberka, Dvora, Hinj, Rebri, Križev in Šmihela. Po prijavi požara na objektu so ajdovški gasilci aktivirali vsa gasilska društva v občini. Gasilci so izvedli notranje napade in omejili širjenje požara na sosednje objekte. V prostorih gradu so s pomočjo izolirnih dihalnih aparatov našli tudi več pogrešanih oseb, ki jih je oskrbela ekipa CZ. Poleg župana in podžupana Franca Škufce in Jožeta Šteingla so si gasilsko vajo ogledali tudi številni občani. V mesecu požarne varnosti so v društvih potekale številne aktivnosti in vaje. Tako so večjo vajo dvorski gasilci z reševanjem oseb organizirali v Trebči vasi, žužemberški pa so 20. oktobra pripravili dan odprtih vrat.

S. Mirtič

Vsem gasilskim kolegicam in kolegom, tovarišem in tovarišicam, članicam in članom želimo, da v letu 2019 žanjejo uspehe na vseh področjih, živijo v zdravju, sreči, zadovoljstvu in slogi. Posebej pa vsem operativcem želimo, da se z intervencij vračajo zmagoslavno, živi in zdravi!
Ob tej priložnosti se vsem zahvaljujemo za pomoč in podporo pri nabavi gasilskega vozila.

Blagoslovljen Božič ter srečno in mirno 2019.
Z gasilskim pozdravom NA POMOČ!

UO PGD AJDOVEC

Ekskurzija podeželskih žena v Zasavje

Tokrat smo šli na ekskurzijo v Zagorje ob Savi, k Ireni Ule, predsednici Zveze kmetic Slovenije, ki združuje okoli 5000 članic podeželskih žena.

Pričakala nas je na avtobusni postaji v Zagorju. Vodila nas je skozi mesto, nam predstavila znamenite stavbe, park, kjer so postavljeni kipi znanih krajanov, ki so zaslužni za razvoj. Od tod izhaja tudi plemič Janez Vajkard Valvazor. Še posebno so ponosni na nekdanjega predsednika RS dr. Janeza Drnovška. Vse bolj so ponosni tudi na uspešnega kolesarja Primoža Rogljiča, ki je na letošnji dirki po Franciji (Tour de France) osvojil zelo dobre rezultate. Nekdaj je bil kraj znan predvsem po rudniku rjavega premoga, zato smo se dalj časa pomudili v rudarskem muzeju, v Kisovcu. Predstavili so nam 20-minutno projekcijo o življenju rudarjev v letih od 1755 do leta 1995. Delo v rudniku je bilo težko in nevarno, saj so bili delavci ves dan v jami, izpostavljeni plinu in prahu, brez sončne svetlobe, 250 m pod zemeljskim površjem, velikokrat tudi v blatu, kadar je rov zalila voda. Zaradi težkih pogojev dela in ker delo v rudniku ni več prinašalo dobička, saj so prevladali drugi energenti, so rudnik po 250-letni tradiciji zaprli. Leta 1995 so na mestu jaška odprli muzej, ki je v teh letih dobil popolno podobo. V tem času je v Zagorju veliko manjših, hitro rastočih podjetij. Veliko ljudi je znova odkrilo bogastvo zemlje in se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji. Mi smo obiskali turistično kmetijo »Pri Špan« v Rovišču, kjer so nam pripravili najbolj okusno kosilo. Pot smo nadaljevali na Zasavsko Sveto goro. Od tam je prelep, slikovit pogled na okoliške kraje in vrhove.

V Izlakah smo obiskali kmetijo Irene Ule. Ukvarjajo se z govedorejo in predelavo mleka. Imajo tudi kokoši nesnice. V Zagorju imajo mlekomat, svoje izdelke in pridelke nudijo tudi na tržnici. Njihove namaze, izdelke iz domačega mleka in domač jabolčni sok smo tudi poizkusili. Irena vodi prostovoljno nevladno organizacijo Zvezo kmetic od ustanovitve leta 1995. Zveza skrbi za ohranjanje tradicije, za razvoj in promocijo podeželja, spodbuja k aktivnostim in dvigu samozavesti. Združuje društva podeželskih žena in deklet po vsej Sloveniji.

Njena in naša želja je, da bi bile naše aktivnosti namenjene in dostopne čim širšemu krogu podeželskih žena in deklet, zato se nam pridružite, saj je življenje ob druženju in povezovanju lažje, lepše in bogatejše.

Foto: Milena Iskra

Pravljična noč in dan na srednjeveškem gradu

V soboto, 22. septembra, in nedeljo, 23. septembra, smo člani TD Suha krajina uprizorili poseben doživljaj v starem, žužemberškem gradu. Pripravili smo že 8. pravljično noč in dan. Grad se je prestavil v srednji vek. Tudi mi smo se oblekli v srednjeveške delovne obleke, na starih lesenih stojnicah so se bohotile srednjeveške jedi in pijača. Iz keramičnih majolk in kozarcev se je točilo belo in rdeče srednjeveško vino, pivo, voda in sok, napravljen po starih receptih – brez konzervansov. Ni bilo elektrike. Grad sta osvetljevala dva ognja na dvorišču, okoli katerih so otroci smodili »srednjeveške« hrenovke in jabolka. Na ključnih točkah pa so svetile bakle in železne košare s pravim ognjem. Edina moderna pridobitev je bilo dobro skrito ozvočenje, iz katerega se je slišala pripoved pravljic. Na različnih koncih gradu so potekale srednjeveške delavnice. Na ploščadi je bila šola lokostrelstva, v stolpu so bodoči mladi vitezi oblačili srednjeveško viteško opravo, spoznali njihovo težo in učinkovitost v viteških bojih. Na odru je potekala slikarska in risarska delavnica, okoli ognjev pa smo špilili palice in natikali dobrote za peko in bezali v žerjavico, v kateri se je pekel krompir po srednjeveško.

V soboto je kazalo na slabo vreme in je bilo manj obiskovalcev. Po pravi srednjeveški večerji iz krompirja, mesa in zelenjave, pripravljene na odprtem ognju, smo se počasi spravili spat. Prenočili smo v gradu, v lastnih spalnih vrečah, saj od grajskih spalnic žal ni ostalo ničesar.

Nedelja je bila lepša in toplo jesensko sonce nas je zbezalo spet v srednjeveški vrvež. Obiskovalcev je bilo več in prav vsi so obljubili, da še pridejo. Tudi tuji turisti. Nadaljevale so se pravljice in delavnice, hrana in pijača in tako smo tam ostali do trde teme.

Bilo je prav prijetno, nismo pogrešali kupljenih dobrot, zavitih v plastične embalaže, svetlečih, migajočih oblačil in obutev, kakega »lajt šova« in glasne pop glasbe iz mnogih zvočnikov. Tudi na star način se da pripraviti prijetno zabavo, če je le volja.

Miran Jenko

DU Žužemberk – jesenski izlet 2018

Odbor za izlete v društvu upokojencev Žužemberk, ki ga vodi Štefanič Branko, je letošnji jesenski izlet popeljal proti Bizeljskemu.

Z FS avtobusnim prevozom smo se malo po sedmi uri odpravili na Svete gore nad Bistrico ob Sotli. Pot proti Marijini romarski cerkvi je potekala po močno strmem pobočju. Tamkajšnji župnik je na lesnih skulpturah nazorno opisal njihov pomen Kristusovega trpljenja na križu. Kljub hudi strmini smo se upokojenci brez težav povzpeli na sam vrh pobočja, kjer stoji Marijina romarska cerkev. Prav tako smo si cerkev ogledali pod strokovnim vodstvom lokalnega duhovnika. Po ogledu je sledilo fotografiranje pred cerkvijo in spomenikom Antona Martina Slomška.

Nato je sledil ogled Kukavičega mlina v Podsredi 3, mletje moke, degustacija in nakup izdelkov, ki jih na kmetiji pridelajo.

Naslednja točka je bil ogled Javorškove domačije, kjer je bila rojena in živela mati Josipa Broza Tita, na Trebčah. Po kosilu, ki je bilo v gostilni Šentpeter v Šentpetru, je sledil ogled repnice Najger z degustacijo vin v Bizeljskem, prav tako je bilo možno ustekleničeno vino tudi kupiti.

Sonce se je počasi premikalo proti zahodu, naš izlet pa proti koncu. Z lepimi spomini in prijetno družbo smo bili kmalu na domačem avtobusnem postajališču, kjer je sledilo samo še vabilo na naslednje druženje, ki bo v mesecu novembru, ko bo kostanjev piknik na Vrhovem.

Jole Adrijanić

Martinov pohod

Na Martinovo soboto se nas je 20 pohodnikov v organizaciji TD Suha krajina odpravilo na 5. Martinov pohod od Žužemberškega do Šumberškega gradu, in to v čudovitem vremenu. Bilo je prav čarobno. Hvala udeleženkam in udeležencem in vsem, ki so nas ob poti pozdravili. Še posebno se zahvaljujemo turistični kmetiji Trunkelj, oz. kot jo vsi poznamo, 'drveni' in PGD Log pri Žužemberku za prevoz pohodnikov nazaj v Žužemberk.

Foto: VladiMir

Na cilju, na ruševinah nekoč pomembnega gradu Šumberk

Pohod po poteh **Mare Rupena**

Kulturno-turistično društvo Dobrnič je v nedeljo, dne 14. oktobra, pripravilo že 16. pohod po odseku E7 – Poti Mare Rupena. Pot vodi preko travnikov, polj in vinogradov, skozi gozdove, po razgibani dolenjski pokrajini. Zasnovan je bil leta 2003 kot spomin na Maro Rupena (1918-2003), rojakinjo in delegatko prvega kongresa Slovenske protifašistične ženske zveze v Dobrniču. Pohodniki so se odpravili iz dveh smeri. Iz Dolenjskih Toplic je bil daljši, 22 km dolg pohod, iz Žužemberka pa se je odpravilo več kot 30 pohodnikov na 12 km dolgo pot, s postankom in pogostitvijo na Liscu, v organizaciji Turističnega društva Lisec. V Dobrniču je bila osrednja proslava. Slavnostna govornica je bila s**lovenska poslanka v** italijanskem parlamentu Tamara Blažina, prisotne pa je nagovorila tudi hčerka Mare Rupena. Prijetno vzdušje je ustvaril ženski pevski zbor Kombinatke, za hrano in pijačo pa so na številnih stojnicah poskrbeli člani Kulturno-turističnega društva Dobrnič.

Miran Jenko

Najboljši Dvorjani

V Žužemberku je v nedeljo, 7. oktobra, potekalo tekmovanje gasilske mladine, članskih ekip in ekip gasilskih veteranov.

Tovrstno gasilsko tekmovanje sodi v vsakoletno strokovno in praktično izobraževanje gasilcev, ki jih organizira Občinsko gasilsko poveljstvo za preverjanje, pridobitev strokovne in fizične sposobnosti gasilcev, pa tudi za spoznavanje medsebojnih odnosov ter izmenjavo izkušenj. Na tekmovanju gasilske XXX je sodelovalo 18 ekip iz celotnega Občinskega gasilskega poveljstva Občine Žužemberk, manjkali so le gasilci iz PGD Hinje. Pri pionirjih je prvo mesto zasedla ekipa PGD Šmihel, medtem ko je pri pionirkah zmagala desetina z Dvora. V kategoriji mladink so kot edine predstavnice nastopile mladinke z Dvora, v kategoriji članic pa ekipa PGD Križi. Med člani A so bili najhitrejši in najbolj spretni Dvorjani, pred ekipo Žužemberka in Reberjani. V kategoriji člani B je nastopila edina ekipa iz PGD Dvor. Pri članicah B je zmagala gasilska desetina PGD Dvor, pred desetino Ajdovca, ki se je prvič predstavila v tej zasedbi. Pri starejši gasilcih so končno zmago z večnimi tekmeci z Ajdovca slavili gasilci z Dvora. Najboljše ekipe v vsaki kategoriji so prejele tudi pokale, najmlajši pa tudi kolajne.

Foto: S. Mirtič

Zahvala za podporo

Turistično društvo Suha krajina je v iztekajočem se letu organiziralo ali soorganiziralo res veliko število prireditev in s svojim delovanjem presenečalo samo sebe. Z veliko požrtvovalnostjo, zavzetostjo in aktivnostjo članov in članic je bila predstavljena Občina Žužemberk in Suha krajina Dolenjski, Sloveniji in tudi tujini. Ime Suhe krajine in Žužemberka smo ponesli po domovini in po svetu. Brez podpore širše skupnosti in občine ter vseh prijateljev in ljudi dobre volje tega ne bi zmogli. Hvala vsem društvom, klubom in ostalim organizacijam za prijateljsko sodelovanje in podporo.

Ob tem pa se javno zahvaljujemo vsem podpornikom, hkrati pa si želimo, da nam bi zaupali tudi prihodnje leto.

To so: Občina Žužemberk, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Turistična zveza Slovenije, KOLEKTOR KOLING d.o.o., Zavarovalnica SAVA d.d., IMP-PROMONT d.o.o., KEKO OPREMA d.o.o., Zavarovalnica Triglav d.d., GPI tehnika d.o.o., TOPOS d.o.o., Konvikt d.o.o., Gostgrad d.o.o., GI Zakrajšek d.o.o., STELEM d.o.o., Komunala Novo mesto d.o.o., Signal d.o.o., ŠTRAF d.o.o., KEKON d.o.o., Espri d.o.o., TGH d.o.o., TERME KRKA d.o.o., LERO d.o.o., Rujz design d.o.o., FS d.o.o., Podjetniško svetovanje Zoran Leko s.p., Vaš kanal - TV Novo mesto d.o.o., Radio KRKA, KZ Trebnje z.o.o., Radio SRAKA, Foto Video studio Maver, Ribiška družina Novo mesto in vsi ostali, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Pred bližajočimi prazniki želimo vsem vesel božič ter zdravo, srečno, veselo, zadovoljno, uspešno in mirno novo leto 2019.

■ **Upravni odbor TD Suha krajina**

Predavanje o raku dojk

V oktobru je bilo v Žužemberku predavanje o raku dojk gospe Darje Rejec, ki sta ga organizirala Društvo kmečkih žena Suha krajina- Žužemberk in KO Rdečega križa Žužemberk.

Darja Rejec je pri štiriintridesetih letih zbolela za najpogostejšo obliko raka, ki prizadene ženske – rakom na dojki. Ob odstranitvi dojke in preventivno tudi jajčnikov je dobila okužbo z mesojedo bakterijo. Borila se je z bakterijo na eni strani in depresijo na drugi. Zmagala je volja in po dolgem obdobju nestabilnosti je naposled njeno telo pričelo pot k ozdravitvi. Po drugem raku, ki ji je vzel še drugo dojko, se je včlanila v Europo Donno. Ženske, ki so zbolele za rakom, pelje na izlete, organizira druženja... Kot prostovoljka je v vsakodnevnem stiku z bolnicami. Napisala je štiri knjige, v katerih iskreno in brez sprenevedanja opisuje težko pot rakavih bolnic predvsem skozi svoje čutenje. Zato da bi olajšala življenje bolnicam, da bi jih potolažila, poučila in jim razložila, da je bolezen tudi priložnost za – imeti se rad. Predavanje je bilo zanimivo, predvsem pa zelo **čustveno.**

■ **Tamara Plot**

Tradicionalni nočni pohod na Frato - spominski dan ustanovitve novomeške čete

29. oktobra je v počastitev ustanovitve novomeške čete potekal pohod na Frato. Devetdeset gostov in pohodnikov iz smeri Prečne, Straže, Golobinjeka in Žužemberka se je že v gosti temi zbralo na Brezovi Rebri pri hiši št. 10, kjer je bila leta 1941 ustanovljena partizanska novomeška četa. Po kratkem kulturnem programu in polaganju cvetja se je pohod nadaljeval do spomenika padlim borcem na Frati in do doma na Frati, kjer je bila glavna slovesnost in pogostitev. Kulturni program je vodila Štefka Makovec, govorniki pa so bili dr. Sašo Murtič, predsednik OZSČ Novo mesto, tudi vodja projekta, Ičo Petančič, poveljnik novomeške čete, podžupan MO NM Boštjan Grobler in ne-nazadnje tudi naš župan Franc Škufca. Poudarili so, da so dogodki izpred več kot 70 let del naše zgodovine, mir pa je vrednota, ki je ne smemo zapraviti.

■ **Miran Jenko**

Farno žegnanje v Šmihelu

Tradicijo farnega žegnanja so člani in članice KD Šmihel tudi letošnje leto združili s prijetnim kulturnim dogajanjem. Pred cerkvijo sv. Mihaela so v nedeljo, 30. septembra, že pred sveto mašo, ki jo je daroval župnik Uroš Švarc, domači stojničarji postavili stojnice, na katerih so lahko obiskovalci našli marsikaj zanimivega in tudi okusnega. Župnik Švarc je imel zanimivo pridigo o zgodovini šmihelske fare. Stara cerkev v Šmihelu je bila omenjena že leta 1135. Pred 230 leti je bila ustanovljena župnija Šmihel, leta 1799 pa župnija dobi prvega duhovnika. Pred stodesetimi leti, točneje leta 1908, so farani staro cerkev podrli in pričeli z gradnjo nove. Ostal je le še zvonik. Septembra 1908 je bila cerkev že pod streho in 13. 9. 1908 je bila ob pol desetih dopoldne v njej prva maša. Cerkev je slovesno posvetil škof dr. Anton Bonaventura Jeglič ob priliki sv. birme, 21. septembra 1913. Po maši je bila pred cerkvijo kulturna prireditev, ki jo je obogatil moški zbor Dvorjani. Zbrane sta v uvodnem delu prireditve pozdravila Maja Papež Iskra in župan Franc Škufca, nato pa so podelili priznanja in praktične nagrade mladim udeležencem letošnjega likovnega natečaja. Vsi likovni izdelki mladih šolarjev podružnične šole Šmihel so bili na žegnanjski dan na ogled v parku Alojzija Zupanca. Ob tej priložnosti je bila ponatisjena razglednica iz leta 1928 z novo cerkvijo sv. Mihaela.

■ **Slavko Mirtič**

Foto: S. Mirtič

Razglednico iz leta 1928 je pripravila Helene Barle

Pestro dogajanje

NOVOLETNO VOŠČILO

S toplino božič naj vas greje, naj vez družinsko utrdi, v mislih tudi mi smo z vami, zato praznujmo skupaj vsi! Novo leto naj zaseje vse, kar vaše naj srce želi: ljubezen, sreča, zdravje bogato naj vam obrodi, a vse začrtane naj cilje v uspeh naj spremeni! Torej srečno v novem letu 2019.

To želijo članice Društva kmečkih žena Suha krajina-Žužemberk

Naj bo 2019 najlepše leto z obilico sonca in z mnogo sreče! Naj z uspehi bo prežeto, naj pride v miru in v miru se izteče!

Srečno in svečano 2019 vam želimo člani Kulturnega društva Dvor.

Noč čarovnic na gradu Žužemberk

V sredo, 31.10.2018, je na gradu Žužemberk potekala prireditev Noč čarovnic v organizaciji društva Srednjeveški najemniki. Prireditev se je začela z delavnicami za otroke, kjer so si lahko izdelali netopirja, duhca, pajka in pajkovo mrežo, čarovniški klobuk, čarovniška očala, bučo iz balona in okostnjaka. Poleg ustvarjanja so se lahko preizkusili tudi v zbijanju pošasti, metu kostanja v izrezane buče, laserskem poligonu in si ustvarili fotografijo v foto kotičku. Med celotno prireditvijo so potekale tudi številne druge dejavnosti, kjer smo si krajšali čas in se dodatno zabavali. Otroci so lahko obiskali lepotilni kotiček s poslikavo obraza, vedeževalka je napovedovala prihodnost, na ogled je bila razstava mučilnih naprav in strašenje v grajski kleti. Čira-čara, hokus-pokus ...je čaral in začaral čarodej Sam Sebastian, nato pa je sledil ples v maskah in izbor najboljših mask ter podelitev priznanja za najlepše izrezano bučo, ki so jih prinesli obiskovalci. Prireditev je v Žužemberk privabila veliko število obiskovalcev in grad napolnila do zadnjega kotička. Lepo je bilo in želimo si samo še več takih dogodkov.

■ **Tamara Plot**

Foto: D. Gnidovec

Toplini vsa vrata naj božič odpre,
naj srečno obdobje se zate prične!
A leto prihodnje naj zdravja ti da,
obilja, ljubezni pa v čaši brez dna.

■ **Konjerejsko društvo Suha krajina**

Kljub majhnemu številu interventnih nalog, drugače pa dobrim tekmovalnim uspehom, dvorskim gasilcem v letu 2018 ni bilo z rožicami postlano. Vseeno pa ste nam zaupali, nam stali ob strani in nas bodrili naprej.

Ker vemo, da bo tako tudi v letu 2019, vam iz srca voščimo blagoslovljene božične praznike ter srečno, veselo, zdravo in uspešno NOVO LETO 2019.

■ Vedno z vami in za VAS - **PGD DVOR**

»Besede so lahko kratke in preproste, a njihov odmev je neskončen.«

Da bi se vas v novem letu dotikale same lepe besede, da bi vam njihovi pomeni segli v srce in da bi dobrim besedam sledila tudi dobra dejanja.

Zahvaljujemo se podjetju FS d.o.o, ki je doniralo prevoz starejših občanov na srečanje, Društvu kmečkih žena Suha krajina - Žužemberk, TD ter OŠ Žužemberk za pomoč pri izvedbi akcije Drobtinica. Prav tako hvala vsem, ki ste udeležili naših dogodkov v letošnjem letu.

■ **KO RK Žužemberk**

Novoletno voščilo

V letu 2019 vam želimo,
da bi znali gledati s srcem,
da bi prepoznali dragocenosti časa,
da bi imeli srečo, zdravje, mir, ljubezen in
da bi soustvarjali lepe trenutke za vse okoli sebe.
Srečno.

■ **Kolektiv OŠ Prevole**

Pravljična urica v znamenju kužkov

Novembrska pravljična urica je bila v znamenju kužkov, saj so otroci poslušali pravljico Ena pasja, ki jo je napisala Lorena Moreti.

Piko in Kala se pri gradnji hiše nikakor nista mogla sporazumeti. Šele ko sta zaradi napačnih odločitev ostala brez strehe nad glavo, sta ugotovila, da bi bilo veliko pametneje, če bi prisluhnila drug drugemu.

Po pravljici so otroci pokazali svoje ročne spretnosti in ob pomoči staršev izdelali origam kužka. izkazali so se tudi v barvanju pobarvanke.

Foto: Andreja Špelko

Drobtinica - dobrodelna tržnica

V soboto, 13. 10. 2018, je bil svetovni dan hrane, zato se je po Sloveniji odvijala dobrodelna akcija Drobtinica. Potekala je tudi v našem kraju, na trgu ob vodnjaku. Na stojnici so se prodajale domače dobrote, predvsem kruh, drobno pecivo, krofi, ki so jih spekle članice Društva kmečkih žena Suha krajina, prostovoljke RK in ostale gospodinje. Pri prodaji sva sodelovali učenki Eva Nahtigal Lavrič in Neja Potočnik. Akcija je potekala pod okriljem Rdečega križa Slovenije, območne enote Žužemberk pod vodstvom ge. Alenke Sajovec. Ker je prostovoljni prispevek in izkupiček od prodaje namenjen učencem OŠ Žužemberk s podružnicami, sta sodelovali tudi učiteljici ga. Alenka Pavlin in ga. Klara Legan. S prodajo smo začele ob 8.00 uri in do 10.00 ure že vse prodale. S končnim izkupičkom, 497€ smo bile vse zadovoljne. Vsem krajanom in mimoidočim se zahvaljujemo za dobrodelnost.

■ **Neja Potočnik**, 7. a

Darilo presenečenja

V začetku meseca septembra nas je v šoli pričakalo presenečenje. Dobili smo velik paket in pismo zahvale gospe Nežke Borin Mali, ki je bila gostja na zaključni prireditvi ob dnevu državnosti v OŠ Žužemberk. Z lepimi besedami in darilom se je zahvalila učencem in učiteljicam za raziskovalno nalogo in njeno predstavitev na zaključni prireditvi o stricu Gregorju Maliju, ki je bil velik pesnik in je kot župnik kar sedem let vodil župnijo na Ajdovcu. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo gospe Nežki za vso pozornost in sodelovanje. Vsega tega ne bi bilo, če nas ne bi z gospo Nežko povezala in nam tudi pomagala nekdanja ravnateljica ga. Jelka Mrvar.

■ **Milena Legan**

V novo šolsko leto na PŠ Ajdovec

Šolski prag je 3. septembra na PŠ Ajdovec prestopilo 5 malih in znanja željnih prvošolcev. Sprejelo jih je kar 16 starejših učencev in tri strokovne delavke. Pri skoku čez vrvico v prvi razred so okrog vratu dobili rumeno rutko, ki jo je podaril svet za preventivo občine Žužemberk, in modro vrečko za copate, darilo trgovine TUŠ. Skupaj smo se spoznali in si pogledali šolske prostore. Razveselili smo se novih tal v športni učilnici in lepe nove opreme v obeh učilnicah. Učenci so obnovili pravila hišnega reda in urejali nove šolske potrebščine. Kljub slabemu vremenu smo delček časa namenili bližnji šolski okolici in varnosti na cesti oziroma varnih šolskih poteh. Pred odhodom domov smo se posladkali s čokoladno torto. Prvi šolski dan je kar prehitro minil in že smo morali domov.

■ **Milena Legan**

Teden kulturne dediščine

Teden kulturne dediščine smo na PŠ Dvor obeležili na več načinov.

Najprej smo zbirali in si ogledovali fotografije naših krajev v preteklosti ter na obisk povabili fotografa gospoda Staneta Mavra. G. Maver nas je s sliko, živo besedo in rekviziti (starimi, novejšimi in raznovrstnimi fotoaparati, bliskavicami, filmi, razvijalnikom…) seznanil z razvojem fotografije in nam predstavil delo poklicnega fotografa.

V istem tednu smo opravili tudi ekskurzijo v Novo mesto. Na ekonomski šoli Novo mesto nam je skupina zavzetih profesorjev in dijakov pripravila predstavitev poklica medijski tehnik. Učenci so ob pomoči dijakov in profesorjev izdelovali animirani film, spoznali fotoatelje in opremo v foto studiu, fotografirali skupinske posnetke in individualne fotografije, spoznali, kako poteka snemanje, kakšni so snemalni studii in oprema v njih, snemali novice in intervjuje ter vremensko napoved. Sledil je obisk LK Mirana Jarca. Prijazne in strokovno podkovane knjižničarke so nam predstavile razvoj tiskane besede, pokazale najstarejše knjige, časopise, revijo Ciciban, pisalni stroj, sobo igralca Janeza Ivana Cesarja z bogato knjižno zbirko približno 7000 knjigami… Polni vtisov smo odšli še na radio Krka in si najprej ogledali njihovo muzejsko zbirko radijskih aparatov. Sledil je ogled snemalnega studia in opreme ter poročil v živo.

Po prihodu v šolo smo polni vtisov ustvarjali. Na temo preteklosti in prihodnosti smo slikali stare fotoaparate, stare fotografije, pisali zgodbe in pesmi.

Naš projekt bomo zaključili z ogledom starih fotografij našega kraja, ki jih za nas pripravlja g. Mirtič.

■ **Zvonka Struna**

Tek podnebne solidarnosti na OŠ Prevole

V soboto, 29. septembra 2018, smo na OŠ Prevole izvedli »Tek podnebne solidarnosti« pod okriljem slovenske Karitas. Glavni namen teka je, da ljudje tečemo v solidarnosti do ljudi v Afriki, ki jih posledice globalnih podnebnih sprememb najbolj prizadenejo, čeprav so s svojim načinom življenja najmanj prispevali k njim. Ob tem s pretečenimi kilometri gradimo kroge solidarnosti okoli planeta Zemlja (dolžina ekvatorja je 40.075 km). Tekli so učenci od 1. do 9. razreda (44) in en starš učenca 1. razreda.

Pred izvedbo teka smo v času oddelčnih skupnosti izvajali različne delavnice, in sicer:

- pogovorno delavnico o problematiki podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki,
- ogled filma, PowerPoint predstavitve, prebrali smo Zgodbo o dečku Nangiru (starejši berejo mlajšim),
- izdelovanje napisov za na majice, ki so jih imeli učenci oblečene med tekom - zakaj pravzaprav tečemo,
- izdelovanje plakata na temo teka in na temo dan Zemlje v okviru interesnih dejavnosti.

Učenci med tekom

Zadovoljni učenci po opravljeni nalogi

Tako so se učenci seznanili z nekaterimi krutimi dejstvi glede svetovne podnebne problematike, kar jih je še bolj motiviralo za tek.

Tek smo izvedli v okviru športnega dne. Ta dan je na šoli potekala tudi evakuacija, prikaz gasilskih vaj za otroško tekmovanje, kolesarski poligon in poslikava ceste okoli šole. Dan je bil zelo zanimiv, ustvarjalen in športno obarvan.

S tekom smo pričeli okoli 11. ure. Učitelji so beležili pretečene kroge okoli šole za vse učence od 1. do 9. razreda. Sodelovali bi seveda vsi učenci šole (54), vendar je bolezen to nekaterim preprečila. Ravno zaradi tega so bili ostali učenci toliko bolj motivirani, ker so tekli tudi za tiste, ki tega niso zmogli. Na tek smo povabili tudi starše, vendar se je teka udeležil le en starš.

Učenci so pokazali zelo pozitiven odnos in tako izboljšali lanskoletni rezultat. Odločili so se, da bodo s tekom nadaljevali. Ta dan so učenci pretekli oziroma prispevali 188 km, za kar jim seveda čestitamo.

■ **Jerneja Lovšin Dodič**, mentorica projekta

V vrtcu pri OŠ Prevole smo zavrteli čas nazaj …

V našem vrtcu smo se v vseh treh skupinah - od najmlajših Želvic, malo starejših Hobotnic in do najstarejših Delfinov spominjali, kako so živeli naši dedki, babice, pradedki in prababice.

V skupini Želvic so otroci stare običaje spoznavali skozi bibarije, pesmi in plese ter se pridružili zanimivim aktivnostim pri starejših skupinah. Ker se vsi otroci, pa tudi odrasli radi igramo, smo najprej obudili stare igre in igrače ter na ta način otroke popeljali v stare čase. V vrtec smo povabili dečkovo in dekličino babico, ki nam je povedala, katere igre so se kot otroci igrali včasih, pa tudi to, da niso mogli kupiti igrač, temveč so si jih izdelali sami iz blaga, lesa ali koruznega ličja ali pa so se igrali s kamenčki. Povedala nam je, da so se včasih vsi otroci iz vasi igrali skupaj in radi delili svoje igrače med prijatelji. Za konec prijetnega druženja z babico smo zapeli še pesem, ki spremlja vse generacije, in sicer Ringa raja.

Vse tri skupine smo na Prevolah obiskale gospoda Staneta Pelca, ki nam je predstavil postopek žganjekuhe. Zelo nazorno nam je pokazal sam proces, nas seznanil z vsemi pripomočki in povedal, da so se včasih ob žganjekuhi zelo zabavali, družili, peli pesmi in pod kotlom na žerjavici pekli krompir.

Pri gospe Tini Gorše, prav tako na Prevolah, smo si ogledali razstavo starih predmetov (jarme, plug, stare posode, šivalni stroj, kolovrat, mlinček za kavo, prešo za stiskanje grozdja …). Otrokom so bili stari predmeti zelo zanimivi in na ta način smo jih spodbudili, da je tudi vsak otrok od doma prinesel en star predmet, ga predstavil ostalim otrokom, nato pa smo pripravili razstavo v avli vrtca. Nastala je zelo bogata zbirka zanimivih starih pripomočkov in predmetov, ki so jih otroci ponosno pokazali svojim staršem, pa tudi babicam in dedkom. V skupini Delfinov so otroci stare predmete zelo nazorno narisali z ogljem.

V skupini Hobotnic pa smo spoznali, kako so včasih ribali zelje, tako da smo ga tudi sami naribali in ga dali v postopek kisanja. Ko bo zelje skisalo, pa bomo pripravili jed, ki so jo zelo pogosto jedli naši dedki in babice, to so seveda ajdovi ali koruzni žganci s kislim zeljem in ocvirki. V skupini Hobotnic smo se preizkusili tudi pri starih opravilih. Z lesenimi grabljami smo grabili listje v tako imenovano rjuho, ružili fižol, prali perilo na ribežen in pometali z metlo iz brezovih vej. Ob tem smo peli stare ljudske pesmi, kot so Jaz pa ti, pa židana marela, Ringa raja, Ob bistrem potočku je mlin.

V skupini Delfinov so iz domačih jabolk pripravili jabolčni mošt in pogostili vse otroke. Na ta način so spoznali, kako so včasih pridobivali sok, saj ga niso mogli kupiti v trgovini, tako kot sedaj.

Ker so včasih vse darove narave zelo cenili in jih znali uporabiti, smo tudi mi vsakodnevno pobirali orehe izpod šolskega oreha in spekli potico ter orehove štrukeljčke. Otroci so spoznali ves proces od oreha do potice. S kladivom so tolkli orehe, jih prebirali in jih potem zmleli, da so bili pripravljeni za peko potice. Z orehovimi štrukeljčki smo pogostili dedke in babice, ki so se v zelo velikem številu udeležili popoldanske delavnice, kjer so se skupaj z vnuki in vnukinjami poveselili ob starih ljudskih pesmih, bibarijah in plesu. Popoldansko delavnico smo zaključili z ogledom razstave starih predmetov.

»Vesel človek je kot sonce: koder hodi, sveti.«

■ **Vesna Fabjan**, vzgojiteljica v vrtcu Prevole

Ogled starih predmetov

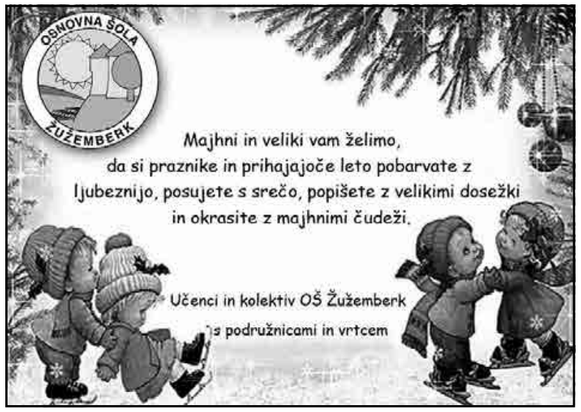

Obisk tete jeseni

V okviru tedna otroka smo imeli na PŠ Ajdovec kostanjev piknik s starši v ponedeljek, 1. 10. 2018. Učenci in starši so prinesli kostanj in še nekaj sladkih dobrot. V šoli smo za žejo naredili bezgov sok. Očetje so poskrbeli za peko kostanja. Mamice so bile zelo ustvarjalne. Iz buč in naravnih materialov so naredile Teto Jesen. Na igrišču smo se igrali še športne igre. Kljub rahlemu dežju smo piknik uspešno zaključili. Imeli smo se zelo lepo. Hvala staršem, ki so pomagali pri organizaciji piknika ter vsem, ki so na piknik prišli.

■ **Lidija Lebar Tomšič**

Stare obrti

G. Alojz Perko – okrasni kovač

Kovaštvo je obrtno obdelovanje kovin, zlasti železa in jekla, v toplem ali hladnem stanju z različnimi tehnološkimi postopki. Prvotno je povezovalo obrtne zvrsti žebljarstvo, ključavničarstvo, puškarstvo, ki so se postopno osamosvojile. V kovaški obrti razlikujemo podkovno, orodno, stavbno in vozovno kovaštvo.

V preteklosti je bilo kovaštvo zelo pomembna obrtna dejavnost. Življenja nekoč si ni mogoče zamišljati brez izdelkov, ki so jih v številnih delavnicah izdelovali kovaški mojstri. Kovači so izdelovali in popravljali najrazličnejša orodja, izdelovali kovane dele vozov, kovali podkve in podkovali živali. Za podkovske kovače so bile poleg znanja pomembne tudi izkušnje, saj je bilo njihovo delo zahtevno, odgovorno in vsestransko opravilo. Kovači so znanje in izkušnje praviloma pridobili v dolgoletnem vajeniškem stažu, po letu 1850 pa je za njihovo strokovno usposabljanje skrbela podkovska šola, ki je v Ljubljani delovala vse do leta 1962.

Marsikomu se zdi železo hladen in nezanimiv material. A s pomočjo ognja, nakovala in raznih kladiv, ki jih morajo držati močne in spretne roke, lahko iz te brezoblične gmote nastanejo občudovanja vredni izdelki..

Nekoč je bil v vsaki vasi vsaj en kovač. Potem je ta poklic začel izumirati in danes se s kovaštvom pri nas ukvarja le malo ljudi. Še posebej ni veliko tistih, ki se ukvarjajo z ročnim kovaštvom, še manj z umetnostnim kovaštvom. Eden takšnih, ki zna vse narediti ročno in s tem svojim izdelkom vdahniti tudi dušo, je Alojz Perko s Cviblja. Njegovo okrasno kovaštvo je postalo polnoletno.

Na spletu prebe-remo: »Naročnikom ponujamo kvalitetno, izvirno in estetsko rešitev. Hkrati svetujemo, se pogovarjamo in poskrbimo, da je končni izdelek v sozvočju z vami ter vašo okolico. /... / Izdelke odlikujeta izvirnost in natančnost, storitev pa točnost brez izgovorov. Naši izdelki so na začetku le surova palica železa, ki se nato oblikuje v končno obliko, katero določamo skupaj.«

Lojze ljubi svoj poklic. To je začutiti v pogovoru z njim. O svojih izdelkih govori, kot da so nekaj živega. Morda pa so? Prav prijetno se je bilo pogovarjati.

Kaj skriva v sebi besedna zveza »okrasno kovaštvo«?

Vse vrste ograj (balkonske, vrtne, drsna vrata) okenske rešetke, stojala za rože, kandelabri, lestenci ...

Ali je kakšna razlika med umetnim in okrasnim kovaštvom?

Samo v nazivu. Umetno je zaradi izobrazbe eno stopnjo višje.

Katerih izdelkov največ narediš?

Na področju Dolenjske je največ balkonskih ograj, kar za nekaj kilometrov, krilnih, drsnih in samonosilnih. Odpiranje je lahko ročno ali elektronsko.

Kaj je bil zate do sedaj največji izziv?

Oprema tuje ambasade v Ljubljani, ki ima čez 300 m² okrasnega kovaštva, od tega največ okenskih rešetk, 7-metrska drsna vrata z elektronskim odpiranjem.

Kako ti je uspelo dobiti tako eminentno naročilo?

Treba je vztrajati, dobro delati in se držati dogovorjenih rokov, se povezovati z drugimi obrtniki, slediti novostim na spletu. Če se zanimaš za vse to, imaš delo in uspeh pride sam po sebi. Treba je sodelovati, sam ne moreš vsega. Tudi od prelaganja na druge ter jamranja ni nobenih rezultatov.

S katerega področja imaš več naročil, z domačega ali od drugod?

Več jih je od drugod, nekaj pa je tudi domačih. Pri gostilni Zupančič je vse kovano železje moje delo.

Spomnim se, da si sponzorsko naredil vrata za kapelico na Baragovi cesti. Si opremil še kašen drug sakralni objekt ali kaj drugega?

Ja, dvokrilna vrata za cerkev v Arčelci pa za kužno znamenje na Dvoru, za šolo na Sela-Šumberku.

Katera stvar ti je najbolj uspela?

Najbolj sem zadovoljen takrat, ko je zadovoljna stranka. Denar ni vse. Je pa res, da nikoli ni mogoče vsem ustreči.

Začetek je bil zame zelo težak. Že poklic je sam po sebi zelo težak. Pa tudi zahteven. In nenazadnje nevaren. Lahko se opečeš, udariš, padeš z višine. Potrebuje celega človeka. Potrebna so vztrajnost, potrpežljivost in znanje. Vse se da, samo v glavi je treba »pošlihtat«. Če ne uspe prvič, bo pa drugič. Včasih sem dal že na stran, pa sem drugi dan z veseljem dokončal. Pri kovanju moraš biti zbran; to ni tekoči trak, da bi lahko mislil na kaj drugega.

Ko sem dobro naredil prve predmete, sem ugotovil, da bom uspel. Sprva sem mislil, da bo to bolj kratkotrajna dejavnost, ko pa sem videl, da mi uspeva in je bilo dela čedalje več, stranke pa zadovoljne, sem nadaljeval.

Katere izdelke najraje delaš?

Stojala za rože, lestence.

Ti kakšna stvar ni uspela?

Ne, do sedaj še ne. Česarkoli sem se lotil, sem tudi dokončal.

Lojze Perko je zanimiv sogovornik. Pripravljen je bil pokazati postopek kovanja in nekatere izdelke. Čas pogovora je minil, kot bi zamahnil z roko.

■ **Magda Kastelic Hočevar**

Ga. **Lilijana Hrovat** – vzgojiteljica, moderatorka, pevka...

Objektivno predstaviti svojo sestro je skoraj nemogoče, se bom pa potrudila, da bo čim manj subjektivnih »primesi«. Lilijana je rojena v znamenju ovna – istega leta, kot sta na svet prišli znani igralki Nicole Kidman in Julia Roberts. Bila je živahen otrok, pravi mali ovnič. Končala je administrativno šolo in bila eno leto zaposlena na SPIZ-u v Ljubljani, nato pa je bila vrsto let varuhinja oz. pomočnica vzgojiteljice. Želja, postati vzgojiteljica, je bila tako močna, da je najprej naredila srednjo vzgojiteljsko šolo na CIK Trebnje, potem pa se je vpisala na pedagoško fakulteto v Kopru in jo tudi uspešno zaključila.

Kakšne spomine imaš na to obdobje?

Lepe, čeprav sem včasih že skoraj obupala. Otroci so bili še majhni, najmlajša Sara je hodila v tretji razred. Toda želja, da postanem vzgojiteljica, je bila zelo velika. Na fakulteti so bili večinoma mladi, samo tri študentke so bile starejše od mene. Kmalu sem ugotovila, da starost ni merilo za uspeh. Če si nekaj resnično želiš in imaš cilj, ga tudi dosežeš. In tako imam poklic, ki sem si ga vedno želela.

Kje se je začela tvoja poklicna pot?

Moja poklicna pot se je začela v družinskem varstvu na Dvoru, kjer sem poleg vzgojnega programa morala prijeti za vsako delo: treba je bilo kuhati, pomivati posodo, pospravljati... Nikoli mi nobeno delo ni bilo pretežko. V začetnem obdobju mojega dela z otroki je obstajal še poklic varuhinja, ki ga po letu 1996 ni več. Potem ko sem končala prekvalifikacijo, sem delala kot pomočnica vzgojiteljice. Po končani fakulteti delam kot vzgojiteljica. Pol leta sem bila vodja vrtca, v času skrajšanega porodniškega dopusta ge. Tanje Fabjančič.

Zakaj vzgojiteljica?

Vzgojiteljica je lep, a odgovoren in včasih zelo težak poklic. Starši nam zaupajo svojega otroka v najnežnejših in za razvoj otroka najpomembnejših letih življenja. Vzgojiteljskega poklica ne moreš pridobiti samo z izobraževanjem, ampak ti mora biti položen v zibelko oz. zapisan že v genih. Predvsem moraš imeti rad otroke, biti razumevajoč do staršev in imeti sposobnost dobrega sodelovanja s sodelavci. Biti vzgojiteljica torej ne pomeni samo varovati in izobraževati otroke, ampak je to poslanstvo, ki ga ne more opravljati vsak.

Kaj ti je najbolj všeč pri tvojem delu?

Delo z otroki pomeni vsak dan novo doživetje, nov izziv, novo pričakovanje. Otroci so neposredni, iskreni in odkriti. Znajo ti vračati ljubezen. Rada jih imam in res uživam v tem poklicu. Srečna sem, ko vidim, da radi pridejo v vrtec in se mi stisnejo v naročje. Ko jim oči kar žarijo. Tudi ko so žalostni in potrebujejo tolažbo. In še vedno, ko že po toliko letih srečam koga in se me spomni, sem vesela, da ima na vrtec lepe spomine.

Vživeti se moramo v njihovo dušo in gledati s srcem. Otroci so nepopisan list in pomembno je, kaj in kako bomo na ta neomadeževan list napisali. Od otrok se lahko marsikaj naučimo.

Ljudje te poznajo predvsem po vodenju prireditev v kraju. Kdaj si začela?

Z vodenjem prireditev sem začela že v 5. razredu OŠ. Spomnim se, da sem vodila prireditev ob poimenovanju naše šole po VII. korpusu z g. Silvestrom Polakom. Po osnovni šoli pa nekaj let nič. Ponovno sem začela, ko smo imele v okviru Društva kmečkih žena pevsko skupino Žitni klas, pod vodstvom sestre Kriste Povirk. Ona me je enkrat prosila, da sem med pesmimi povedala nekaj besed. Tega je bilo sčasoma vedno več. Nekajkrat sem povezovala prireditve tudi izven naše občine.

Začela sem povezovati prireditve na Trških dnevih, nekaj božičnih koncertov, različne prireditve, ki jih imamo v okviru DKŽ, sestrine predstavitve knjig, v vrtcu sama in skupaj s sodelavko Mojco tudi prireditve za starše.

Katera prireditev ti je bila najbolj všeč in katero bi najrajši izbrisala iz spomina?

Vsaka prireditev je lepa. Je pa res, da ti kdaj tudi spodleti. Ne vem, če bi katero kar izbrisala iz spomina, kljub temu, če katera ni tako uspela, kot sem si želela. Sem pa tja sem zamenjala kakšno besedo, večjih spodrsljajev ni bilo.

Najbolj sem ponosna na prireditev Državna podelitev priznanj za najboljšo potico, na kateri je sodeloval sam predsednik RS g. Borut Pahor. Tri leta sem se dogovarjala s predsedniškim kabinetom in ko sem že vrgla puško v koruzo, mi je ga. Petra iz predsedniškega kabineta poslala mail, da bi predsednik rad prišel med nas. To je bilo res eno lepo doživetje.

Kakšne lastnosti mora imeti dober voditelj oz. moderator?

Predvsem ne sme imeti treme. Če se ti tresejo roke ali celo glas, ni ravno dobro. Znajti se moraš v trenutni situaciji, biti fleksibilen. Že med samim programom pride večkrat do sprememb. Govor mora biti jasen in razumljiv, nastop samozavesten.

Katere dejavnosti zapolnijo tvoj prosti čas, kolikor ga pač po službi in družinskih obveznostih ostane?

Zelo rada imam ročna dela. Kar preveč stvari se lotim; od kvačkanja, pletenja, šivanja, izdelovanja nakita iz različnih materialov, klekljanja, izdelovanja čestitk, šopkov iz krep papirja in še bi lahko naštevala. Včasih tudi kaj spečem. Pojem v pevskem zboru.

Kaj je tvoje močno področje, v čem se ne počutiš suvereno?

Rada nastopam in ko sem na odru, pozabim na vse. Nimam treme in zelo uživam v raznih dramatizacijah, ki jih imamo v vrtcu za otroke. Zelo si želim, da bi tudi v Žužemberku imeli dramsko skupino. Upam, da se mi ta želja uresniči. Zadnje čase se tudi v DKŽ vse več poslužujemo raznih skečev v narečju.

Na splošno rada ustvarjam.

■ **Magda Kastelic Hočevar**

Za sožitje med generacijami

Pogovor z gospo Ivanko Kren

Dnevi so postali mnogo krajši, hladnejši in tako otroci kot starejši se mnogo več zadržujemo v hišah kot pred nekaj meseci, ko smo do poznih večernih ur lahko uživali na svežem zraku. To sicer lahko tudi sedaj, vendar je potrebno nadeti malce več oblačil in predvsem volje. Mnogo lažje se je udobno namestiti pred katerimkoli zaslonom in spustiti možgane na pašo. Pred leti smo na OŠ Žužemberk izdelali raziskovalno nalogo Igre nekoč in danes ter tako spoznali svet preživljanja prostega časa brez nenehnega nadzora odraslih oseb, brez baterij, zvočnih in drugih efektov ter podobnega. Danes se sami skorajda ne znamo več igrati … Vsak dan dobivamo **reklamne letake s tisoč in eno ponudbo igrač**, včasih skromni trije dobri možje so postali skorajda bahaški kralji potrošništva v mesecu decembru, otroci pa zahtevne stranke, ki niso več zadovoljne z vsakim darilom …

Še dobro, da imamo babice in dedke, sosede in znance starejše generacije, da nam včasih odprejo oči in pokažejo, da se imamo lahko prav lepo brez igrač, potrebujemo le ščepec domišljije in drug drugega. Včasih je bil že sam pojem prosti čas nekaj popolnoma drugačnega. Otroci so pomagali pri delu doma, kjer so pač lahko, sicer so tekali po vasi in kakšno ušpičili. Zvečer so običajno »padli v posteljo«, niso igrali igric in klepetali s tipkanjem, so si pa znali pripovedovati zgodbe in pri tem **gledati sogovorcu kar v oči**.

V 70. številki smo objavili pogovor, ki sta ga s staro mamo Terezijo Bašelj pripravili vnukinji Petra in Lucija Mrvar, tokrat pa smo se odločili za obisk gospe Ivanke Kren iz Mačkovca, 94-letnice, ki dobro skriva svoja leta. Obiskala jo je Anja Gorenčič, učenka 8. a razreda, in ji za našo rubriko zastavila nekaj vprašanj.

Sanja Nose

Dobro razpoložena ob pogovoru.

Kakšno otroštvo ste imeli? Česa se najbolj spominjate?

Joj, ni bilo tako, kot je sedaj. Rojena sem bila 1924, malo po koncu 1. sv. vojne … Zunaj na vrtu smo imeli eno veliko skalo, otroci kot otroci smo na njej imeli kuhinjo in podobno, nismo imeli žog in podobnega … sploh ne. V šoli smo tako telovadili … 1, 2, 3 in tako, pa ročna dela smo imele, fantje so pa pomagali pri delu. Pa kamorkoli smo šli, smo šli lepo po dva in dva, ne tako razposajeno letali sem ter tja kot danes.

Koliko razredov ste opravili in kako je izgledala šola takrat?

Štiri razrede na Dvoru, bila sem tri leta v četrtem razredu, ker sem bila skoraj vedno odlična … tri leta. Vsako leto smo se učili eno in isto, tako da sem potem že vse na pamet znala. Dve leti po tem smo imeli pa ponavljalno šolo dvakrat na teden. Kdo je imel denar, je šel pa v Žužemberk in tam dokončal osemletko. Vendar ni bilo prevozov, morali so hoditi peš. Spomnim se, da ko si zvezek popisal, si kar vstal in povedal, pa si dobil novega, bilo je vse zastonj, vse knjige smo dobili v šoli.

Kakšno hišo ste imeli, v kakšnih pogojih ste živeli kot otrok?

Moja mama so bili šivilja, vedno so bili ljudje pri hiši, potem je bil pa še moj mož zidar in je bilo ravno tako, ko so ga hodili prosit za pomoč. Imeli smo eno sobo in kuhinjo, »šija« se je reklo. Hiša je bila s slamo krita in ko so mama kuhali, ni bilo nobenega »šporhejta«, je bilo potrebno v peč tiste »piskre« riniti. Kokoši so na »cimpru« spale, so šle kar same gor po stopnicah ali lestvi, potem je bilo pa vse umazano … Ni za govorit. Jaz sem bila edinka, sem imela svojo posteljo. Ko so bili pa moja mama majhni, je bilo pa sedem otrok in so vsi spali skorajda po tleh, imeli so nekakšne »kište«, ki so jih potem skrili pod drugo posteljo. Ko so bili dovolj stari, pa so morali od hiše za kakšno »pestno« ali karkoli, da so zaslužili.

Edina družinska slika, najmlajša hči je bila naknadno dodana na fotografijo.

Sedaj živite v Mačkovcu; ste bili tukaj doma ali ste se sem priženili? Kako ste spoznali svojega moža?

Jaz sem bila od vedno tu, vedno v Mačkovcu, nikjer drugje. Mož je bil z Drganjih sel, spoznala sva se na Vinkovem Vrhu, kjer je s košem jajca nosil. S puncami smo hodile tja pomagat, čeprav je bilo tudi doma dosti dela. Spomnim se, kako dober bel kruh so tam pekli, vina pa kolikor si hotel, ker so imeli vinograde. Ampak jaz nisem pila vina, sem raje vodo. Pa bele žgance so nam naredili za »fruštek«, take, kot jih sama še danes ne znam skuhat.

Kdaj ste se poročili?

Pri petindvajsetih. Osemintrideset pa sem bila stara, ko sem moža izgubila in ostala sama s štirimi otroki. Marica je bila stara 10 let, Jože 8, Stanka 6, Ivica pa 10 mesecev. Pa še staro mamo smo imeli, staro 75 let. Nesreča je bila, v Soteski … Bil je na kolesu in ga je zbil avto. Srečo sem imela, da so se vsaj otroci dobro učili, da ni bilo nobenega treba priganjati za učiti se.

Danes živimo v dobi računalnikov in telefonov, s čim ste se pa včasih zamotili, ko je bila zima ali dež?

Ja nič, ne radia ne televizije ni bilo … Zadnjič se mi je televizor pokvaril, sem bila čisto zmešana. Včasih nismo imeli niti elektrike, pri »lampi« sem štrikala in šivala, otroci pa so se na peči učili ali za mizo delali nalogo.

Bliža se prihod treh dobrih mož. So tudi vas obiskali, ko ste bili majhni? Kakšna so bila darila?

Takrat ni bilo ne Božička ne Dedka Mraza, Miklavž je pa bil. Enkrat vem, da je pod kozolcem pri Gričkarjevih Miklavž nosil … Koliko je bilo otrok, vsak od staršev je nekaj prispeval, da je potem obdaril otroke. To je bilo tako lepo, da si ne moreš misliti. Prinesel pa je sadje in podobno, takšnih daril, kot so danes, ni bilo, kje pa.

Gospa Ivanka z najmlajšo Ivico na dan sv. obhajila.

Če potegnete črto, kaj se je v času, ko ste na svetu, najbolj spremenilo?

Joj, to kar dojemaš sproti … Včasih se v trgovini ni dobili marsičesa. Še zdaj se spomnim, ko so imeli semnje. Pred vojsko se ni veliko dobilo, enkrat sem čakala celo dopoldne, da sem dvoje čevlje dobila, ene zame in ene za mamo. Drugače sva bili bosi. Te sem nosila tri leta, tako sem jih pazila. Potem postopoma se je več dobilo …

Kako pa vi preživljate prosti čas, s čim se ukvarjate?

Kvačkam in rišelje delam, pa berem. Imam Dolenjski list in Vzajemno, ob sredah pa komaj čakam Lady, pa televizijo gledam, nadaljevanke. Ob petih začnem pa do osmih, potem ponavadi že zaspim.

Imate kakšen nasvet za nas, mlade in našo prihodnost? Kakšen je recept za dolgo življenje?

Živeti skromno, ne mislite, da smo imeli zrezke in podobno. Žgance pa zelje smo imeli na dnevnem redu, če je bilo mleko, tudi mleko pa žgance. Pa bela kava, prave sploh nismo poznali. Tako da skromno živeti, pa mirno, ne se razburjati.

Gospa Kren mi je z veseljem povedala veliko prigod iz svojega življenja. Izvedela sem, da je bilo življenje včasih težko, pa vendar lepo in polno zanimivih dogodivščin. Menim, da bi morali biti otroci v današnjem času veseli, ker nam ni potrebno živeti v vojni in pomanjkanju, starejši pa bi morali biti bolj potrpežljivi in optimistični.

Gospe Kren se zahvaljujemo za pogovor in ji želimo vse dobro.

■ **Anja Gorenčič**, 8. a, OŠ Žužemberk

Pogovor s predsednikom Škofijske Karitas Novo mesto

Karitas je dobrodelna ustanova rimskokatoliške Cerkve na Slovenskem in ima namen, da uresničuje karitativno in socialno poslanstvo Cerkve.

Slovensko Karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca. V nadaljevanju so bile ustanovljene še tri škofijske Karitas – Ljubljana 29. junija 1990, Koper 6. septembra 1990 in Maribor 12. oktobra 1990.

Škofijska Karitas Novo mesto pa je bila ustanovljena 15. 9. 2006.

Predsednik Škofijske Karitas Novo mesto je naš župnik Ciril Murn. Z njim smo se pogovarjali o delu te organizacije.

Od kdaj ste predsednik?

Prvič sem bil imenovan oktobra 2015 za dve leti in nato 2017 še za štiri leta.

Kaj je glavna naloga Karitas?

Že samo ime Karitas - Ljubezen, pove, kaj je njeno bistvo. To ni samo humanitarna, dobrodelna ali socialna ustanova, ampak je nekaj več. Vse, kar je cilj in naloga Karitas, je zaradi in v imenu Boga. To pa ne pomeni, da s svojo dejavnostjo širimo vero v Jezusa Kristusa, ampak zaradi njega skušamo pomagati vsem ljudem, ki so v materialni ali duhovni stiski. In teh stisk je danes zelo veliko. Poleg oznanjevanja in bogoslužja je karitativno delovanje enako pomembno v življenju Cerkve. K temu smo še posebej poklicani vsi kristjani.

Koliko vas je vključenih redno in koliko je prostovoljcev?

Na ŠK (Škofijski Karitas) Novo mesto so samo trije redno zaposleni (generalni tajnik, socialna delavka in skladiščnik), ostalo so prostovoljci, ki jih je preko 600 in letno opravijo več kot 28.000 prostovoljnih ur, če upoštevamo vse obstoječe župnijske Karitas. Na Župnijski Karitas Hinje pa nas redno deluje šest in več občasnih prostovoljcev, ki za svoje delo ne prejemamo nobenega plačila.

Koliko župnij je zajetih?

V naši, novomeški škofiji je zajetih približno tretjina župnij, kar je malo, če vemo, kako velike so potrebe. Žal so cela področja – dekanija brez ene same Župnijske Karitas (ŽK), a vem, da se tudi iz teh okolji obračajo po pomoč na Škofijsko Karitas. V zagovor tistim, ki nimajo svoje ŽK pa je potrebno dodati vse nevšečnosti, ki so z ustanovitvijo povezane, in sicer najprej odpreti žiro račun in plačevati vodenje, vsako leto dajati poročilo državnim uradom, voditi včasih nemogočo birokracijo in še bi se našlo. Na drugi strani pa lahko povem, da je ŠK pripravljena pomagati pri ustanavljanju ŽK, in tudi pri vseh težavah, ki se lahko pojavijo. Zato bi vsem, ki se še odločate za ustanovitev svoje ŽK rekel, da se splača vložiti nekaj truda in dela, čeprav ne bo poplačano že tukaj na Zemlji. Velikokrat je težko dobiti ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati v Karitas oziroma so starejši, ki ne zmorejo vseh fizičnih del. Sveti papež Janez Pavle II. je rekel: »Korajža velja«.

Kakšne vrste pomoči vse nudite?

Vrste pomoči so zelo različne. Materialne pomoči se nanašajo na pomoč v hrani, z oblačili, brezplačno izposojo invalidskih in medicinskih pripomočkov za oskrbo bolnih in onemoglih, pa tudi na druge artikle, ki jih ljudje darujejo – otroške vozičke, pripomočke za dojenčke, igrače ipd. Finančne oblike pomoči zaobjemajo plačilo najnujnejših položnic, izredne pomoči ob naravnih nesrečah, pomoč pri nakupu šolskih potrebščin v obliki vrednostnih bonov izbranih knjigarn in pomoč pri nakupu kurjave, kjer se odzovemo z delnim plačilom nakupa drv, kurilnega olja ali položnice za ogrevanje. Področje, kjer prostovoljci opravijo ogromno dela, pa so obiskovanja starejših in bolnih na njihovih domovih, v domovih za starejše ali bolnišnicah. Enkrat ali dvakrat letno pripravijo družabno srečanje bolnikov in ostarelih s kulturnim programom in pogostitvijo. Potem so tu še praznična obdarovanja starejših (v božičnem in velikonočnem času) in obdarovanja ob osebnih jubilejih starostnikov. Prostovoljci sodelujejo tudi pri pripravi počitniških oratorijev za otroke in pri izvedbi miklavževanj. Na nekaterih ŽK izvajajo učno pomoč za socialno ranljive otroke, oziroma organizirajo različne skupine bo-

disi za starejše, žene ali tiste, ki radi ustvarjajo in se srečujejo tedensko ali mesečno. Poleg svetovalnih pogovorov na ŠK pa so uporabnikom za laična svetovanja in pogovore na voljo tudi prostovoljci v njihovih lokalnih okoljih. Prav na takšen način so prepoznane stiske mnogih, ki sicer sami, ne glede na težo stisk, ne bi zaprošali za pomoč.

Kakšne kriterije imate za dodeljevanje pomoči, kdo se lahko na vas obrne?

Kriteriji so v naprej določeni in omogočajo, da do pomoči dostopajo tako tisti, ki izpadejo iz javnih oblik pomoči, ker minimalno presegajo cenzuse in se soočajo s prehodnimi stiskami, kot tudi tisti, ki se soočajo z bolj dolgotrajnimi stiskami, povezanimi npr. z boleznijo in posledično dolgotrajno brezposelnostjo, izgubami, ob katerih ljudje ostanejo sami in se niso zmožni samostojno preživljati. Ob tem sem velikokrat že prejel očitek, da nekdo lahko izkorišča Karitas in tudi druge humanitarne organizacije. To je res, vendar imamo vsi omejitve zaradi varstva osebnih podatkov, ker ne moremo dobiti niti podatka, da je nekdo še drugje zaprosil. Na dolgi rok pa se to prosilcem ne bo nikoli pisalo v dobro, ker bo slej ko prej prišlo na dan njihovo početje. Kjer je ŽK, naj se prosilci najprej obrnejo na njih. Če določena ŽK ne more rešiti problema oziroma nima možnosti pomagati, potem prošnjo s priporočilom posreduje ŠK NM. Za pomoč lahko zaprosijo vsi, ki se znajdejo v težki situaciji in sami ne vidijo rešitve. V vseh primerih gotovo ne bo tako rešeno, kot nekateri pričakujejo. Zgodi se tudi, da v nekaterih primerih ne bo sploh nobene pomoči. Velikokrat bo potrebno kakšno pojasnilo in dokazilo s strani prosilca in tega naj nihče ne jemlje kot preverjanje njihovega stanja. Vsi se morajo zavedati, da smo zavezani zakonodaji v naši državi in je to potrebno spoštovati. Zavedamo pa se, da so stiske številčne in se kljub naši želji pomagati vsem, žal ne bomo zmogli odzvati na stiske vseh.

Kje dobite sredstva, kdo so donatorji?

Najprej lahko rečem, da lahko delimo tisto, kar dobimo. Največ sredstev, s katerimi nudi pomoč ŠK, so sredstva z razpisov Fundacije za invalidske in humanitarne organizacije mestne občine Novo mesto in ministrstva. Potem so tu darovi, zbrani na nedeljo Karitas, sredstva, zbrana ob koncertu Klica dobrote in namenskih akcijah, kot je »Otroci nas potrebujejo«, v kateri zbiramo sredstva za pomoč pri nakupu šolskih potrebščin. Številni so tudi posamezniki, ki so še posebno darežljivi ob naravnih nesrečah, kot je bilo npr. v letošnjem letu neurje s točo, ki je pustošilo v Beli krajini. Župnijske Karitas razpolagajo z darovi, zbranimi v novembrskem in v adventnem času (z adventnimi venčki, voščilnicami, svečkami Karitas), s sredstvi, pridobljenimi na občinskih razpisih, sredstvi 0,5 % dohodnine ter v nekaterih primerih tudi z darovi, zbranimi na dobrodelnih koncertih, razstavah ipd., ki jih prostovoljci pripravijo na lokalni ravni.

Kakšno pomoč ljudje največkrat potrebujejo?

Največkrat so stiske ljudi kompleksne in so tako materialne kot tudi nematerialne. Predvsem v primeru naravnih nesreč, ko so škode gmotne, se trudimo, da je pomoč čim hitrejša in konkretna in s tem tudi čim bolj učinkovita. Sicer pa ljudje iščejo oporo v težkih osebnih stiskah, ko se čutijo osamljeni, ponižani, zavrženi, z velikimi občutki krivde, jezni, razočarani, z odvzetim dostojanstvom … Na njihove stiske se odzivamo z materialnimi oblikami pomoči, finančno, predvsem pa osebno – tako da si vzamemo čas zanje, jih poslušamo, sprejemamo. Ljudje si želijo biti slišani, razumljeni in ponovno začutiti svoje dostojanstvo.

Ali je več pomoči potrebnih na podeželju ali v mestu?

V tem primeru je zelo različno. Na podeželju si ljudje znajo tudi medsebojno pomagati, še posebno, ko gre za kurjavo in oskrbo, v

mestih je to težje. Glede na odzive prostovoljcev, pa tudi glede na število prošenj, lahko rečem, da so potrebe povsod, vendar so specifične glede na okolje.

Ali se vam zdi, da je v Sloveniji oz. Škofijski Karitas preveč pomoči potrebnih?

Po meni znanih podatkih je gotovo preveč ljudi, ki potrebujejo pomoč. V to sem prepričan, ker vsak mesec enkrat oziroma dvakrat obravnavamo po 20 do 30 in včasih še več prošenj za finančne oblike pomoči. Stiske so zelo različne in temu primerna je tudi pomoč. Velikokrat so pričakovanja prevelika, a vseeno se najde vsaj delna rešitev. Kljub omejenim zmožnostim pa se trudimo, da ljudem nudimo toplo besedo, sočuten sprejem in razumevanje. In prav za slednje so ljudje izjemno hvaležni.

Kje vidite vzroke za pomanjkanje in stiske teh ljudi?

Vzrokov za to je gotovo več. Velikokrat je to zaradi brezposelnosti, bolezni, raznih nesreč in podobno. Srečujemo se s posamezniki, ki imajo mizerne pokojnine za 40-letno delo in so po smrti zakonca sami z vsemi stroški v zelo težki situaciji. Pri tem jih zelo bremeni ogrevanje in še posebno stroški upravljanja v blokih, ki so neprimerno visoki. Na drugi strani pa se kaže, da stiske izhajajo tudi iz medsebojnega nerazumevanja in ranjenih medsebojnih odnosov, pa tudi osebne ranjenosti, ki se včasih sprevrže v brezizhodno tavanje, iskanje, ali pa v pohlep in pomanjkanje sočutja do soljudi.

Kakšne situacije vas pri ljudeh najbolj prizadenejo?

Če kaj, me najbolj prizadene tista situacija, ko sam ne vidim rešitve in vem, da tudi pomoč s strani ŠK problema ne bo rešila. Včasih rečem, da je to jama brez dna, a vem, da je stisko potrebno vsaj lajšati.

Kaj bi še sami dodali, povedali?

Marsikaj je bilo v odgovorih že nakazano. Dodal bi morda še to za vse, ki imamo srce in moč, da upamo pomagati najbolj potrebnim, da se še bolj zavemo Jezusovih besed: »Karkoli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mt 25,40). Pri vseh stiskah pa se moramo zavedati, da jih ne Karitas, ne druge socialne in humanitarne ustanove, ne država ne bodo rešile. Vsi skupaj pa vseeno lahko lajšamo stisko ljudi in naredimo nekaj dobrega za vse, ki so potrebni pomoči in pričakujejo našo pomoč. Zato bodimo odprti in podpirajmo vse dobrodelne akcije. Teden Karitas naj ne bo samo teden, ampak vsak dan. Vsem, ki se trudite za dobro in pomagate ljudem v stiski, naj Bog obilno povrne.

Zahvaljujem se župniku Cirilu Murnu za tako izčrpne in zanimive podatke. Upam, da se bodo naših bralcev dotaknile vaše besede in bodo razumeli, da ne gre samo za finančno plat pomoči, ampak mnogo stisk lahko olajša prijazna beseda, stis roke, objem, tolažba. To pa lahko stori vsak, saj bomo morda že jutri mi potrebovali tako pomoč.

■ **Irena Blatnik**

Foto: Osebni arhiv

Suha krajina jim leži v srcu

Tokrat vam predstavljamo Iveka. Naš sogovornik je Ivek Samobolec, ki ga poznamo kot vsestranskega človeka, prijatelja z velikim srcem, kakršen je že od mladih nog. Prihaja iz Ljubljane. Svojo pokojnino je prigaral po celotni Sloveniji, delal na vzdrževanju pretvornikov in oddajnikov, nazadnje kar celih 23 let s svojim podjetjem. Suho krajino pa je spoznal na službeni poti.

Se lahko na kratko predstavite:

Sem 67-letni upokojenec iz Ljubljane, drugače pa sem iz Hrvaškega Zagorja.

Prvi stiki s Suho krajino?

Suho krajino sem spoznal, ko sem delal in montiral velike peči. Bil sem v Iskri v Žužemberku in tudi v podjetju Novoles Straža. Kraj mi je bil zelo všeč.

Kje živite in kako vam je všeč kraj?

Leta 1991 sem prišel v Budganjo vas in obnovil hišo, kjer sem še sedaj. Živim z življenjsko sopotnico, z ženo Lojzko, in uživam v prelepi naravi nad reko Krko. Hišo imam še v Ljubljani na Lavrici.

Večkrat in vsakič , ko smo se srečali in obujali tradicionalno kračevanje pri Korenovih ali Puclju, smo spoznali vašo družabnost, dobrosrčnost in veselje, ki ga delite s prijatelji.

Tak sem po naravi in lepo mi je v družbi prijetnih in poštenih ljudi.

Zelo ste aktivni v raznih društvih. Vedno ste pripravljeni nuditi pomoč, ne glede na to, kje in kateri od članov jo potrebuje.

Dejaven sem v Društvu upokojencev Žužemberk, sem član Turističnega društva Suha krajina. Sem človek, ki se brez dela počuti prazno. Delam doma, pomagam sosedom, z veseljem pridem na pomoč tudi v društvo, seveda po svojih močeh. Letos smo ob občinskem prazniku v društvu upokojencev organizirali meddruštveno tekmovanje v pikadu. Bilo je pestro in hkrati zabavno. Sem družaben, veseljak, rad se srečujem s številnimi prijatelji, skratka, pravijo, da sem pozitivna in družabna oseba.

Kateri kotički so vam še posebej pri srcu?

V Žužemberku mi je najlepši grad z okolico, še posebej pa so mi ljubi bližnji gozdovi, kjer z užitkom nabiram gobe. Najlepše pa je tu, doma, v Budganji vasi nad Krko.

Načrti v prihodnje?

Želim si, da bova z Lojzko še dolgo uživala v tem prelepem okolju. Želim tudi, da bi se dobro razumeli s krajani, prijatelji in da bi složno sodelovali zato, da bo življenje lepše in bogatejše.

■ **Slavko Mirtič**

Foto: Urednik

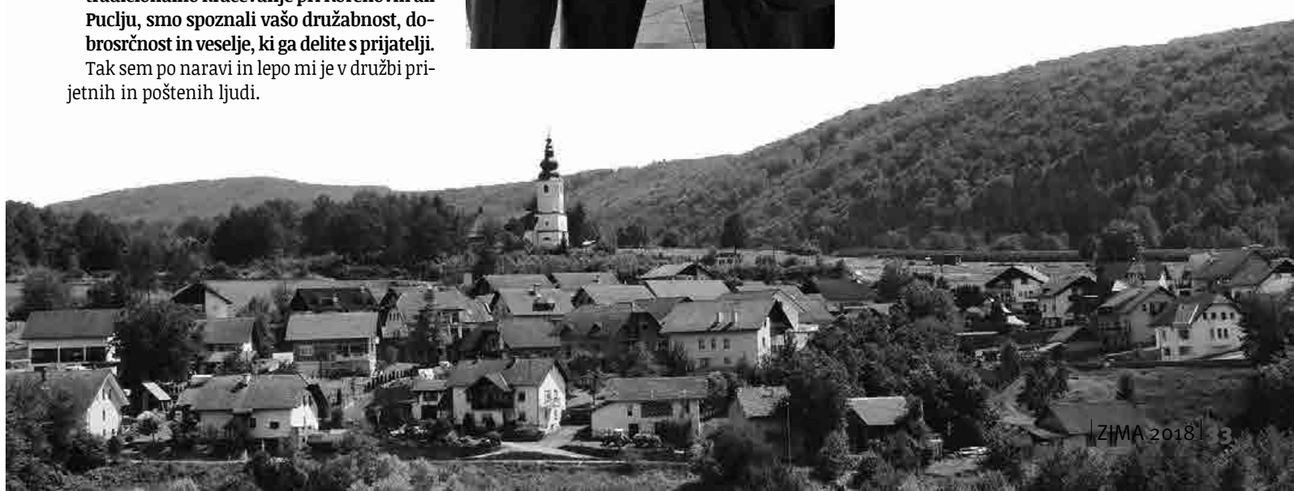

Gregor Mali:

ŽUŽEMBERK, TI VRT DEHTEČI

O žužemberška zemlja sveta,
skrivnostnih biserov si žar,
najlepše cvetje---mlada leta
položil sem na tvoj oltar.

Ti pila si ljubezen mojo,
bridkosti, radost in gorje;
ko gledal sem krasoto tvojo,
podaril tebi sem srce.

Ko zarja zadnja v noči tihi
ugaša tebi za goro,
molitve vroče, srčni vzdihi
iz duše zate vro v nebo :

Žužemberk, ti vrt dehteči,
Vrtnar naj večni čuva te,
napaja v neminljivi sreči,
nezgod, bridkosti varuje !

LITERARNI KOTIČEK

Projekt Oskrba Suhe krajine z vodo gre h koncu. Evropski, stoletni, najpomembnejši za Občino Žužemberk bo povezal več občin, številne kraje in tisoče domov, v katere bo pritekla ta življenjsko najpomembnejša tekočina – **VODA.**

V spominih starejših Suhokranjcev še živijo podobe, kako smo iz Krke v vedrih nosili vodo, ob njej napajali živino in prali perilo... Voda je bila dragocena. Že majhni otroci smo vedeli, da je treba z njo varčevati in se je ne sme uporabljati brez potrebe. Starši so nas z njiv pošiljali po vodo v bližnje studence. Kako je bila mrzla in bistra !

Znana Suhokranjka dr. Irma Marinčič Ožbalt – Sekutarjeva, iz Žužemberka, živeča v Kanadi, je v zbirki črtic **Dež gre** prikazala tujino in domače kraje. Svet Amerike je brez osebnih poudarkov, dogodki iz Žužemberka pa so polni nežnosti, čustvene in srčne bližine ter globoke prizadetosti.

Prof. Jože Škufca je v spremni besedi zapisal: »Posebna sreča je, da imamo pisatelje dveh domovin. Tako lahko po svetu in doma s ponosom predstavljamo, prepoznavamo in spoznavamo ne le literarnih del, ampak čutimo tudi veliko etično poslanstvo.«

V črtici Dež gre je pisateljica orisala, kako je v Suhi krajini v sušnem času začelo deževati. V takih trenutkih so se slišale prošnje, da ne bi bilo toče, da bi se v posode nateklo čim več vode in da bi dež dodobra napojil zemljo za obilnejšo rast. Zato bomo za bralce Suhokranjskih poti objavili odlomek iz črtice Dež gre, dodajamo pa še nekaj podatkov o avtorici.

*IRMA MARINČIČ OŽBALT seje rodila leta 1926 v Žužemberku, diplomirala iz slovenskega in angleškega jezika s književnostjo. Živela je v Sloveniji, Avstraliji, od leta 1966 pa v Kanadi. Napisala je več del (**Mrzle peči, Dež gre, Anka, Mavrice**) in prevedla nekaj knjig iz slovenščine v angleščino ter obratno. Leta 2012 je OŠ Žužemberk izdala zbirko njenih črtic **Materina dušica—slike iz spomina,** ki jih je ilustrirala akademska slikarka Zagorka Simić.*

■ Mag. **Jelka Mrvar**

IRMA MARINČIČ OŽBALT:

Dež gre – odlomek

Takih nasilnih nalivov dolenjski kmetiči niso marali, pa če so še tako sključeno in ponižno hodili za procesijami in prosili za dež v sušnem obdobju.

»Nič ni s takim dežjem, vse zdere in se izgubi povrhu,« so rekli,« pohlevnega dežja je treba, vsaj eno noč, celo noč...« Podnevi je bilo treba delati in v vročini se je mimogrede skuhala kakšna nevihta. A so prišli nalivi, o, so prišli, navadno prav sredi belega dneva. Včasih so prinesli tudi točo, hudo točo, ki je vse uničila, vse, od koruze in pšenice, orehov in sadja.

A doma, v naši hiši je bilo med nalivom prijetno, varno, toplo. Silvo, ki je mimogrede našel primero, je rekel :« Lej, se gremo spet tramvaj!«

Stara mama je stala v tramvaju spredaj, bila je za sprevodnika. Pokončna ženica, lepe postave še pri osemdesetih letih, čeprav je imela desno nogo trdo, hromo od kapi. Stala je pri oknu, ki je gledalo prek Štravsove gostilne proti križišču ob kapelici in še naprej proti trgu.

»Jej, jej, gre, gre.«

Govorila ni dosti; odkar jo je zadela kap, so se ji besede nerade urejale v smiselna zaporedja, čeprav ji je razum ostal bister ko rosa. Čudno, če pa je molila rožni venec ali z visokim sopranom pela stare cerkvene pesmi, se ji ni nikoli nič zapletlo.

S strahom je gledala, če se bodo curki dežja spremenili in se pomešali s točo. Po navadi se niso.

Za staro mamo so stali potniki: teta, Silvo in jaz. Majhen tramvaj. Vsi smo silili proti oknu k stari mami. Kajti dvoje drugih okenc, tisti, ki sta gledali na Kadunčev vrt, je bilo popolnoma zaraslih z vinsko trto in skoznji nisi videl drugega kot zeleno svetlobo.

Od časa do časa je pridrvela v hišo Ana, tetina pomočnica.

»Sem nastregla še en škaf, pa eno vedro!«

Izpod kapa je kovinasto pelo v posodo, ki jo je pravkar zamenjala. Pri hiši ni bilo tekoče vode, še kapnice ne. Vodo je Ana nosila v škafu na glavi, včasih iz Štravsove, včasih iz Kmetove kapnice, največkrat pa iz Biča, studenca globoko doli pod strmim Klekom. Voda je bila dar božji v teh suhokranjskih predelih. Čeprav je sredi trga, globoko doli pod strmimi bregovi in odsekanimi skalami pod gradom, tekla mogočna, zelena Krka. A Krke nismo pili. Tudi za kuhanje je niso radi uporabljali, razen v najhujši suši. Takrat so jo ljudje razvažali v okoliške vasi v dolgih sodih, pritrjenih na težke , škripajoče vozove. Je pa Ana hodila na Krko prat. Težki škafi mokrih rjuh po bregu navzdol, pa še težji nazaj v strmino. Anino perilo je bilo njen ponos, vedno belo kot sneg.

»Čabra v drvarnici je že skoraj polna!« poroča Ana. Oči so se ji svetile od sreče pod nazaj zavezano rdečo ruto. Kaj zato, če je že vsa premočena od skakanja pod kap in v drvarnico! Kolikor škafov vode bo v čebru, toliko manjkrat bo treba po vodo v Bič. Še k Štravsovim ne...

»Mutavka« v žužemberškem gradu

Nedeljski večeri običajno že dišijo po delavnem ponedeljku, zato jih je najbolje zapolniti s prijetnimi dogodki. Gledališka skupina s Krke je pred polno grajsko dvorano zaigrala komedijo Vojmila Rabadana v priredbi in režiji Marjane Hočevar. Mutavka, tako je bilo igri naslov, je navdušila gledalce z besedno in situacijsko komiko, čemur so bili dokaz nasmejani obrazi obiskovalcev, ki smo več kot zadovoljni zapuščali dvorano.

Igralci Anica Kozinc, Mateja Jere Grmek, Robert Škufca, Damjan Zajc in naš rojak iz Stavče vasi, Jože Pečjak, so prikazali odlične igralske sposobnosti. Pohvala velja tudi ekipi iz ozadja: Anki Kandus, Metki Uršič, Vojtehu Hočevarju, Franciju Koželju, Maji Peterlin in Boštjanu Žgajnarju.

Življenje je marsikdaj neprijazno, zato si z veseljem ogledamo kaj zabavnega, prijetnega, ki nas sprosti in razvedri. Tako vsaj za nekaj ur pozabimo na težave, ki nas bremenijo in se prepustimo gledališkim užitkom.

■ **Magda K. Hočevar**

Foto: V. Kostevc

Nova knjiga **Sonce in sence**

V nedeljo, 23. septembra, je pesnica, pisateljica in nekdanja učiteljica razrednega pouka na žužemberški osnovni šoli v gradu Žužemberk predstavila svojo novo knjigo. Sonce in sence. Iz njene že četrte knjige, v kateri so številne nove pesmi, gazele, haikuji, prepletenimi z vmesnimi proznimi utrinki, je pesmi interpretirala slovenska gledališka in filmska igralka Zvezdana Mlakar. V prijetnem jesenskem večeru je ob kulturnem programu, ki ga je srčno povezovala njena sestra Lilijana Hrovat, so še posebej lepo izvenele pesmi njene mame Ivane Škrbe in pevke Tjaše Primc. Knjigo je z večnimi Evami obogatila priznana slikarka Irena Polanec, uredil pa jo je Jože Zupan, slavist in nekdanji ravnatelj šentruperske osnovne šole. V zgodbah piše o svojem življenju, težki Parkisonovi bolezni in upanju.

Prepolna dvorana in navdušeno občinstvo

Magda Kastelic Hočevar je leta 2012 je izdala prvo pesniško zbirko Čas zrelih trav, leta 2015 zbirko voščil za vse priložnosti, leto dni kasneje je izšla njena druga pesniška zbirka Ptice upanja.

Slikarka Irena Polanec z Magdo sodeluje že vrsto let

Saška Strnad v Žužemberku

Čarne, ki v prekmurščini ponazarja čarobnost, magičnost, mene pa je spomnil na jed »chili con carne«, saj so se mi ob poslušanju zvokov besed iz različnih smeri v popolni temi dvignile kocine na rokah, prav tako, kot bi pojedel pekoči feferon. Tudi občutek tega dogodka je ostal v meni še dolgo v noč.

Počivam / brez besed / sama / brez misli / v tišini / ***zato me ne ogleduj kot nekakšnega hrošča.*** Tako piše v pesmi Skrivaj, v svoji pesniški zbirki Čarne. To je že drugi ciklus pesmi Saške Strnad. Prva zbirka je izšla marca leta 2014 z naslovom Beneška čipka, v kateri so ujeti trenutki, doživljaji, spomini in srečevanja v Benetkah.

V soboto, 9. junija, je v žužemberškem gradu, s pomočjo članov Kulturno-prosvetno in športno rekreativnega društva slepih in slabovidnih »Karel Jeraj«, pripravila recital pesmi iz svojega drugega ciklusa pesmi z naslovom Čarne. To je bila krstna uprizoritev in velika čast za naš kraj. Izvedba je bila pripravljena v popolni temi, v grajski kletni dvorani , saj v temi se človek sprosti, vklopi svoja čutila, posluša in sliši. Tu pride do izraza moč besede. Do zdaj smo bili vajeni poslušati poezijo tudi z očmi, to pa je bila za nas povsem nova izkušnja. Predvsem zame, ki sem vajen vse dogodke spremljati aktivno, z vsemi čutili naenkrat in na vso moč.

Lepo, literatura domače avtorice. Ko sem nekega dne, pred kratkim, hodil po večjem mestu v Sloveniji in si ogledoval znamenitosti, predvsem naslove trgovin, lokalov in kulturnih spomenikov, sem z velikim razočaranjem opazil, da v teh imenih in naslovih skoraj ni več slovenskih besed. Slab občutek je popravil ogled izložbe ene od knjigarn. Naslovi knjig so slovenski, sem in tja kakšna tujka z ipsilonom vmes. Potem pa razočaranje! Avtorji so vsi tujci. Prav, da imamo vpogled v svetovno literaturo, kaj pa domači avtorji? Ali jih ni ali morajo svoje umetnine izdajati v samozaložbi, tako, pod roko? A ...? Pa sem se spomnil dveh ciklusov Saške Strnad, ki sta zagledala luč v temi domače literature. Ni vse tako temno, še imamo umetnike, ki polnijo naše knjigarne!

Tako mineva čas.
Skočim vanj in nato spet ven.
Vsaj do naslednje postaje.

Pravi Saška. Kje bo naslednja postaja? »V Moderni galeriji.« Kaj pa mi, bomo Saško Strnad v naših krajih še kdaj slišali, morda videli? Kdo ve. Čakamo, saj potrpežljivost je božja mast. In se obrestuje.

■ **Miran Jenko**

Podnebne spremembe in travinje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVO MESTO
Šmihelska c. 14, 8000 Novo mesto
Tel: 07/373 05 70, fax. 07/373 05 90
Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

To, da se dogajajo podnebne spremembe, je najbrž jasno vsakemu. Predvideva se, da se bodo še naprej dogajali ekstremni vremenski dogodki. Mnogokrat se kmetje sprašujemo, kako naj kmetujemo, da se bomo izognili večjim škodam. Največjo skrb predstavlja dvig temperatur na zemlji in njihove posledice. V razmislek navajam nekaj raziskav, ki jih izvajajo na inštitutu Gumpenstein (Avstrija) v okviru podnebnih sprememb. Inštitut se ukvarja z raziskavami na področju pridelave krme, žlahtnjenja trav, prehrane govedi in prilagajanja travinja na podnebne spremembe.

Na inštitutu imajo zastavljene dolgoletne poskuse s področja travništva in pašništva. Uvajajo in žlahtnijo tudi trave in detelje, ki so odporne na sušo. Take trave so običajno manj kakovostne za prehrano živali. Zato so prav pri teh travah s selekcijo izboljšali njihove krmne lastnosti. Tako so vzgojili pasjo travo, ki zelo hitro raste in je zelo odporna na sušo in daje odlično krmo. Pasja trava sicer zelo hitro ostari in take krme živali ne jedo rade. Njihova pasja trava je odlične kakovosti in tudi na otip zelo mehka. Zanimanje za tako travo je zelo veliko. Zelo zanimive so trave, ki imajo hiter razvoj in jih prenesejo iz območja Alp, kjer rastejo nad 3000 m nadmorske višine. Take trave so sposobne preživeti v slabših rastnih razmerah, z žlahtnjenjem pa jim izboljšujejo krmno vrednost.

Naše travne mešanice temeljijo na ljuljkah, ki slabo prenašajo sušo in mrzle zime. Mogoče bodo na naših travnikih in pašnikih v bodoče sejali namesto ljuljk trave, ki so zdaj zaradi slabih krmnih lastnosti manj razširjene, a dobro prenašajo sušo. Poskuse v zvezi s podnebnimi spremembami izvajajo s specialno opremo, s katero simulirajo podnebne spremembe in njihov vpliv na rast travinja. Poseben problem predstavljajo škodljivci, ki zdaj živijo v ravnovesju s travinjem in se ob dvigu temperatur močno razmnožijo in ogrožajo rast trav. Vsekakor predstavljajo podnebne spremembe bolj kompleksen problem, kot si to trenutno predstavljamo.

Zelo zanimivi so poskusi za dvig biološke pestrosti na travinju. Preizkušajo in razmnožujejo ivanjščice, zvončnice, kamilice, več vrst detelj in ostale rastline. V travnike naj bi vključevali rastline, ki jih s krmnega vidika gledamo kot plevele, a so z vidika biološke pestrosti koristne.

Na njivah izvajajo poskuse s sirki, katerih pridelki po količini in kakovosti zaostajajo za koruzo. S podnebnimi spremembami pa lahko sirki postanejo zelo pomembna krmna rastlina.

■ **Stane Bevc**

Prva penina v Suhi krajini

V družini Jožeta Gnidovca je vinogradništvo že dolgoletna tradicija. Jožeta Gnidovec iz Velikega Lipovca naši bralci in bralke dobro poznajo, saj se med drugim ponaša z več deset nazivi šampiona na dosedanjih suhokranjskih in drugih ocenjevanjih vin. Vinogradnik po duši in srcu, poln energije, entuziazma in optimizma dosega cilje, saj globoko ceni vinsko trto in vino. Živi in dela na srednje veliki kmetiji na Ajdovški planoti. Opravil je tudi začetni tečaj 1.stopnje za sommelierja in tako še bolj spoznava vinsko kulturo ter slovenska vina.

Mogoče se sliši malce nenavadno, v kleti Jožeta Gnidovca v Soteški gori so nastale prve penine v Suhi krajini. Sončna lega v Soteski, pa tudi hladnejše dolenjsko podnebje kličejo po penečih vinih, ki imajo tu gotovo več možnosti pridelave grozdja v kvaliteti, primerni za penine. Prva ideja o penečih vinih je nastala leta 2015. Sprva malo za pokušino in za prijatelje. Dolgoletno željo je Jože udejanil s sorto zweigelt. » Je rdeča penina z 11,5 % alokoholne stopnje, 16g neprevretega sladkorja in 7,1 g kisline,« pove Jože in doda, da ima njegova penina nežen vonj po grozdnem jagodičju. Čar penine pa so tudi mehurčki, ki pivca nežno božajo po grlu.

Penina zori kar dve leti, predno ga pripravi na polnjenje. To delo opravi v Štanjelu, kar še dodatno finančno podraži pridelavo. Pridelava zahteva ogromno vinogradniškega znanja pa tudi izkušenj, a dodana vrednost pri penečih se vinih je velika. Za Gnidovcem sta prve korake vzorčne penine naredila tudi Slavko Gliha in prvi predsednik društva Peter Lavrič.

Prva Jožetova penina se ponaša tudi z laskavo oceno, saj je na VINIS-u v Gornji Radgoni leta 2017 prejela zlato medaljo. Vinogradnik Jože je v lanskem letu na ocenjevanju ob Tednu cvička prejel dve zlati medalji za traminec in zwigelt. Kot ambasador zweigelta v Društvu suhokranjskih vinogradnikov čuti posebno čast in hkrati dolžnost promovirati dobra vina.

Ja, tudi v Suhi krajini se premika. Verjamemo, da še zdaleč niso pokazali vsega in da bo v prihodnje še več prijetnih presenečenj, predvsem pa poguma in podjetnosti. Veliko uspeha in dobrih vin ter penin še naprej!

Foto: Slavko Mirtič

Varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVO MESTO
Tel: 07 373 05 85, 051 687 817
E-pošta: anja.mezan@kgzs-zavodnm.si
Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Velike zveri: rjavi medved, volk in evrazijski ris so del našega okolja. Območje pojavljanja medveda in volka je določeno z zakonodajo. Na območju KGZS – Zavod Novo mesto je to območje omejeno na severu z avtocesto Ljubljana – MP Obrežje, na jugu pa z reko Kolpo. Vse tri vrste velikih zveri so aktivne predvsem ponoči, prav zaradi tega je varovanje rejnih živali pomemben preventivni ukrep, s katerim lahko ohranjamo pašništvo na območju njihove prisotnosti. Največ škode naredijo zveri na drobnici, predvsem na drobnici, ki se pase nezavarovano. V letošnjem letu so po podatkih g. Černeta iz Zavoda za gozdove Slovenije (vir: www.24ur.com/novice), do konca avgusta zaznali 111 napadov volka na rejne živali, in sicer v 80 primerih na drobnico, v 24 na govedo in 8 na konje in osle. Prav zaradi tega so rejcem travojedih živali na območju pojavljanja velikih zveri v okviru ukrepa KOPOP iz PRP 2014–2020 na voljo tudi podpore, in sicer za plačilo dodatnih stroškov zaradi varovanja črede. Operacija se izvaja v treh zahtevah, in sicer varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami, varovanje črede ob prisotnosti pastirja in varovanje črede s pastirskimi psi. Zahteva varovanje črede z visokimi premičnimi varovalnimi elektromrežami se izvaja pod določenimi pogoji, in sicer je določena minimalna višina elektromreže, ki naj bo vsaj 160 cm. Le dovolj visoka elektromreža varuje živali in prepreči, da bi jo zver preskočila. **Živali je potrebno zjutraj izpustiti iz nočne ograde, zvečer pa jih ponovno zbrati na pašniku in zapreti v ogra**do. Električni tok z napetostjo vsaj 5 kV mora biti 24 ur na dan prisoten v elektromreži, tudi ko živali ni v njej. V nasprotnem primeru bi velike zveri izgubile strah pred bolečino in bi vdrle v ogrado. Premična ograda naj ne bo daljša od 500 metrov. Pri daljših ogradah pride do izgubljanja toka in s tem postanejo elektromreže neučinkovite in manj varne za rejne živali. Poskrbeti je potrebno tudi za pravilno ozemljitev, zato vam svetujemo, da v zemljo zabijete tri pocinkane cevi dolžine 2 metrov na medsebojni razdalji enega metra. Cevi naj bodo povezane s pocinkano žico. Za ozemljitev pa lahko izberemo tudi 10-12 - metrski pocinkan valjanec, ki ga namestimo v zemljo na globino 80 cm in povežemo z aparatom. Obvezen ukrep je tudi redno premeščanje ograd, kajti le tako preprečimo pregaženost travne ruše. Postavitev premičnih elektromrež znotraj pašnika načrtujemo stran od neposredne bližine zaraščenih površin (rob gozda, grmovje), saj vemo, da velike zveri raje napadajo iz zavetja. Pri postavitvi premične ograde imejmo v mislih, da se čreda lažje premika znotraj ograde, če je le-ta bolj okrogle oblike, oziroma je postavljena tako, da ni ostrih kotov. Paziti je potrebno tudi na višino travne ruše pod elektromrežo; le-ta naj ne bo višja od 10 cm, širina pokošenega pasu naj bo 1m. Le na ta način lahko preprečimo, da bi visoko rastje povzročalo kratke stike in s tem padec napetosti v elektromreži. Vsekakor pa ne smemo pozabiti na pravilno napete elektromreže, kajti le te zagotavljajo ustrezno višino in tako varujejo predvsem drobnico oziroma druge rejne živali.

■ **Anja Mežan**, specialistka za živinorejo
KGZS – Zavod NM

Rak, bolezen sodobnega časa

Leta 2014 je za to obliko raka dojk zbolelo okoli 1300 bolnikov, od katerih predstavlja moška populacija le 1%. Tipično se pojavlja predvsem pri ženskah, ki so stare med 50 in 69 let. Pogosteje se pojavlja pri ženskah, ki so bile stare 30 ali več let ob prvem porodu, pri tistih ženskah, ki sploh niso rodile ali imajo manjše število otrok. Rak dojk se pojavlja pogosteje tudi pri ženskah, ki so jemale kontracepcijske tablete.

Zgodnje spremembe, ki so sumljive za nastanek raka dojk, odkrivamo z rednim samopregledovanjem. S samopregledovanjem pričnemo po 20. letu. Takrat je naše telo že izoblikovano in ne pričakujemo več večjih sprememb, hkrati pa dojke že imajo svojo obliko in velikost, ki jo dobro poznamo. Pregledujemo se enkrat mesečno. Najbolj primerno je, da to počnemo nekje 7. do 10. dan po menstruaciji. To počnemo vedno na isti dan v mesecu, vse do menopavze. Po menopavzi pa si ženska sama določi dan v mesecu, ko bo dojke pregledovala.

Pozni znaki raka dojk so trda, grčasta, neboleča bula v predelu dojk ali pazduh. Značilna je tudi vdrta koža ali bradavica. Pojavi pa se lahko krvav ali bister izcedek iz bradavice.

Kot smo že omenili, se karcinom pojavlja predvsem v obdobju med 50. in 69. letom starosti. Takrat so ženske vključene v državni presejalni program DORA. Povabljene so tudi na preventivno mamografijo in zanjo ne potrebujejo napotnice in ni potrebnih dodatnih plačil.

Kaj pa mamografija sploh je? Mamografija je rentgensko slikanje dojk in jo uvrščamo med najzanesljivejše metode za prepoznavanje rakavih sprememb. Postopek je sam po sebi malo neprijeten, medtem ko je uspešnost postopka visoka. Pri slikanju se dojke stisne med dve plošči. Dojka je tako sploščena približno pol minute. V tem času naprava poslika dojko iz treh smeri. Kasneje rentgenolog pregleda sliko in ugotavlja, ali so v dojki sumljive spremembe. V primeru, da so vidne sumljive spremembe, bolnico napotijo na nadaljnjo obravnavo, če pa vidnih sprememb ni, žensko zopet pisno povabijo na pregled čez 2 leti.

Poleg programa DORA poznamo še neprofitno organizacijo EUROPA DONNA. Tam se povezujejo bolnice z rakom dojk (tiste, ki so ozdravljene, kot tudi tiste, ki so še v procesu zdravljenja) in si med seboj delijo izkušnje, mnenja ter si dajejo podporo. Hkrati informacije delijo tudi s širšo družbo, predvsem ozaveščajo in poudarjajo pomen ustreznega pregledovanja dojk. Njihov cilj je zagotoviti enake možnosti za zgodnje odkritje bolezni ter takojšnje in učinkovito zdravljenje.

V podporo in v namen ozaveščanja pomena najpogostejše oblike raka pri ženskah si lahko v mesecu oktobru pripnemo roza pentljo, ki kaže na sofisticirano podporo bolnicam, bodočim bolnicam in že ozdravljenim ženskam.

Rak je bolezen sodobnega časa in ga trenutno še ne znamo preprečiti. Poznamo le postopke, s katerimi ga poskušamo zgodaj odkriti in zdraviti. Možnost ozdravitve pa je veliko večja, če je rak odkrit pravočasno.

■ **Petra Judež**, dipl. med. sestra
Zdravstveno vzgojni center (ZVC)

Suha krajina, tu in tam

Prenovljeni Laura bar

Sredi novembra so slovesno odprli nedavno tega povsem prenovljen lokal Laura bar na Dvoru, ki se odslej ponaša s svežo, moderno podobo, obenem pa je s preureditvijo postal celo nekoliko prostornejši. Suhokranjska gostinska scena je z obnovljenim lokalom nedvomno pridobila, vse pa je odvisno tudi od nove gostinke Tanje Hrastar (na sliki desno), ki bo skušala dogajanje in ponudbo popestriti in jo prilagoditi gostom lokala.

Prvi sneg

Dočakali smo prvi letošnji sneg. Snežinke so ponoči, 18. novembra, malo presenetile zlasti občane višjih predelov na Ajdovški planoti , kjer so že preizkusili snežne pluge. Sicer pa sneg novembra ni nobena redkost, saj prvi sneg po nižinah v povprečju zapade že okoli 10. oktobra. To snežno in hitro minljivo lepoto je ujel v svoj fotoaparat Miran Jenko.

Besedilo: urednik Foto: S. Mirtič

Cesta pred zimo asfaltirana

Suhokranjski vodovod in izgradnja kanalizacijskega sistema je krepko segla v vsakdanje življenje vaščanov Jame. Cesta do Dvora je bila v jesenskem času neprevozna in tudi neprehodna. Izvajalci so imeli velike težave pri izgradnji, zato je veselje občanov tik pred zimo toliko večje. Cesto so izvajalci pred kratkim asfaltirali in je že prevozna.

Srečanje turističnih društev

V soboto, 6. oktobra, je na Frati potekalo že tradicionalno srečanje Turističnih društev Straže, Žužemberka, Mirne Peči in Trebnjega. Po koncu uradnega dela z nagovori predsednikov TD in županov so ob prijetnem druženju potekale tudi družabne igre. Program je na zabaven način vodil Darko Povše.

Jubilanti - 90 let

Ga. Ivanka Škrbe

4. oktobra je 90 let dopolnila tudi ga. Ivanka Škrbe z Baragove ceste v Žužemberku. Rojena je bila na veliki kmetiji v Dolnjem Podšumberku. Družini s štirimi otroki je zgodaj umrla mama. Ivanki je bilo komaj osem let. Ko je leta 1960 v Žužemberku vrata odprla tovarna Iskra, je bila med prvimi zaposlenimi. Po 10 letih dela v Iskri je nastopila delovno mesto kuharice na OŠ Žužemberk. Zaradi bolezni moža je pustila službo in se bolj posvetila njemu, pozneje tudi vnukoma. Ima namreč tri hčere, ki so med seboj zelo povezane. Vse so v pedagoškem poklicu in vse zaposlene v domači osnovni šoli.

Pred skoraj četrt stoletja je izgubila moža. Praznino so ji zapolnile hčere, zeta in vnuka. Starejši hčeri sta si ustvarili svoja domova in se odselili. Zdaj živi skupaj z najmlajšo hčerjo, ki zanjo lepo skrbi.

Ga. Ivanka ima pesniško žilico in že v Iskri je kovala verze za različne prireditve. Še vedno rada pesni in nastopa.

V petek, 7. oktobra, smo ji šli voščit: župan Občine Žužemberk s sodelavcema in predstavniki Društva upokojencev ter KO RK Žužemberk. Za obloženo mizo smo z zanimanjem prisluhnili spominom slavljenke, skupaj zapeli zdravico in ji zaželeli, da se ponovno srečamo čez 10 let.

Ida Kastelic

Slovo starega leta

Predno bi vas družba, tako lepo tukaj zbrana, pozdravil,
dovolite, bi se vam najprej predstavil.
Četudi vem, da me prav dobro vsi poznate,
saj čez celo dolgo leto sem delil darove vam bogate.
A nocoj, ko zadnja ura teče meni,
se za ubogo staro leto nihče več ne zmeni.
Lahko bi malo se mi poklonili,
saj ga na moj račun boste še večkrat pili.
Kaj se ve za leto mlado,
morda imelo čisto drugo bo navado.
Ja, vsem ustreči res ni bilo mogoče,
saj želja ste imeli kot poleti toče:
punce rade bi može dobile,
žene bi se rade ga rešile;
fantje bi vsak večer v posteljco skočili,
da bi se pri ljubicah sladkosti naužili.
Zdaj je konec z mano - le še grob me čaka,
vanj bom legel - uboga stara spaka.
A zapomnite si, ljubčki moji, to,
da me nikoli več nazaj ne bo.

Ivanka Škrbe

Ga. Kranjc Neže iz Velikega Lipja

10.11. je svoj rojstni dan praznovala ga. Neža Kranjc iz Velikega Lipja. Rojena je bila v Hinjah v družini s sedmimi otroki. Moža Alojza je spoznala v Hinjah in kmalu sta se poročila in zaživela v Ljubljani. V zakonu so se jima rodili štirje otroci, dva sta žal pokojna, ostala sta ji le še hčerka Danica in sin Branko. Gospa Nežka ima šest vnukov in sedem pravnukov. Z možem sta začela obnavljati staro domačijo, da se v najlepših letih preselita na Dolenjsko. Tako je leta 1990 prišla v Veliko Lipje in uživala svojo zasluženo upokojitev. A leta 2012 ji je ponagajalo zdravje in odločila se je, da zadnja leta preživi v oskrbi DSO Ribnica. Ob njenem visokem jubileju smo jo obiskali v DSO Ribnica predstavniki KORK Žužemberk in župan občine Žužemberk g. Franc Škufca s sodelavci.

Alenka Sajovec

Župnijska Karitas Hinje je 8. 11. 2018 v domu starejših občanov v Ribnici ob 90-letnici rojstva obiskala gospo Nežko Kranjc iz Velikega Lipja in ji zaželela še veliko zdravih, veselih in zadovoljnih let. Z veseljem smo se pogovarjali o letih, ki smo jih skupaj vsaj občasno preživljali. Čas je zelo hitro minil v prijetnem druženju in tudi ob obljubi, da se pred božičem zopet srečamo.

Člani ŽK Hinje

G. Franc Blatnik iz Hinj

Gospod Franc Blatnik iz Hinj je 24. 11. 2018 praznoval 90-letnico rojstva. Dan pred tem smo ga člani župnijske Karitas Hinje obiskali na domu. Slavljenec je bil kljub letom in tudi oteženi hoji vesel našega obiska. Z nami je skupaj z ženo, s katero sta letos obhajala že 60-letnico skupnega življenja, obujal spomine na svoje življenjske poti, na vse tegobe in nesreče, ki jih v njegovem življenju ni manjkalo. Tako je srečanje v prijetnem vzdušju zelo hitro minilo. Obema zakoncema želimo zdravja in nasploh vse dobro, da bi jima v tem njunem pozitivnem duhu življenje teklo naprej.

Člani ŽK Hinje

Ga. Terezija Krakar

Gospa Terezija Krakar, po domače Malenska Rezi, je praznovala svoj visoki življenjski jubilej – 90 let. Rojena je bila 26. 9. 1928 v Žužemberku, na sedanji Baragovi cesti, kjer živi še danes. Kot dekle je delala doma na manjši kmetiji skupaj s starši. Svojega moža je spoznala, ko je v okolici opravljal razna mizarska dela, in se z njim leta 1953 poročila.

V zakonu je rodila 4 otroke, tri sinove in hčerko, ki jo je izgubila že v njeni mladosti. Velika izguba jo je zelo prizadela.

Ko so bili otroci manjši, je delala doma na kmetiji, mož pa je opravljal različna mizarska dela in se tudi zaposlil. Pozneje se je tudi ona zaposlila kot čistilka v OŠ Žužemberk, kjer je delala do upokojitve. Mož ji je leta 1991 umrl in sedaj živi s sinom Jožetom. Vnuki in pravnuki jo večkrat obiščejo in vedno znova se razveseli njihovega obiska. V vseh težkih preizkušnjah ji pomaga vera.

Ob tako visokem jubileju jo je skupaj s predstavniki DU in RK Žužemberk obiskal tudi župan Občine Žužemberk s sodelavci. Vsi skupaj smo ji zaželeli še veliko zdravja in življenjskega optimizma, ki kar sije iz nje.

■ **Tinca Canjko**

G. Jože Gliha

Dne 24. oktobra je visoki jubilej – 90 let praznoval g. Gliha Jože iz Žužemberka. Rojen je bil v družini z 11 otroki. Njegov oče je bil ubit leta 1944 v vojni, mati pa je ostala sama s številno družino. Skozi življenje se je težko prebijala in otroci so morali že zelo zgodaj poskrbeti za svoje preživetje. Jože se je v Ljubljani izučil za čevljarja in nadaljeval družinsko tradicijo, saj je bil čevljar že njegov oče in njegov dedek. Leta 1967 je postal samostojni obrtnik in delo čevljarja opravljal vse do upokojitve leta 1990. Za svoje delo je dobil številna priznanja, najbolj pa je ponosen na Zlati grb, ki ga je prejel od občine Žužemberk. Sedaj njegovo delo nadaljujeta sin Rado in snaha Darinka.

Leta 1952 se je poročil s svojo izbranko Jelko, ki je bila doma iz Horjula. V družini so se njima rodili štirje otroci (Jože, Darko, Rado in Milena). Ima devet vnukov in sedem pravnukov.

Pred dvema letoma mu je umrla žena Jelka in izguba ga je zelo prizadela, saj sta skupaj preživela več kot 60 let. Odločil se je, da svoj preostanek življenja preživi v družbi sebi enakih, zato je sedaj varovanec Doma starejših občanov v Novem mestu. V njegovi družbi ni nikoli dolgčas.

Ob visokem jubileju smo ga obiskali v Domu starejših občanov v Novem mestu predstavniki DU Žužemberk in KORK Žužemberk ter g. župan Franc Škufca s sodelavci. Zaželeli smo mu še veliko zdravih in srečnih dni.

■ **Ida Kastelic**, Foto: Jacques Gros

Jubilanti – 80 let

G. Franc Globokar

G. Franc Globokar je 25. 9. 2018 praznoval svoj visok življenjski jubilej 80-let. Rodil se je 25. 9. 1938 v vasi Klečet v družini s sedmimi otroki. Kot mlad fant je šel leta 1955 na Rakek, kjer se je zaposlil v lesni industriji. Leta 1959 je odšel na dvoletno služenje vojaške obveznosti v Sinju. Po odsluženi vojaščini se je vrnil domov in se zaposlil v livarni v Litostroju. Na delovnem mestu je imel nesrečo, zato je bil premeščen za vratarja, kar je bil do upokojitve.

Svojo življenjsko sopotnico je spoznal v Budganji vasi in se leta 1964 k njej priženil. Na njenem domu sta si ustvarila družino. Rodili so štirje otroci, dve hčeri in sin. En otrok je po rojstvu kmalu umrl. Hčeri sta se poročili in se odselili, sin pa je doma in skrbi za očeta. Pred poldrugim letom se je žena preselila med zvezde in s sinom sta ostala sama. Ima sedem vnukov in sedem pravnukov, ki ga z veseljem obiskujejo. Še vedno rad kmetuje in postori, kar more.

Ob obisku smo bili navdušeni nad njegovim podrobnim opisom dogodkov iz mladosti. Člani DU Žužemberk smo mu ob njegovem življenjskem jubileju zaželeli veliko zdravih dni in veselja v krogu domačih.

■ **Ida Kastelic**

Jubilant – **Rotar Slavko**

POPRAVEK iz 71. številke Suhokranjske poti

G. Slavko Rotar je bil rojen 3. julija 1928 v Gotni vasi pri Novem mestu v družini s 4 otroki. Doma so imeli hišo z vrtom in manjšo njivo v najemu, vsa njegova delovna doba je povezana s prevozi z različnimi vozili. Ima 5 vnukov in vnukinj ter sedem pravnukov.

Za napake v podatkih se opravičujemo.

■ **OO RK ŽUŽEMBERK**

Ga. Cvetka Gričar

23. 9. 2018 je svoj 80. rojstni dan praznovala ga. Cvetka Gričar iz Žužemberka. Rojena je bila 23. 9. 1938 v Malem Lipovcu, v družini s sedmimi otroki. Po končani osnovni šoli se je zaposlila v Ljubljani, kjer je spoznala moža. Leta 1961 sta se s soprogom preselila v Žužemberk, kjer sta se v tovarni Iskra oba tudi zaposlila. Kasneje sta si v Žužemberku zgradila hišo. V zakonu sta se njima rodili hčerki Tatjana in Nevenka.

Moža, ki je umrl spomladi, zelo pogreša, saj živi sama. Hčeri sta si ustvarili svoji družini in se odselili. Velikokrat jo obiščejo, družbo pa ji delajo tudi vnuki in pravnuki.

Po upokojitvi se je leta 1989 včlanila v DU Žužemberk in bila njegova aktivna članica. Dolga leta je aktivno sodelovala tudi pri KO Rdeči križ, v Turističnem društvu Suha krajina, in sicer v pevski skupini Ljudske pevke v pokrajinskih narodnih nošah. Pela je tudi pri cervenem pevskem zboru.

Predstavniki društva upokojencev Žužemberk in predstavnica KO Rdečega križa Žužemberk smo jo ob njenem visokem jubileju obiskali na njenem domu in ji zaželeli še mnogo zdravja in srečnih dni.

■ **Ida Kastelic**

Ga. Veronike Gorenčič

Ga. Veronika Gregorčič je bila rojena 12.11.1938 v vasi Srednji Lipovec. Leta 1959 se je poročila na kmetijo Gorenčič, kjer sta z možem Alojzijem kmetovala. V zakonu so se jima rodili štirje otroci . Martina,Vera, Boštjan in Lojze. Žal pa se je usoda poigrala in izgubila je sina Lojzeta, ki je ostal doma na domačiji. Družbo ji dela 10 vnukov in 3 pravnuki. Njeno največje veselje so peka, vzgoja rož in obdelovanje vrta. Starejši bralci se bodo spomnili, kako je gospa Veronika morebiti tudi kuhala na njihovih porokah ali pa na pogrebščinah, saj se je v tistih časih rajalo doma, ne pa v gostilnah kot sedaj. Ob njenem jubileju smo jo obiskale članice Društva kmečkih žena in KORK Žužemberk. Gospe se za lep sprejem zahvaljujemo.

■ **Alenka Sajovec**

20. obletnica valete

Ni daleč nazaj, ko smo še sedeli v osnovnošolskih klopeh in bili vsi neučakani, da stopimo novim izzivom naproti. Spomini raznih norčij in pripetljajev so še zelo živi, a vseeno je letos minilo 20 let od našega slovesa od osnovnošolskih klopi in slavnostne valete.

Ko je poletje že skoraj zapustilo naše kraje, smo se 29. 9. 2018 po 10 letih zopet zbrali sošolci in razrednika generacije 1998 na prečudovitem kraju nad žuborenjem reke Krke. Uganete, kje je to? Težko, ker ima naša dolina veliko takšnih kotičkov, kjer čas teče drugače. Ja, ja, dobili smo se na Rezljevi domačiji.

Z uvodnimi besedami sem sošolce in sošolke ter razrednika g. Jožeta Mrvarja in go. Ireno Špiler nagovorila in popeljala v čudoviti popoldne, ki se je seveda, kot se spodobi, prevesil v večer.

Tudi oba razrednika sta povedala svoj vtis, videnje in s šalami zaključila svoje besede. Iz njunih besed sem ugotovila, da je bila naša generacija g. Jožetu Mrvarju zadnja in ge. Ireni Špiler prva generacija poslanstva razrednika.

Vsi smo se malo spremenili v razmišljanju, malo po videzu, a ne glede na to, nas še vedno druži skupna vez.

Hvala vam, da ste prišli in zapolnili delček razrednega mozaika, ki ga gradimo skupaj.

■ **Nataša Zupančič**

Bela gora

Pogosto se vprašam, kaj žene ljudi, da preizkušajo svoje meje in se soočajo z nevarnostjo. So lovca in zbiralca kristalov Jacquesa Balmata ter zdravnika Michela-Gabriela Paccarda gnale radovednost, slava, denarna nagrada ali le pustolovski duh, da sta daljnega leta 1786 prva stopila na Belo goro oziroma Mont Blanc? Od vznožja gore, iz Chamonixa na 1000 metrih, do vrha Mont Blanca na 4808 m sta preplezala skalovje, premagovala strma ledeniška pobočja, se soočala z ledeniškimi razpokami, mrazom, vetrom in pomanjkanjem kisika.

Duh Balnata in Paccarda je dosegel tudi suhokrajinski hrib Sveti Peter, kjer je dozorela ideja o osvojitvi najvišjega evropskega vrha zahodno od Urala. Ni bilo treba veliko besed, da se je zbrala osemčlanska odprava.

Pot nas je vodila preko Italije, pod gorskim masivom Mont Blanc, do vasi Les Houches na francoski strani. Oprtali smo si nahrbtnike in se z gondolo dvignili do planote Bellevue (1800 m). Najvišje ležeči tramvaj v Franciji je bil na žalost že teden dni zaprt, tako da smo si lahko le ogledali obnovljeno tramvajsko progo. Tramvaj Mont-Blanc vozi alpiniste in planince že od leta 1907 na višino 2372 m. Krajši oddih smo si privoščili v koči Tête Rousse (3167 m).

Pot nas je naprej vodila preko ledeniške grape Couloir du Goûter, ki jo nekateri imenujejo »aleja smrti«. Previdno smo pogledovali proti vrhu grape, ki ni bila videti nevarna. Stane je stekel po stometrskem prehodu. Na polovici poti je Timček zavpil: »Stane, kamenje!« Zastal nam je dih. To ni bil kamen ali dva, proti nam je letelo od kamenja velikosti teniških žogic do skal velikosti miz. Skale so letele kakšnih 100 metrov, se od tal odbijale na levo in desno in se spet dvigale. Videl sem skalo v velikosti mize, ki se je razletela v skale velikosti stolov. Vrgel sem se v prvo razpoko in se splazil po njej še malo višje, tako tesno ob skali, da sem se je dotikal z ustnicami, saj razpoka ni bila prav globoka. Malo sem dvignil glavo, da sem pogledal leteče kamenje. Spustil sem jo nazaj med skale in si z rokami zakril obraz. Tolažil sem se, da mi nahrbtnik varuje hrbet. Na noge nisem želel pomisliti. V mislih sem si ponavljal, da me ne sme zadeti, saj sem obljubil sinu, da bova zgradila hiško na vrtu. Pomislil sem na deda, ki se je boril na soški fronti. Kolikokrat se je skrival med razpokami, ko so topovski izstrelki metali kamenje na vse strani? Adrenalin mi je izostril sluh, da sem ugotavljal, kako daleč od mene se odbijajo skale in kamenje. Zaslišal sem čuden zvok, kamen se ni odbil od skale, bil je drugačen odboj. Je koga zadelo? V grlu se mi je naredil cmok. Žvižgi so se počasi umirili, dvignil sem glavo in zavpil: »Smo vsi celi?« Odgovor še ni prišel do mene, ko je gora spet zapela. Spet sem spustil glavo in zaslišal približujoči se zvok helikopterske elipse. Ponovno sem dvignil glavo, da vidim, kaj se dogaja. Le dva metra stran je kamen oponašal zvok helikopterja. Počasi se je žvižganje umirilo. Prilezli smo iz svojih skrivališč. Najbližje meni je bil za skalo skrit Tim, ki je videl, kako je kamen priletel med Bogdanovo glavo in ramo ter se odbil od nahrbtnika. Nismo se obirali, hitro smo prečili grapo in umirili srčni utrip. Alpinisti, ki so opazovali z varnega območja, ob pogledu na Bogdana niso skoparili z besedo srečnež. Bogdan se je ponovno rodil. Vzrok za padajoče kamenje in skale je bil, da se je visoko v grapi talil led in je tako popuščala vez med tlemi in kamni.

Do koče Goûter smo morali preplezati še 450 nadmorske višine. Novo kočo, ki stoji ob ledeniku in prepadni steni, so odprli leta 2013 na višini 3815 m. Večerna debata je tekla o letečih kamnih in vremenu. Vremenska napoved za noč se je zelo poslabšala in napovedovali so 47 cm novega snega ter sunke vetra do 100 km na uro. Ob takih pogojih je vzpon na vrh samomorilsko dejanje. Predvideni vzpon smo prestavili z druge na sedmo uro zjutraj.

Veter je ponoči odnesel novo zapadli sneg, kar nam je vlilo upanje na vzpon. Ledeniki v sebi skrivajo razpoke, ki so zelo nevarne za padce in jih zato prečkamo v navezah. Razdelili smo se v dve. Stane, najbolj izkušen alpinist med nami, me je dodelil na čelo prve naveze. Sledili so mi Špela, Andrej in Stane. V drugi navezi so bili Boštjan, Viktor in Tim. Oboroženi s cepini, derezami in v toplih oblačilih smo zapustili varno zavetje koče. Veter je neusmiljeno opozarjal na moč narave. Z vsakim korakom sem vdihnil redkejši zrak, hoja me je začela utrujati, vrv se je napela in me ustavila. Obrnil sem se in videl sklonjene postave, ki so hlastale za kisikom. Kisik, potreben za delovanje celic, je na takšni višini pravo malo razkošje. Postanki so postajali čedalje pogostejši.

V daljavi sem opazil vračajočo se odpravo. Zaskrbelo me je, ker so se prehitro vračali. Ocenili so, da je prenevarno za nadaljevanje, saj so jih sunki vetra kar prestavljali. Zaželeli so nam srečo in se zgubili v belini. Prestopil sem ledeniško razpoko, dvignil pogled in opazil bivak Vallot, pogled se mi je ustavil še malo višje, na samem očaku. Lep je ta beli lepotec. Le še dolina nas je ločila od njega. Korak pri spustu se je sprostil in ponovno smo zagrizli v hrib. Dosegli smo bivak in se skrili v njegovo zavetje.

Veter ni ponehal in čas nas je začel preganjati. Pozno smo odšli od koče in do doline je bila še dolga pot. Padla je težka odločitev, zmagala je modrost nad norostjo. Na višini 4362 m smo se zavedli, da letos ne bomo bližje Mont Blancu, kot smo sedaj. S težkim srcem in upanjem, da se naslednje leto vrnemo, smo se obrnili.

Sestop nas je ponovno vodil čez Grand Couloir, ki je bil sedaj posut z novo zapadlim snegom in ledom. Bližje ko smo bili prehodu padajočega kamenja, bolj smo postajali vznemirjeni. Tokrat se je prikotalil le en kamen z vrha grape. Hitro sem prečil prehod in pogledal nazaj, ko se je Bogdan na poti ravno srečeval z alpinistoma. Utrujenost, hitenje in srečevanje na ozki poti so botrovali napaki. Zapletel se je z derezami in padel ter začel polzeti po pobočju. K sreči je bil v bližini Tim, ki ga je zgrabil za roko in nahrbtnik ter ga potegnil nazaj na pot. Bogdan se je ponovno rodil, drugič v dveh dneh na razdalji 50 metrov.

V večernih urah smo končno dočakali pivo. Žalost zaradi neuspešnega naskoka vrha nas je minila. Če ni šlo letos, bo šlo naslednje leto. Ni pomemben cilj, pomembna je pot. Pot nam krepi telo in duha.

■ **Damjan Kmet**

Srečanje generacije 1973 /1974

V poletnih mesecih nas je pričakala malo drugačna kuverta v nabiralniku, kot jih dobivamo običajno. Ni bila videti kot položnica za elektriko, komunalne storitve ali kazen za prehitro vožnjo. Vabilo! Na 30. obletnico valete. Toliko že?

O, lepa osnovnošolska leta. Čas, ko smo dobivali prve poteze ljudi, kakršni smo danes. Čas, ko smo, skupina naivnih in radoživih najstnikov, stali na pragu življenja. Trdno smo verjeli, da bomo nekoč zdravi, uspešni, bogati, srečni … Življenje pa je imelo z nami svoje načrte. Postali smo deloholiki, karieristi, smo poročeni, ločeni, imamo različne poklice, interese, želje in različne življenjske izkušnje, saj smo življenje izkusili z več plati in nismo več tako neustrašni kot takrat.

Čeprav je pri fantih že mogoče opaziti kakšno plešo, pri obeh spolih pa malo povečane trebuščke in številčnejše gubice, se še vedno vidimo prav take, kot smo bili tistega daljnega junija 1988, ko nam je zadnjikrat zazvonil šolski zvonec.

Najlepše se zahvaljujemo razredniku B razreda, prof. g. Jožetu Mrvarju, da se je odzval našemu vabilu in nas presenetil s svojo hudomušnostjo, kakršne do 15. septembra 2018 (še) nismo poznali. Hvala za vse iskrene in modre misli.

Žal pa razrednika A razreda, prof. g. Rudija Cerkovnika, ni več med nami. Spomin nanj in na pokojnega sošolca Naceta smo počastili s trenutkom tišine.

Hvala vsem za prihod in prisrčno druženje. Ne vemo, kam in kako nas bo vodila nadaljnja življenjska pot. Vemo pa, da na naslednje srečanje ne bomo čakali 25 let!

V imenu organizatorjev,
Jožica Zaletelj

Srečanje po štiridesetih letih

Generacija sošolcev in sošolk, rojenih okoli leta 1963 in 1964, je letos obeležila štiridesetletnico zaključka osnovnošolskega izobraževanja oziroma valete. Tako smo se 23. junija srečali sošolke in sošolci treh razredov žužemberške osnovne šole. V prijetni družbi smo se nasmejali ob obujanju spominov na leta, ko smo skupaj gulili šolske klopi. Življenje nas je potem popeljalo v najrazličnejše poklice, ustvarili smo si družine, nekateri so si poiskali dom v drugih slovenskih krajih. In prav zato je bilo srečanje tako zanimivo in prisrčno. Uvodoma smo si ogledali šolo, kjer nas je prijazno sprejela ravnateljica Mira Kovač. Srečanje smo nadaljevali v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata, kjer je daroval sveto mašo za pokojne učitelje, sošolke in sošolce naš sošolec dr. Jože Plut. Srečanje smo zaključili ob obujanju šolskih spominov, ob glasbi in plesu ter ob specialitetah kuhinje gostišča na Pajčni. Prisrčno, prijateljsko in veselo je bilo tudi srečanje z razrednikom Jožetom Mrvarjem, ki nas je razveselil s svojim prihodom. Spominov je bilo toliko, da jih je kar nekaj ostalo še za naslednje srečanje, ki bo zagotovo čez pet let.

Foto: Stane Maver

Frizerski salon Danica paraznuje 40 let

Nobena poslovna pot ni posuta s cvetjem. Tudi poklicna pot frizerke Danice Legan z Dvora je bila vse prej kot lahka. S pomočjo družine in moža Ludvika, prizadevnim ter požrtvovalnim delom, z jasnim ciljem, zavzetostjo je njen izziv postal uspeh.

V frizerski obrti dela v svojem lokalu vse od začetka leta 1979, nekaj let poprej sta z možem v novem delu naselja Dvora kupila parcelo in pričela z gradnjo hiše. Za frizerko se je Danica šolala na Centru srednjih šol v Ljubljani. Odločitev za samostojno opravljanje dejavnosti in odprtje frizerskega salona v novi hiši je bila vsekakor pravilna. Leta 1996 je z delom v salonu pričela tudi hči Klavdija, ki je končala Srednjo frizersko šolo v Ljubljani. Klavdija je pred desetimi leti prevzela škarje povsem v svoje roke in nadaljuje dediščino družinske obrti v frizerstvu.

V prenovljenem salonu danes

Foto: Urednik

»V poklicu frizerke mi je najbolj všeč, da lahko izrazim svojo kreativnost, uživam v tem, da lahko vsak dan prisluhnem svojim strankam in ustvarim tudi kakšno novo idejo,« pove Klavdija, ki je frizerka že skoraj dve desetletji. To nam je zaupala ob pogovoru v njihovem salonu, kjer skupaj z mami Danico ustvarjata frizersko zgodbo na Dvoru. »Da so stranke zadovoljne, moraš biti tudi psiholog, jih poslušati in k vsaki izmed njih pristopiti individualno. Zanje ni univerzalnih pričesk, vsak človek je zgodba zase, tako je tudi pri pričeskah,« nadaljuje Klavdija in doda, da se le tako stranke vedno tudi vračajo. Sicer živi s partnerjem Rokom v Dolenjskih Toplicah, a v salonu na Dvoru preživi večino časa. Pred dobrim letom so prenovili salon, ki sedaj strankam ponuja res dobro počutje, Klavdiji in mami Danici, ki hčerki še vedno nudi pomoč, pa izredno prijetno delo.

Klavdija daje poseben poudarek tudi strokovnemu izobraževanju, saj se zaveda, da je frizerstvo veliko več kot le preprosto striženje las. Redno obiskuje seminarje in sejme in sledi modnim trendom tudi v tujini. Novosti za svoje stranke objavlja na svoji spletni strani, Instagramu in Facebooku. Na vprašanje, zakaj bi stranka svoje lase zaupala ravno rokam Klavdije in Danice, slednji odgovarjata, da zato, ker sta pravi par in se vseskozi dopolnjujeta. »Na svetu ni dveh enakih prstnih odtisov, kot tudi dveh enakih tipov las ne, potreben je pristop in svetovanje različnim generacijam, ki prestopijo vrata salona in se zato tudi vračajo,« pravita.

Štiri desetletja izkušenj dela z lasmi ter uporaba kvalitetnih naravnih sestavin z naravnimi barvami, masaža lasišč, čiščenje in zdravljenje poškodovanih las in tudi ličenje so prednosti, ki jih nudita sedanjim in bodočim strankam. Obe se svojim strankam zahvaljujeta za dolgoletno zvestobo in se priporočata tudi v naprej!

Energična Klavdija si svoj prosti čas zapolni s športom, veliko teče in sodeluje na maratonih, s partnerjem Rokom pa tudi kolesarita.

In želje za prihodnost?

»Predvsem si želim zdravja, to je največja vrednota, da sem po končanem delu vesela in zadovoljna!« pove Klavdija.

Slavko Mirtič

Danica z možem Ludvikom, v naročju sta Urška in Klavdija (desno).

Klavdija se je za frizerko izučila leta 1994. Takrat je pri delu v salonu nastala tudi fotografija z mamo Danico. Foto: družinski arhiv

1918, ali nam prineseš MIR?

Prva svetovna vojna na Dolenjskem

V letošnjem letu, ko mineva 100 let od konca prve svetovne vojne in ustanovitve države Slovencev, Hrvatov in Srbov SHS, so 14. 9. v Dolenjskem muzeju pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike Slovenije Boruta Pahorja, pripravili razstavo »**1918, ali nam prineseš MIR?**«. Predstavljeni so različni dogodki življenja na Dolenjskem v celotnem vojnem območju, s poudarkom na letu 1918, izpostavljeni pa so trije vojaki prve svetovne vojne. Razstava predstavlja sam začetek vojne in odhod vojakov na fronto, življenje Dolenjcev med vojno, kulturni utrip vojnih let, dobrodelne akcije, zbiranje kovin za vojne namene in še posebej odvzem cerkvenih zvonov. Centralnim silam je že kmalu po začetku vojne začelo primanjkovati surovin, posebej barvnih kovin. Izdano je bilo povelje za oddajo zvonov. V marsikateri župniji jim je uspelo rešiti zvonove, pa tudi cinaste piščali orgel. Tako je uspelo tudi v Žužemberku, kjer sta župnik in ključar poskrbela, da so piščali v cerkvi sv. Roka ostale doma. Ljudstvo je izgubo zvonov težko prenašalo, zato so takoj po odvzemu naročili nove. To so storili tudi v Hinjah, kjer so leta 1917 iz livarne Bochum opremili hinjsko cerkev. Zvonovi so bili slabe kvalitete, saj so bili jekleni in nad njimi niso bili navdušeni. Na prvo svetovno vojno spominjajo tudi obeležja padlim slovenskim junakom. Postavile so jih župnije, vaške skupnosti in veteranske organizacije. Med prvimi na Dolenjskem so 42 možem in fantom, ki se niso vrnili iz vojne, postavili spomenik prav v Suhi krajini, v župniji Hinje. Na pokopališču so ga 8. septembra 1925 blagoslovili, nagovor pa je imel narodni poslanec dr. Kulovec. Slovesnost so obogatili pevci in domača godba. Na spomeniku so zapisana imena padlih domačinov in napisa.: » Za druge umrli smo, ne zase!« in » Vi vsi, ki hodite tod mimo, spominjajte se nas, ki v tuji zemlji spimo.« Po podatkih je v Suhi krajini padlo oz. bilo pogrešanih tudi 23 župljanov iz župnije Šmihel pri Žužemberku. Razstavo krasijo številni predmeti, dokumenti ter slikovno gradivo, ki predstavljajo pomemben prispevek k razumevanju tistega žalostnega časa. V sodelovanju z Območnim združenjem Rdečega križa Novo mesto poteka ves čas razstave dobrodelna akcija, v kateri zbiramo prispevke v Sklad za pomoč ljudem v stiski. Ob tem pa lahko obiskovalec na številko 1918 pritrdi tudi svoj žebljiček miru. Razstavo, ki jo je pripravila in uredila kustosinja Dolenjskega muzeja Marjeta Bregar, bo odprta še do **15. januarja** *prihodnjega leta.*

Z razstave

Spomenik padlim v Hinjah

Foto: Slavko Mirtič

Srečanje zakonskih jubilantov v Žužemberku

V nedeljo, 7. oktobra, so se v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata pri sveti maši zbrali zakonski jubilanti žužemberške župnije. Jubilanti z 10, 20, 25, 30, 40, 50, 55 in več leti zakonske zveze so obnovili zakonske zaobljube in prejeli blagoslov, ki ga je podelil dekan Franc Vidmar. Štiriindvajset parov je obudilo spomin na poročni dan, tokrat z zahvalo za prehojeno pot in prošnjo za blagoslov. Številne zbrane in dekana Vidmarja je toplo pozdravila članica ŽPS Ljuba Košiček ter zaželela jubilantom popotnico ljubezni in zvestobe tudi v prihodnje. Po koncu slovesne svete maše so jubilanti v dar prejeli spominsko listino in blagoslovljeno mašno vino, sledilo je tudi srečanje s skromno pogostitvijo, ki so jo pripravile članice in člani Župnijskega pastoralnega sveta.

Foto: S. Mirtič

Dom na Frati

Dom na Frati stoji na robu večje jase sredi gozda. Tu mimo vodita cesti z Ajdovške planote in iz doline Globodola. Tudi veliko pešpoti se ustavi pri domu. Tako Trdinova pot, kot del Evropske pešpoti E7. V zadnjih letih tudi Jakobova pot, planinska pešpot Ljubljana–Zagreb in gozdarska pešpot Straža–Frata. Pohodnikov je kar nekaj in tudi kolesarjev ne manjka.

Letos so na Frati praznovali 90 let obstoja Doma na Frati. V ta namen so pripravili večdnevno proslavo z oglarsko kopo in zabavni večer z ansamblom Boršt.

Leta 1928 je bila na tem mestu Auerspergova gozdarska koča. Med drugo svetovno vojno so se v koči zbirali partizani, dokler ni bila leta 1942 požgana. Po vojni pa so tu postavili Partizanski dom. Vrstile so se vsakoletne proslave ob prazniku dela in dnevu republike, na katerih je poleg slavnostnih govornikov največkrat za ples igral vojaški ansambel. Ljudje so

prihajali peš, z motorji in avtobusom, nazaj pa so se običajno vrnili z do zadnjega prostora natrpanim avtobusom. Okoliške šole so večkrat organizirale šolski izlet in so v domu na Frati otroci dobili sendvič in kokto. Spomnim se, da smo imeli taborniki nekaj let zimske tabore z dvema šotoroma v vrtači blizu doma. Prvo noč so tam spali vodniki, da so ugotovili, ali ni premrzlo, kajti takrat je bilo snega skoraj do pasu, potem pa smo smeli tam prespati tudi najbolj korajžni. Večina pa je prespala v domu. Pritličje doma je bilo zidano, nadstropje pa leseno. Tudi ta koča je leta 1992 pogorela. Razvaline požganega doma so desetletje kazale žalostno podobo človeške malomarnosti, potem pa je te ostanke od občine kupil Ludvik Legan. Poslopje je temeljito obnovil in postavil Turistični dom Frata. Nekaj časa je tam delal sam, potem pa ga je dal v najem. Ko se je najemniku Milanu približal čas upokojitve, je dom spet ostal sam. Tokrat ni pogorel, vendar je bilo prav žalostno obiskati zapuščeno hišo sredi suhokrajskih gozdov.

Nedolgo nazaj sta dom kupila izkušena gostinca Marjan Novak in Karmen Rozman. Notranjost sta temeljito obnovila in dodelala zunanjo podobo poslopja. Marjan je izvrsten kuhar in pripravlja vsakovrstne okusne jedi, Karmen pa poskrbi za prijetno vzdušje gostov, ki jim z veliko mero občutka ponudi pester izbor jedi. Gosti lahko naročijo nedeljska kosila, ribje jedi, hobotnico izpod peke, divjačino, steak iz peči kopa in podobno. Marjanu je ušlo z jezika, da imajo tudi medvedjo zaseko. Kot velik ljubitelj divjačinskih jedi sem je hotel grižljaj. Zaseka pač, a tisti moj »Mmm!« s polnimi usti je povedal veliko več. Na jaso v gozdu prihajajo gostje na družinska kosila, prireditve ob osebnih praznikih, popotniki z raznih koncev, ki tukaj tudi prespijo, izletniki in domačini, ki iščejo prijeten klepet s prijatelji. Obisk Frate je primeren za zahtevne goste z velikimi potrebami in izbranim okusom, kakor tudi za manj zahtevne, običajne ljudi z velikimi pričakovanji. Mnogi moji sosedje in znanci so pohvalili ponudbo v domu in jaz sem jim verjel, dokler nisem bil tam. Zdaj lahko tudi jaz pohvalim dobro hrano in prijetno postrežbo.

Karmen Rozman

V gostinskem delu doma na Frati je prostora za okrog 65 gostov, za goste od daleč pa so na voljo 4 dvoposteljne sobe s kopalnico. Ena ima prav lep balkon . Spet so organizirane številne prireditve. Letos so tu imeli piknik mirnopeški osnovnošolci. Ogledali so si gozdove, otroci so sami pekli hrenovke, igrali štafetne igre, zvečer pa so utrujeni legli k počitku. Zjutraj so pohrustali vroče palačinke in odšli domov. Podoben piknik so imeli tudi ajdovški osnovnošolci. Odvijalo se je srečanje turističnih društev Dobrnič, Mirne Peči, Straže in Žužemberka, srečanje lovcev, gozdarjev in še bi lahko našteval. Turistični dom Frata je odprt pet dni v tednu, od srede do nedelje, za obiskovalce od blizu in daleč.

Prijazna Karmen mi z zanosom pripoveduje o željah in načrtih za prihodnost. Tudi letos bodo za Božič žive jaslice z vrsto spremljajočih prireditev. Želja je, da bi sodelovali domači prostovoljci in lokalne živali, ker so amaterji bolj simpatični in je vzdušje na prireditvi bolj domače. Za odrasle je poskrbljeno, za najmlajše pa načrtuje postaviti igrala, da bi si obiskovalci odtrgali več časa za obisk v naravi. Otroci naj bi tu spoznavali naravo in se naučili bolj sproščenega druženja z vrstniki kot v strogi šoli. Tudi stare, vsakoletne prireditve ostanejo. Želja je, da bi se turistična ponudba razširila na vsa področja bližnje okolice. Tako bi lahko združili obisk žumberškega gradu ali dvorske železarne s prigrizkom v prijetni, udomačeni divjini na Frati.

Cesta je makadamska in primerna za pešce. Mogoče je malo širša in bolj utrjena, kot je bila v Auerspergovih časih, a starih mojstrov ne gre preveč popravljati. Dostop z avtomobili ni nobena umetnost, avtobusi pa tudi nimajo nobenih težav s prihodom ali odhodom. O kulinariki in okusih pravijo stari Rimljani, da ni dobro razpravljati, zato se boste morali o dobrotah Turističnega doma na Frati prepričati sami!

Miran Jenko

Božična zgodba z živimi jaslicami na Frati 19. in 20. decembra 2018, ob 17. uri pred Domom Frata

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ

LAS STIK

Center za izobraževanje in kulturo Trebnje, Kidričeva ulica 2, 8210 Trebnje, kot vodilni partner LAS Suhe krajine, Temenice in Krke, Kidričeva ulica 2, 8210 Trebnje, objavlja:

2. JAVNI POZIV
za izbor operacij za uresničevanje ciljev Strategije lokalnega razvoja na območju LAS STIK v letu 2018

Namen javnega poziva:	Namen javnega poziva je izbor operaciji (projektov), katerih rezultati prispevajo k uresničevanju Strategije lokalnega razvoja na območju LAS STIK v letu 2018 in sofinanciranje njihovih stroškov. Javni poziv se izvaja kot podpora za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in znotraj tega v okviru podukrepa »*Podpora za izvajanje operaciji v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost*«. Sredstva za sofinanciranje je LAS dodelilo Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo v okviru **Evropskega sklada za regionalni razvoj** (v nadaljevanju ESRR).
Razpoložljiva sredstva za sofinanciranje:	Okvirna višina razpoložljivih sredstev: do **436.000,00** EUR Delež sofinanciranja upravičenih stroškov za operacije sofinancirane iz **ESRR** znaša 80% (20% se deli na nacionalni javni in zasebni prispevek). Sredstva za sofinanciranje so zagotovljena na proračunskih postavkah: PP MGRT: 160359 PN9.5-CLLD izvajanje-V-EU udeležba PP MGRT: 160360 PN9.5-CLLD izvajanje-V-Slovenska udeležba
Objava in rok za vložitev predlogov operacij za sofinanciranje:	Javni poziv je objavljen **26. 11. 2018** in je odprt do vključno **28. 2. 2019**. Predloge operacij z vlogo na javni poziv je potrebno poslati **priporočeno po pošti** na naslov **LAS STIK, CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva ulica 2, 8210 Trebnje** do vključno **28. 2. 2019** ali **osebno dostaviti** pri tajništvu vodilnega partnerja na naslovu CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva ulica 2, 8210 Trebnje, **do vključno 28. 2. 2019 do 13.00.**
Obdobje upravičenosti stroškov	Upravičeni stroški za izvedbo operacij so stroški, ki so nastali po oddaji vloge v odobritev na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
Informacije o javnem pozivu:	Po elektronski pošti: las-stik@ciktrebnje.si Po telefonu: 07 / 34 82 103, vsak delovnik: pon.-čet. med 9. in 15. uro in v pet. med 9. in 13. uro. Zadnja vprašanja bo možno posredovati do **25. 2. 2019**.

Razpisna dokumentacija je objavljena na spletni strani LAS STIK: https://www.las-stik.si/

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE
Vodilni partner LAS STIK
07 / 34 82 103, las-stik@ciktrebnje.si

Razmišljanje ob otvoritvi poslovilne vežice v Šmihelu

12. julija 2018 smo imeli v sklopu praznika občine Žužemberk in Trških dni 2018 slavnostno otvoritev poslovilne vežice v Šmihelu. Majhna, in v skladu z novimi trendi oblikovana, se je v zavetju cerkve svetega Mihaela pridružila drugim častitljivim objektom, da bo v naši skupnosti opravljala svoj plemenit in dragocen namen. Nudila nam bo prostor, v katerem se bomo lahko v domačem okolju primerno in dostojno poslovili od svojih bližnjih in sokrajanov. Vendar pa je v resnici njeno darilo še bolj subtilno. Nudi nam zavetje, da se lažje poglobimo vase, ko se srečamo z življenjskimi prelomnicami, kot so smrt in izguba nam ljubih ljudi.

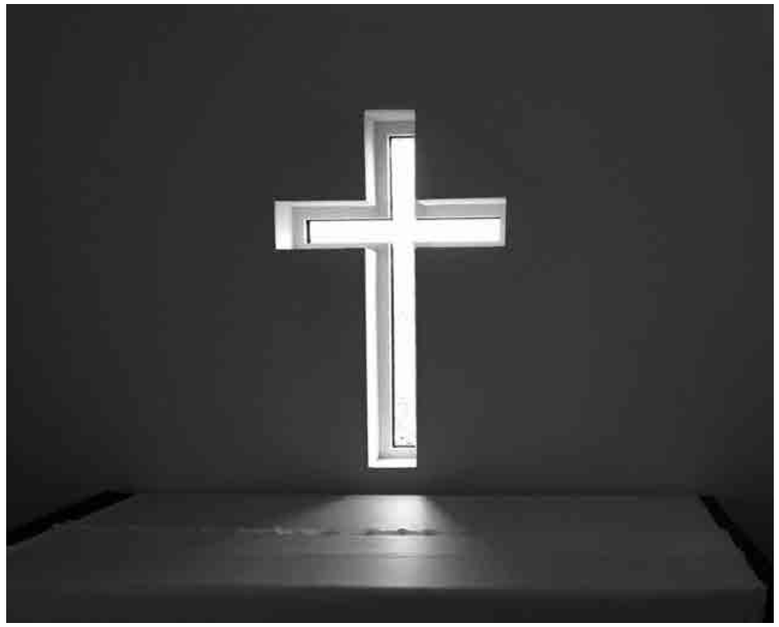

Za zahodnega človeka je smrt nekaj, kar nas straši, nekaj, čemur bi se izognili, če bi se le dalo. V tem modernem času hitenja bi z njo najraje opravili na hitro, površno, jo potisnili na rob zavesti. Vendar ne gre tako. Tema smrti, minljivosti in izgube je zelo pomembna za vsakega od nas. Prisili nas, da se soočimo z lastno minljivostjo in minljivostjo vsega okrog nas, povabi nas, da se ozremo vase in se zavemo svojega bivanja tukaj, na Zemlji. Poraja nam večna vprašanja o tem, kdo smo, kaj je življenje in kakšen je smisel življenja tu, na Zemlji.

Čeprav nas smrt straši s svojo skrivnostnostjo in nepredvidljivostjo, je v resnici le dragocena učiteljica, ki nas opominja na darilo življenja. Opogumlja nas, da ga živimo polno, zavestno, da hodimo po svetu z ljubeznijo in radostjo v srcu, da se zavedamo dragocene priložnosti, da s svojim bivanjem, talenti, energijo in darovi polepšamo in oplemenitimo ta svet ter še posebno življenja ljudi, s katerimi sobivamo.

Pogosto jo zaradi bolečine pred izgubo ter strahom pred praznino in izničenjem odrivamo iz svojih misli, vendar je proces umiranja ves čas prisoten v našem vsakdanu - v vsakem trenutku. Ves čas smo priča neizbežnemu ciklu rojevanja v obliko in prehajanju iz oblike v druge dimenzije: z vsakim vdihom in izdihom, z brstenjem rastlin in cvetov spomladi in razkrojem pozni jeseni, vsakič, ko se prerodijo semena v rastlino, gosenice v metulja - vse te faze rasti, preporoda in preobražanja v druge oblike, vse to je življenje, kjer si rojstvo in smrt podajata roki.

Kljub temu pa je smrt ena izmed težjih izkušenj, ki jih ljudje doživljamo na svojem potovanju tu, na Zemlji. Vendar je vse več pričevanj o tem, da je smrt le prehod, veličasten proces, ko se soočimo s svojim življenjem, pustimo za seboj svoje telo in se s svojim nesmrtnim bistvom vrnemo v svetlobo.

Vse več je spoznanj, da, tako kot je pomembno, da sprejmemo v svoje toplo naročje dojenčka, ki se rodi, in ga objamemo z ljubeznijo, je prav tako pomembno, da se z ljubeznijo in toplino poslovimo od naših bližnjih, ko odhajajo v druge dimenzije. Pomembno je, da smo ob njih, jih držimo za roke, jim prigovarjamo, se pogovarjamo in jim pustimo, da odidejo, ko je njihov čas.

In ko se zgodi točka prehoda, ko odidejo k Bogu, v svetlobo, ostanemo bližnji tu ponavadi s praznino in bolečino v srcu. A zlomljeno srce je hkrati tudi odprto srce. Ob izgubi ljudi, ki smo jih ljubili, s katerimi smo si delili svoje potovanje, neizbežno čutimo bolečino, to je naravno. Vendar trpljenje ni nujno del poti. Pomembno je, da se opremo na ljubezen, ki smo jo doživeli v času življenja, in se svojih bližnjih z ljubeznijo spominjamo tudi v njihovi odsotnosti. Bolečina ob izgubi ter žalovanje sta odsev in dokaz te ljubezni. Vsaka solza je potrditev, da smo ljubili in da nam je bilo globoko mar.

Če si dovolimo popolnoma potopiti se v žalovanje, se sčasoma raztopijo začetne boleče misli in občutki, raztopita se obup in praznina, ki ju nadomesti sladka hvaležnost za čas, ki smo ga mi in naši ljubljeni preživeli skupaj. Pa čeprav včasih prekratko, kot se nam zdi. Moč ljubezni namreč ne more biti poražena s smrtjo.

V teh trenutkih prehoda, poslavljanja in žalovanja so nam lahko vodilo, opora in navdih besede zdravnice, psihiatrinje Elisabeth Kübler Ross, ki je bila pionirka na področju raziskovanja smrti in umiranja. Takole je napisala.

»Ko opravimo lekcije, zaradi katerih smo bili poslani na Zemljo, dobimo blagoslov, da napredujemo. Dovoljeno nam je, da se osvobodimo svojega telesa, ki oklepa našo dušo, kakor kokon zapira bodočega metulja in ko pride pravi čas, lahko zapustimo svoje telo.

Potem smo osvobojeni bolečine, strahov in skrbi; svobodni kot čudovit metulj se vrnemo domov k Bogu … Tja, kjer nismo nikoli sami, kjer nadaljujemo z rastjo, pesmijo in plesom, kjer smo s tistimi, ki jih imamo radi in kjer smo obkroženi z nepredstavljivo ljubeznijo.«

Elisabeth Kübler Ross

Namen poslovilne vežice naj tako ne bo le prostor poslavljanja, končna postaja za nas ali naše bližnje, temveč naj bo prostor proslavljanja življenja, modrosti, sledi tistih, ki bodo v njej doživljali prehod, naj bo prostor za lepe spomine in za počastitev poti članov naše skupnosti.

■ **Maja Papež Iskra**

Foto: Urednik

Krvodajalska akcija v Žužemberku, 19. 12. 2018

Obveščamo vas, da bo Območno združenje Rdečega križa Novo mesto organiziralo krvodajalsko akcijo v občini Žužemberk, in sicer

v sredo, 19. 12. 2018, v prostorih Osnovne šole Žužemberk, Baragova cesta 1, Žužemberk, in sicer od 8. do 12. ure.

Krvodajalsko akcijo bo izvedel Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino.

Prosimo vas, da niste tešči, vendar ne zajtrkujte nič mastnega, tudi ne mleka ali mlečne kave. Zajtrkujete lahko čaj, črno kavo, kruh, marmelado, sadje in podobno. Po odvzemu krvi vam bomo postregli s prigrizkom.

Za sprejem je potreben osebni dokument s sliko.

Seznam umrlih v Občini Žužemberk

v času od 01.12.2017 do 30.11.2018

Pokopališče Žužemberk

1. GRIČAR LEON, Jurčičeva 27, 8360 Žužemberk	81
2. VALANT FELIKS, Prapreče 2, 8360 Žužemberk	88
3. ILNIKAR ANTON, Prapreče 4, 8360 Žužemberk	84
4. BAŠELJ JOŽE, Baragova 33, 8360 Žužemberk	87
5. ZUPANČIČ ROZALIJA, Laze 47, 1353 Borovnica	97
6. TURK MARIJA, Trške njive 34, 8360 Žužemberk	96
7. HROVAT JOŽEF, Zalisec 1, 8360 Žužemberk	78
8. PLUT ZDRAVKO, Grajski trg 34, 8360 Žužemberk	56
9. KRAKAR GREGOR, Jurčičeva 74, 8360 Žužemberk	33
10. TOMŠIČ KRISTINA, Budganja vas 17, 8360 Žužemberk	91

Pokopališče Hinje

1. KRANJC MARIJA, Hinje 36, 8362 Hinje	84
2. TURK FRANC, Visejec 20, 8362 Hinje	83
3. BLATNIK PATRICIJA, Primča vas 11, 1303 Zagradec	19
4. ŠKUFCA ŽIGA, Hrib pri Hinjah 12, 8362 Hinje	17
5. VIDMAR MARIJA, Visejec 6, 8362 Hinje	86
6. KOMAN LADISLAV, Pleš 9, 8362 Hinje	63
7. HRIBAR MARJETKA, Ratje 33, 8362 Hinje	41
8. SKEBE ZDENKA, Hinje 12, 8362 Hinje	51

Pokopališče Dvor

1. MRVAR ANA, Stavča vas 16, 8361 Dvor	83
2. VREČKO TEREZIJA, Grajski trg 40, 8360 Žužemberk	81
3. ŠTUPAR HENDRIK, Dvor 96, 8361 Dvor	69
4. MIKLIČ ANTON, Sadinja vas 39, 8361 Dvor	73
5. POTOČAR JOŽEF, Stavča vas 4, 8361 Dvor	81
6. ŠPEC STANKO, Dvor 58, 8361 Dvor	68
7. KONCILJA JANEZ, Podgozd 10, 8361 Dvor	44
8. KONCILJA TEREZIJA, Vinkov Vrh 10, 8361 Dvor	86
9. ZORAN VANJA, Gornji Kot 3, 8361 Dvor	45

Pokopališče Šmihel

1. GLOBOKAR JOŽEF, Šmihe 37, 8360 Žužemberk	81
2. RUGELJ JOŽEF, Dešeča vas 26, 8360 Žužemberk	76
3. PEČJAK VINCENC, Plešivica 5, 8360 Žužemberk	80
4. PEČJAK ANTON, Šmihel 15, 8360 Žužemberk	91

Pokopališče Veliko Lipje

1. NOVAK MARIJA, Lašče 12, 8361 Dvor	78
2. MOLEK ANA, Gradenc 8, 8360 Žužemberk	85
3. PEČJAK IVAN, Gradenc 18, 8360 Žužemberk	82
4. HRIBAR ANTON, Veliko Lipje 21, 8360 Žužemberk	76
5. VIDMAR FRANČIŠKA, Malo Lipje 4, 8360 Žužemberk	81

Pokopališče Sela pri Ajdovcu

1. ŽUPEVEC STANISLAV, Boršt 1/a, 8361 Dvor	64
2. JARC DOROTEJA, Dolnji Ajdovec 13/a, 8361 Dvor	96

Pokopališče Žvirče

1. TEKAVČIČ CIRIL, Žvirče 51, 8362 Hinje	91
2. STERNAD MARIJA, Žvirče 71, 8362 Hinje	80
3. TURK JOŽEF, Žvirče 42, 8362 Hinje	77

V spomin sodelavki **Marjetki Hribar**

V človeški naravi je, da se do konca oprijemljemo upanja, da se bo vse dobro izšlo, da se bo zgodil čudež. In v to smo verjeli tudi sodelavci in prijatelji naše drage Marjetke. A žal je usoda hotela drugače in nas šokirala z novico, da se je mnogo prezgodaj poslovila od nas.

V kolektivu Osnovne šole Prevole in vrtca je bila kar 22 let, oziroma je našo osnovno šolo obiskovala že tudi kot učenka. Učiteljice se je spominjajo kot poslušno, včasih kar malo preplašeno deklico, ki nikoli ni bila povsem sigurna v svoje delo, a skoraj vedno z rahlim nasmeškom in globokim pogledom, ki je spraševal, če je vse dobro narejeno. Nikoli se ni za nič pritoževala, le trudila se je, da bi vsem ustregla.

Po osnovni šoli se je najprej šolala za trgovko, a je kmalu spoznala, da to delo ni zanjo in da želi delati z otroki. Tako je opravila šolo za pomočnico vzgojiteljice in se pri nas zaposlila na tem delovnem mestu.

Tudi kot odrasla oseba se ni veliko spremenila. Prilagajala se je delu vzgojiteljic in skupaj so navezale pristne prijateljske vezi, ki so take ostale vse do konca. Radi so jo imeli otroci, saj jim je bila predana, živela je za delo z njimi, bila pravična, strokovna, kar pa je najpomembnejše, razdajala jim je ljubezen. In radi smo jo imeli sodelavci. Lepo jo je bilo srečati na hodniku, kjer je odzvanjal njen pristen glasen smeh, še zlasti pa je znala razveseliti družbo ob raznih praznovanjih. Šalila se je in smejala in taka bo ostala v naših spominih. A tisti, ki smo jo bolje poznali, smo vedeli, da je človek, ki ne razkriva svoje duše, ampak stiske in strah tišči v sebi. Tega se je tudi sama zavedala, a takšna je pač bila.

Pred tremi leti je nenadoma zbolela in vsi smo obnemeli ob kruti novici. Bili smo ves čas v mislih s njo, molili, skušali podoživljati njeno bolečino, da bi lažje razumeli in skupaj z njo verjeli, da bo bolezen premagala. Vemo, da je hotela živeti in za to se je borila z vsemi sredstvi. Upanje nam je vlivala s svojim nasmeškom ob srečanjih in obiskih na šoli.

A ko se je poletje začelo prevešati v jesen, čas, poln darov narave, tudi gob, ki jih je tako rada nabirala, je tiho odšla in nas pustila z bolečino v srcih in razmišljanjem, v čem je smisel bivanja.

Ti si to, draga Marjetka, najbrž v teh težkih trenutkih spoznala in zadnje sporočilo, ki si ga poslala sodelavkam, se glasi: »Lepota je v zelenih krošnjah dreves, je v nežnem valovanju trav, je v mirnem toku reke, v njenem zelenem odsevu. Lepota je v srcih ljudi in v lepih očeh.«

Ja, človek malo potrebuje za srečo, smisel vsemu pa daje ljubezen.

Marjetka, hvaležni smo, da smo te poznali in ta čas preživeli s teboj. Vezi med nami so močnejše od smrti in v naših srcih boš ostala za vedno. Šla si tja, kjer ni več bolečin, strahu, le milo angelsko petje. Naj ti bo lepo.

13. septembra, na topel, sončen dan smo se od nje še zadnjič poslovili.

■ **Sodelavci OŠ Prevole in vrtca**

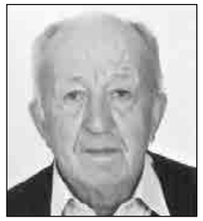

Srce je omagalo.
Tvoj dih je zastal.
A nate spomin
bo večno ostal.

ZAHVALA

V 79. letu starosti se je od nas poslovil naš dragi

Jožef Hrovat

iz Zalisca 1.

Ob izgubi dragega moža, očeta, ata in tasta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečene besede in misli ob stisku rok, podporo, podarjeno cvetje, sveče in svete maše.

Hvala g. župniku za opravljen poslovilni obred, g. Janezu Papežu za lepe poslovilne besede, PGD Reber in vsem prostovoljnim gasilcem, pevcem za lepo zapete žalostinke in pogrebni službi Novak.

Posebna zahvala tudi dr. Zdenki Ropret in patronažni sestri Katji Jenkole za skrbno zdravljenje in spremljanje, zdravstveno nego, možnosti posveta in stalno podporo.

Verjamemo, da bodo spomini nanj, na njegovo življenje in delo ostali živi in večni. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoči: vsi njegovi

POGREBNE STORITVE
NOVAK

Marija Novak s.p.
Reber 2a
8360 Žužemberk
Tel: 07/ 38 88 100
GSM: 031/ 876 276

Nudimo Vam kompletne storitve na enem mestu in smo Vam na voljo 24 ur na dan. Naš namen je prevzeti vso skrb in odgovornost v najtežjih trenutkih, ob izgubi vaših najdražjih.

KONCESIONAR
V OBČINI ŽUŽEMBERK

FOTO MAVER
Dejan Maver s. p.
Dvor 12 b,
8361 DVOR

FOTO & VIDEO STORITVE

PRODAJA:
- fotoalbumi
- okvirji
- baterije ...

FOTOKOPIRANJE

IZDELAVA:
- plakati
- vizitke
- vabila ...

UOKVIRJANJE SLIK, GUBELINOV

www.fotomaver.si
info@fotomaver.si
facebook/fotomaver.si

051/233-669
07/30-88-322

SUHOKRANJSKE Poti

CENIK OGLAŠEVANJA V SUHOKRANSKIH POTEH

V Suhokranjskih poteh lahko oglašujejo posamezniki, ustanove in podjetja razna reklamna sporočila, zahvale in druge informacije. Oglaševanje je možno le na notranjih straneh v črno-beli tehniki.

Cene oglaševanja:

NA DRUGI ALI PREDZADNJI STRANI	1/1	okvirna mera (19 x 25) cm	366,00 EUR
	1/2	(19 x 12,5) cm	183,00 EUR
	1/4	(9,2 x 12,5) cm	91,50 EUR
	1/8	(4,5 x 6) cm	45,75 EUR
NA NOTRANJIH STRANEH	1/1	(19 x 25) cm	244,00 EUR
	1/2	(19 x 12,5) cm	122,00 EUR
	1/4	(9,2 x 12,5) cm	61,00 EUR
	1/6	(6 x 8,5) cm	40,87 EUR
	1/8	(4,5 x 6) cm	30,50 EUR
	1/9	(4,5 x 5) cm	27,45 EUR

Društvom, klubom in zvezam s sedežem v Občini Žužemberk je omogočeno brezplačno oglaševanje do 1/8 strani!

■ Uredništvo

Člani Nogometnega kluba Žužemberk se vam zahvaljujemo za vso podporo, vzpodbudo in pomoč pri našem delovanju. Zato vam na novega leta dan želimo, da odženete vse skrbi stran, široko se nasmejte in v prihodnost poglejte.

Blagoslovljen božič in srečno 2019!

FS AVTOPRALNICA
Žužemberk
Telefon: (07) 38 85 500
(07) 38 85 505
www.fs-prevozi.si

OSNOVNO PRANJE, VOSKANJE, PRANJE PODVOZJA

PRANJE OSEBNIH AVTOMOBILOV, TOVORNIH VOZIL IN AVTOBUSOV

Voščila pokroviteljev nagradnega kotička

Notranji mir in harmonija naj vas spremljata v prazničnih dneh, prihajajoče leto pa naj bo leto izpolnjenih sanj, sreče, veselja, velikih uspehov, dobrih del in dobrih ljudi.
Srečno, zdravo in uspehov polno leto 2019!

MID

DAVID ISKRA S.P.
Dolnji Ajdovec 16 A, 8361 Dvor
031 762 922
www.mizarstvo-iskra.si

Obstaja čudovit, skrivnosten zakon narave, da tri reči, po katerih človek najbolj hrepeni: srečo, svobodo in duševni mir vedno pridobimo tako, da jih podarimo nekomu, ki ga imamo v srcu radi. ***Srečno v Novem letu Vam želi***

KOZMETIČNI SALON
KRISTINA

Pekarna Evropa
Duši-pek d.o.o., Dvor 7

Tudi takrat, ko Vam je najbolj težko, obstaja žarek upanja za srečo. Dovolite mu, da Vas spremlja tudi v letu, ki prihaja. Srečno 2019!

Kar kane z neba, je vzeti treba, kar svet nakloni, naj te ne zlomi, kar sam ustvariš, naprej podariš; tako kot pričeto, tako končano bo Novo leto.

Zdravo, veselo in uspehov polno Novo leto Vam želi

KGN Kovinska Galanterija Novinc

KGN - NOVINC d.o.o., proizvodnja okovja, železolivarski muzej in galerija
Dvor 46, 8361 Dvor
T: 07/38 88 024, M: 041 653 683
E: info@kgn-novinc.si, www.kgn-novinc.si

www.zelezolivarna.si

PIKL
TRGOVINA - MESNICA

Tudi v novem letu naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskrivo, ustvarjalno in polno toplih trenutkov.

Vesele božične praznike ter srečno novo leto 2019.

Smisel življenja je največja sreča. Radost ni v rečeh, temveč v nas. Edina prava sreča pride, če se z namenom razdajamo. Če bi bili radi srečni, bodite! Nič ni bolj dragoceno in veselo od današnjega dne.

Ohranimo srečo, zdravje in duševni mir v letu 2019!
Jakles d.o.o., Dvor

Blatnikov hram

Tisoč in tisoč zvezd je nad nami, tisoč in tisoč zvez med nami, da gre po svetu, rama ob rami, svetloba z nami. (T. Pavček)

Vse najlepše v letu 2019!

DOM FRATA

Odbije polnoč in leto mine: podarja izkušnje, uspehe, spomine. Odbije polnoč, poti so odprte za upe in želje in nove načrte. Srečno novo leto 2019 !

Danica
FRIZERSTVO

Koliko vsega je za nas na tem svetu, če le imamo oči, da to opazimo, če le imamo srce, da to občutimo in roko, da to stisnemo k sebi.

Vse najlepše v letu 2019!

Frizerstvo Danica*, Klavdija Legan s.p., Dvor*

Gostilna
ŠTUPAR
Wi Fi

Bliža se najlepši čas v letu. Čas, ko se spomnimo preteklosti in pričakujemo prihodnost. Čas, ko se želja po sreči in zdravju seli iz srca v srce.

Naj se vam uresničijo sanje, udejanjijo želje in izpolnijo pričakovanja.

FS
PREVOZI

Ko luči se praznične prižgejo, ko okoli nas polno bo veselja, bo leto staro v nepovrat odšlo, naj Vas v Novo leto spremlja tale želja: Vse hudo naj z letom novim zdaj odide, vse, kar je bilo dobro, naj z vami ostane, vse, kar lepo je, naj v življenju našem vzide, naj radosti sreča nežna vas objame.

Novo leto je tiho vabilo na pot k lepoti nedoživetega, da v svojem srcu prižgemo iskrico upanja in radosti ter njihovo luč ponesemo drugim.

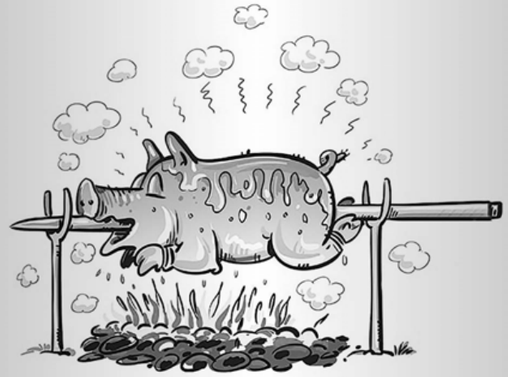

Gostišče Rojc Franc, Lašče

Dnevi v novem letu zlati bodo, če sivino vsakdana sami pozlatimo s poštenim delom in dobroto, jim s smehom vdihnemo lepoto in s prijateljstvom iskrenim nežnost, srečo, mir, lepoto. Takih časov, zlatih časov v novem letu vam želimo!

Gobja Hiška
pizzerija

Liku, d. o. o., Grajski trg 11
Žužemberk

✉ iztok.kumelj@hotmail.com

☎ **07 30 88 044**

Odkrivamo stare fotografije

Odgovor: Na sliki je rojstna hiša Rozalije Sršen – Zalle Zarane. Prejeli smo 12 odgovorov in izžrebali 3 nagrajence. To so: Mira Bonifer, Dolnji Križ; Milka Jernejčič, Žužemberk, in Darinka Košiček, Žužemberk. Nagrade prejmejo po pošti.

Vprašanje za staro fotografijo: Tokrat objavljamo še bolj zanimivo fotografijo, posneto v petdesetih letih. Če kraj in cerkev prepoznate, nam pišite. Veseli bomo vsakega komentarja in pisma. Odgovor pošljite na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom „Odkrivamo stare fotografije“ do 20.2. 2019. Čaka vas nagrada našega sponzorja.

■ **Uredništvo**

Poznate vaš kraj?

Odgovor: Na fotografiji je Tomažev mlin ob Krki

Na uredništvo je prispelo 9 odgovorov. Izžrebali smo 3 nagrajence, in sicer Cvetko Florjano Zajec, Prapreče; Ludvika Kocjančiča, Žužemberk in Marijo Vehovec, Ljubljana. Nagrade naših sponzorjev prejmejo po pošti.

Tokrat objavljamo fotografijo nabožnega znamenja iz hinjskega konca. Če ga prepoznate in napišete kaj več o njem, nam odgovor, najkasneje do 20. februarja 2019, pošljite na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom „Poznate vaš kraj“. Čakajo vas zanimive nagrade. ■ **Uredništvo**

Ste bili tudi vi na dogodku?

Odgovor se glasi: Gasilsko tekmovanje FIRE COMBAT

Prejeli smo tri odgovore, dva pa smo nagradili. Nagrajenki sta Francka Ožbolt, Žužemberk in Lucija Mrvar, Cvibelj. Nagrade prejmeta po pošti. Tokrat objavljamo fotografijo starejšega datuma in če koga prepoznate, imate možnost pridobiti kakšno nagrado. Podatke o udeležencih in dogodku pošljite do 20.2. 2019 na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom „ Ste bili tudi vi na dogodku?„ ■ **Uredništvo**

			ZNAMENJE OB RIMSKI CESTI	ANJA JARC	DAVEK NA DODANO VREDNOST	V SUHI KRAJINI JO JE MALO	ZAČETEK OVIRE	RENIJ	URGENTNI CENTER
ZADNJA ČRKA ABECEDE		KRAJ V NAŠI OBČ. / POSLOVNA ENOTA							
EVROPSKI PARLAM. RED (KRATICA)				VRŠILEC DOLŽNOSTI			PARKET BREZ PRVEGA ZLOGA	SADNA PIJAČA	TRAVA DRUGE KOŠNJE
SHAKES-PEAROV KRALJ					AGENCIJA RS ZA OKOLJE				
ENER-GIJA		RIMSKA 50 / GLEDALIŠKA ZGRADBA				PRAVI ... / KRAJ V NAŠI OBČINI			
ŽIVALSKI VRT				KISIK					
ODVETNIK								VOLT / VZPETINA	
PREGO-VOR				SKRAJNI KONEC POLOTOKA			HEKTAR / ČASOVNO OBDOBJE		
NEUMEN				VEZNIK KRAJ. ODVISN.					PAMET
LJUBKOVALNO ŽENSKO IME				VSI SAMO-GLASNIKI					
SESTAVILA: MAGDA KASTELIC HOČEVAR		ZAČETNA ČRKA NAŠEGA KRAJA				NATIONAL BUILDING MUSEUM			

Velika nagradna križanka

Geslo iz 71. številke: Uspešen začetek šole in študija. Za križanko iz 71. številke glasila smo prejeli 56 odgovorov. Izžrebanih je bilo naslednjih 10 reševalcev: Ana Fabjan, Jama; Aleks Novak, Veliko Lipje; Anica Škufca, Ratje; Verica Gliha, Dvor; Matjaž Pograjc, Poljane; Rozi Košiček, Malo Lipje; Klavdija Košiček, Gornji Kot; Slavko Flander, Jama; Slavko Šuštar, Srednji Lipovec, in Tatjana Košak, Poljane. Nagrade prejmejo po pošti.

Rešitve iz 72. številke pošljite najkasneje do 20. 2. 2019 na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom „Nagradna križanka“.

■ **Uredništvo**

S sodelovanjem v nagradni križanki in v ostalih nagradnih rubrikah sodelujoči soglaša, da so njegovi osebni podatki v primeru prejema nagrade objavljeni in se zbirajo le za potrebe nagradnih rubrik v skladu z zakonodajo (GDPR).

☎ 07/ 30 87 290

GOSTILNA ZUPANČIČ, Gostgrad d.o.o.
Grajski trg 4, Žužemberk
e-mail: info@gostilna-zupancic.si

Tudi to leto, ki prihaja, naj bo leto uresničenj vseh želja.
Želimo Vam lepe božične praznike ter veliko zdravja in sreče v prihajajočem letu.

Suhokranjske poti, javno glasilo izdaja Občina Žužemberk, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, e-mail: suhokranjske.poti@zuzemberk.si. TRR: 01393-0100015568. Medij Suhokranjske poti je vpisan v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod številko 14 (odločba 006-120/01). Odgovorni urednik: Slavko Mirtič. Uredniški odbor: Irena Blatnik, Miran Jenko, Tamara Plot in Vlado Kostevc. Lektorica: mag. Jelka Mrvar. Zunanji sodelavci: Helena Barle Kastelic, Petra Kastelic, Magda Kastelic Hočevar, Edvard Kramar, Tjaša Primc in Tomaž Špelko. Oblikovanje, grafična priprava, filmi in tisk: Grafika Pavlič Jože, s. p. Naklada: 1900 izvodov. Uredništvo Suhokranjskih poti si v skladu z uredniško politiko, zasnovo časopisa in prostorskimi možnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov.

ŽU

ŽAV
N R
VA
UŠT
EČ

DRUSTVA AMECKIH
SUHA KR